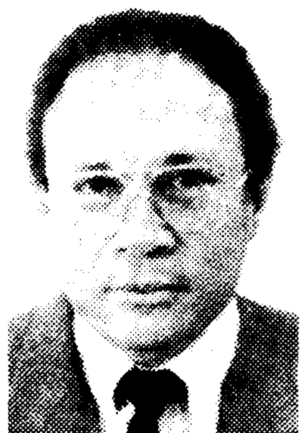
VANDAAG

POURIER
...weg...

- Miguel Pourier sluit ABN-episode af in september p.3
- Justitie: Zware straf wacht werkgevers illegalen p.5
- Ploeg van De Mos nadert AA Gent tot op één punt p.7
- Sanddolar wil miljoen dollar voor hospitaal p.13

107E JAARGANG — NO.: 294 DINSDAG 18 DECEMBER 1990

AMIGOE

Preke

ABN: Miguel Pourquoi?

EG: EERST DIALOOG VS-IRAK

NAVO beklemtoont Arabische verantwoordelijkheid in Golf

Baghdad roept nog meer reservisten op

BAGHDAD - Het Iraakse ministerie van Defensie heeft maandag de reservisten van de lichting 1957 opgeroepen. Zij moeten zich binnen drie dagen melden bij hun kazernes. Dat heeft Radio Baghdad bekendgemaakt. Reservisten van de opgeroepen lichting die in het buitenland verblijven moeten binnen vijftien dagen naar Irak terugkeren. Baghdad heeft inmiddels nog eens laten weten dat het zich geen datum laat opdringen voor een afspraak voor de dialoog met de Verenigde Staten. Ook van NAVO-zijde is aangedrongen bij de Arabische landen om naar een oplossing te zoeken voor het Golf-conflict. Oveigens hebben de NAVO-landen geen enkele toezegging gedaan voor uitbreiding van hun steun aan de troepenmacht in de Golf.

Baghdad besloot eerder deze maand al 250.000 reservisten op te roepen nadat de VS hadden besloten hun troepenmacht in de Golfregio met tweehonderdduizend militairen uit te breiden. Irak wil met het oproepen van de reservisten zijn troepenmacht in Kuwayt en langs de Saudisch-Iraakse grens brengen op zevenhonderdduizend man.

DELEN

Geen van de NAVO-bondgenoten van de VS heeft maandag met concrete toezeggingen gereageerd op de suggestie van de Amerikaanse minister James Baker om een grotere bijdrage te leveren aan de militaire krachtinspanning in de Golf. Dit bleek uit wat de Nederlandse minister Van den Broek in Brussel meedeelde over het verloop van de eerste dag van de halfjaarlijkse conferentie van de zestien NAVO-ministers van Buitenlandse zaken.

Minister Baker vroeg niet met zoveel woorden om meer manschappen, wapens of geld, maar sprak herhaaldelijk over het delen van verantwoordelijkheid. In de periode dat de VS hun bondgenoten wilden bewegen tot hogere defensie-uitgaven tegenover de dreiging van de Sovjetunie, werd eerst gesproken over "lastenverdeling" en later over het "delen van verantwoordelijkheid". Met een verwijzing naar de "werkelijke gevaren" die Amerikanen lopen en de "grote offers" die zij zich getroosten, verklaarde minister Baker zich opnieuw tot de bondgenoten te willen richten "om te spreken over de manier waarop wij deze extra kosten en risico's op verantwoorde wijze kunnen delen".

VOLLEDIG

De Amerikaanse regering maakt zich duidelijk zorgen dat Saddam Husayn zal aankondigen dat zijn troepen het grootste deel van Kuwayt zullen ontruimen, maar de olievelden in het grensgebied en de eilanden voor de kust zullen blijven bezetten. Het gevolg kan zijn dat in een dergelijk geval het enthousiasme onder de bondgenoten en het Amerikaanse congres voor een aanval op Irak sterk afneemt. Minister Baker kreeg in dit verband de instemming van zijn collega's voor een gemeenschappelijke verklaring over de Golfcrisis waarin nadrukkelijk wordt gesproken over "volledige" terugtrekking van de Iraakse troepen.

Het Iraakse leiderschap heeft maandag verklaard dat Baghdad een eenzijdig dictaat van data voor overleg met de VS heeft afgewezen. De verklaring werd uitgegeven na een gezamenlijke vergadering van de regerende Iraakse Revolutionaire commandoraad en de Baathpartij. President Saddam Husayn zat het overleg voor, zo meldde het officiële Iraakse persbureau INA. Ook herhaalden de Revolutionaire commandoraad en de Baathpartij dat Irak het bezette Kuwayt nooit zal opgeven.

WAARSCHUWING

De ministers van Buitenlandse zaken van de zestien NAVO-landen, die maandag en dinsdag in Brussel bijeenkomen, zijn van mening dat alle Arabische staten een verantwoordelijkheid hebben bij het vinden van een oplossing van de Golf-crisis. Hiermee zit men min of meer op dezelfde lijn als de in het voorbije weekeinde gehouden top-conferetie van de Europese Gemeenschap. De duidelijke kritisceh verklaring ten opzichte van Irak moet, zo werd in NAVO-kringen verklaard, niet gezien worden als een oorlogsverklaring met 15 januari 1991 als ultimatief tijdstip. "De verklaring betekent niet dat op 16 januari volgend jaar de oorlog uitbreekt als er voor 15 januari geen oplossing voor de crisis is gevonden", aldus een van de zegslieden.

Wel wordt Irak gewaarschuwd dat een aanval op NAVO-lid Turkije beschouwd zal worden als een aanval op het hele bondgenootschap. Men spreekt zijn verbondenheid uit met de veiligheidssituatie in de zuidelijke regio, waarvan het strategisch belang door de Golf-crisis alleen maar word benadrukt.

TIJD REKKEN

De indruk als zou Europa bereid zijn met Irak te praten zonder voorafgaand gesprek tussen de VS en Irak is onjuist. Dat heeft minister Hans van den Broek, maandag in Brussel gezegd na afloop van de eerste dag van de NAVO-raad. Volgens hem is het normaal dat bij een dialoog met Irak de volgorde VS-Europa wordt aangehouden. "We moeten geen verkeerde signalen aangeven", aldus Van den Broek, die Baghdad beschuldigde van tijd rekken.

Paus met Gorby's in kerk

TERNI - In een kerk in de Italiaanse plaats Terni is een mozaiek onthuld dat het echtpaar Gorbatsjov en paus Johannes Paulus II voorstelt. De Capucijnerpater Ugolino da Belluno heeft bijna een jaar aan het zeshonderd vierkante meter grote mozaiek gewerkt.

Traditionalistische Roomskatholieken uit de Verenigde Staten hadden tegen zijn plannen geprotesteerd, zo zei Belluno bij de inwijding. Het Evangelie richt zich evenwel tot alle mensen. Bovendien had de paus zelf de Gorby's voor een audientie ontvangen. Vorig jaar 1 december vond de eerste ontmoeting plaats, op 18 november van dit jaar de tweede.

De Maiziere afgetreden

BONN - De premier van de voormalige DDR Lothar de Maiziere heeft maandag gezegd dat hij zal aftreden als lid van het kabinet in Bonn vanwege beschuldigingen dat hij heeft gespioneerd voor de communistische veiligheidsdienst in Oost-Duitsland, de Stasi.

De Maiziere zei tegen journalisten dat hij ook zijn ambt als vice-voorzitter van Helmut Kohls partij de christendemocratische CDU neerlegt. Voor zijn bekendmaking had De Maiziere een gesprek met de minister van Binnenlandse zaken Wolfgang Schauble. De beschuldigingen werden gedaan door het Duitse opinieweekblad Der Spiegel. Tegenover journalisten herhaalde De Maiziere dat hij nooit een informant van de Stasi is geweest.

Voor opbouw oorlogsvoorraad

Saudi-Arabië stopt export brandstoffen

DUBAI - Saudi-Arabie heeft de export van kerosine (vliegtuigbrandstof) en dieselolie stopgezet, zo is dinsdag vernomen van oliehandelaren in het gebied van de Perzische Golf. De maatregel lijkt volgens de handelaren bedoeld om voldoende voorraden te kunnen opbouwen voor eventuele militaire acties tegen Irak.

Saudi-Arabie heeft zich ertoe verplicht de brandstofbehoefte te dekken van de in het land gelegerde internationale strijdmacht onder leiding van de Verenigde Staten. Op 15 januari loopt het VN-ultimatum aan Irak af. Als het land zich dan nog niet uit Kuwayt heeft teruggetrokken mag militair worden opgetreden. De nadering van de datum is kennelijk aanleiding om de brandstofvoorraden te vergroten.

Volgens de oliehandelaren hebben alle zeven raffinaderijen in Saudi-Arabie de instructie gekregen om geen kerosine en diesel meer te exporteren. Drie raffinaderijen, die in Jubail, Ras Tanurah en Riyadh, liggen binnen het bereik van Iraaks geschut. Dit zou een extra reden zijn om snel over te gaan tot opbouw van de verspreide voorraden.

De raffinaderij in Ras Tanurah moest de export op 30 november al stopzetten wegens een brand. De productie kan pas in de eerste week van januari worden hervat. De export van kerosine en diesel vanuit de raffinaderij in Jubail, die voor vijftig procent eigendom is van Shell, zou begin vorige week al zijn gestopt. De totale raffinagecapaciteit van Saudi-Arabie bedraagt 1,7 miljoen vaten (van 159 liter) per dag.

■ *SANTIAGO - President Patricio Aylwin van Chili werd door een groep kinderen in het regeringspaleis Moneda gefeliciteerd wegens de eerste verjaardag van zijn keuze als president. Daarmee kwam toen feitelijk het einde aan het militaire bewind onder generaal Augusto Pinochet.*

(AFP-satellietfoto)

Actie of oefening in Entre Rios

Buenos Aires geen militaire muiterij

BUENOS AIRES - Een woordvoerder van de Argentijnse president Carlos Menem heeft maandag officieel tegengesproken dat er sprake is van nieuwe onrust binnen het Argentijnse leger. De militaire toestand is in het hele land normaal, ook in de provincie Entre Rios, zei woordvoerder Humberto Toledo.

Een radiostation in Buenos Aires had maandag gemeld dat pantsereenheden van het Argentijnse leger vrijdag in de noordelijke provincie Entre Rios kennelijk een opstand waren begonnen. Maar de militaire commandant van het betreffende regiment zes, luitenant-kolonel Ernesto Osella, noemde berichten dat op zijn basis een kolonne tanks in opmars was "volledig onwaar".

Woordvoerders van het opperbevel in Buenos Aires verklaarden eerder maandag dat zij het bericht onderzochten, en de Argentijnse minister van Defensie, Humberto Romero, werd maandagmiddag gezien toen hij het kantoor van president Carlos Menem betrad voor een onaangekondigd bezoek.

In ingelichte kringen werd vernomen dat het zou kunnen gaan om gewone leger-manoeuvres. Sinds op 3 december een legeropstand in Buenos Aires werd neergeslagen zijn de Argentijnse autoriteiten zeer gespitst op eventuele uitingen van nieuwe onrust.

Brits Lagerhuis tegen doodstraf

LONDEN - Met een grote meerderheid heeft het Britse parlement maandag een nieuwe poging van rechts om de doodstraf weer in te voeren tegengehouden.

Na een debat van zes uur verwierp het Lagerhuis een serie voorstellen om ophanging mogelijk te maken in bepaalde gevallen, zoals terrorisme en het vermoorden van een politieagent. Voor stemden 135 parlementariers, tegen 185 volksvertegenwoordigers. Sinds de doodstraf 25 jaar geleden werd afgeschaft in Groot-Brittannie pleit een aanzienlijke groep parlementariers steeds opnieuw voor herinvoering van executies om terroristen en moordenaars af te schrikken.

Dollar gestegen

AMSTERDAM - De koers van de Amerikaanse dollar is dinsdagmorgen iets gestegen bij zeer rustige handel.

Op de wisselmarkt in Amsterdam werd om tien uur Nf 1,6790 genoteerd tegen een slotkoers van Nf 1,6765 op maandag. Op de valutamarkt in New York sloot de dollar maandag ook op Nf 1,6765. De valutahandel was dinsdagmorgen in afwachting van de later op de dag te publiceren cijfers over de Amerikaanse economie. Het gaat om de handelscijfers over oktober en de ontwikkeling van de consumentenprijzen in november.

De goudprijs ging omlaag. Op de markt in Zurich werd dinsdag geopend op 376,25 dollar per ounce (31,1 gram) tegen een slotprijs van 377,10 dollar de voorgaande dag.

Dromen in Veiligheidsraad

■ *NEW YORK - Het debat in de Veiligheidsraad over de 'bescherming van de Palestijnen' sleept zich voort. Opnieuw is een stemming over een ontwerp-resolutie uitgesteld en wel tot woensdag 19 december. Verschillende delegatieleden geloofden het allemaal wel en droomden een even over een wereld zonder problemen en zonder resoluties.*

In Roemenië:

Regering praat met oppositie

BUKAREST - De Roemeense regering is maandag toch nog verrassend coalitiebesprekingen begonnen met een belangrijke oppositiepartij om te trachten de politieke spanning in het land te verminderen en een regering van nationale eenheid te vormen.

De Roemeense president Ion Iliescu, tegen wie de protesten mede zijn gericht, verklaarde voor de radio dat hij bemiddelt in besprekingen tussen de leider van de oppositionele Nationaal liberale partij, Radu Campeanu, en de Roemeense premier, Peter Roman, om te trachten een uitweg te vinden uit de politieke en economische crisis in het land.

Kerstkrant

AMIGOE-abonnees ontvangen vanaf vandaag tot en met zaterdag 22 december dagelijks een aflevering van onze Kerstkrant 1990, die dit jaar dus uit vijf afzonderlijke katernen zal bestaan.

De Kerstkrant is grotendeels samengesteld uit bijdragen van Amigoe-medewerkers op Curacao, Aruba en in Nederland. Ken Wong en Djisbie Franken zorgden voor de lokale foto's van respectievelijk Curacao en Aruba. De voorpagina's werden verzorgd door Ralph Petersen (1ste katern), Yvette Brandt (2de katern), leerlingen van Yvette Brandt (derde katern) en Ken Wong (foto 4de katern). De opmaak was in handen van Solange Isselt en de eindredactie berustte bij Norbert Hendrikse.

Indien U de Kerstbijlagen niet heeft ontvangen kunt U contact opnemen met Districo, tel.370503 of 370504 of met de Amigoe tel.672000.

Paps laat zich gaarne "ontvoeren"

■WILLEMSTAD — Lio Paps Capriles werd gisteren -bijna!- ontvoerd door een aantal enthousiaste kinderen van de Krèsh Seru Fortuna en de Krèsh Dede Pikiña. Dat gebeurde toen Capriles persoonlijk in de Kaya Regenboog 64 op Seru Fortuna aanwezig was om de officiële handelingen te verrichten in verband met de opening van de nieuwbouw. Zo aan zijn gezicht te zien, zou Paps het niet eens zo erg vinden enige tijd van de ernstige volwassenen 'scene' te verdwijnen...

Leerkrachten St Maarten moeten op lumpsum wachten

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG — De protesterende leerkrachten van St Maarten hebben gisteren van het Bestuurscollege te horen gekregen dat ze even - in elk geval tot februari - zullen moeten wachten op hun lumpsum. Deze uitkering werd alle eilandsambtenaren op St Maarten in het vooruitzicht gesteld in het kader van de gelijkstelling van mannen en vrouwenlonen.

Op vrijdagmiddag toog een groep van circa 100 boze leerkrachten naar het bestuurskantoor, waar leuzen als 'we willen het nu' geschreeuwd werden. Verder liepen ze door het gebouw en bonkten ze op deuren van de gedeputeerden en de gezaghebber. De leerkrachten zeiden hun lumpsum nu te willen hebben. "Ook wij willen een witte kerst vieren," aldus voorzitter Vincent Delain van de leerkrachtenvakbond.

Het luidruchtige bezoek van de leerkrachten aan het bestuurskantoor had tot gevolg dat het BC weigerde de groep te ontvangen. Afgesproken werd gisteren een vergadering te beleggen met een kleine delegatie van de vakbond. Het nieuws was niet bijzonder goed: er komt in december geen lumpsum, maar die wordt mogelijk in februari en maart uitbetaald. Voorzitter Delain meldde dat het argument van het BC was dat men erop moet toezien dat álle ambtenaren en niet alleen een groep uitbetaald wordt.

Het voorstel wordt vanavond tijdens een ledenvergadering van de vakbond besproken.

DAGBLAD DE GELDERLANDER

Aandacht voor "Penshonado-wetgeving":

"Spaarvarken onder de Caribische zon"

= door Mike Willemse =

WILLEMSTAD/AMSTERDAM — In de weekendbijlage van de Gelderlander van afgelopen zaterdag staat een groot artikel over de Nederlandse renteniers in de Nederlandse Antillen. De Gelderlander spreekt over: 'Rijke Nederlanders genieten dankzij nieuwe Antilliaanse wet van aangenaam belastingklimaat' en komen daardoor buiten het bereik van de Nederlandse fiscus. Sommigen vrezen dat er vanuit Nederland een keer zal worden ingegrepen, maar PvdA-Kamerlid Willem Vermeend zegt niets te voelen voor een dergelijke ingreep omdat het geld immers binnen het koninkrijk blijft. Integendeel, Vermeend denkt dat de wet op termijn kan voldoen aan het doel erachter: het stimuleren van de financieel-economische situatie op de eilanden.

Verslaggever Vincent Ronnes schrijft over een nieuwe wet in de Antillen die rijke Nederlanders lokt. Hij heeft het dan over de Renteniersweteving die sinds 1 januari dit jaar van kracht is. De doelgroep bestaat volgens hem uit mensen met een vermogen van minimaal een half miljoen gulden. 'Zij die veel guldens op de bank hebben staan of anderzins een dot geld apart kunnen leggen, hebben een nieuwe stek gevonden om weinig belasting betalend van hun vermogen of pensioen te genieten', schrijft Ronnes: 'Rijk Nederland pakt de koffers om na een arbeidzaam en winstgevend leven uit te rusten in een belastingvriendelijk klimaat'.

Als het gaat over een fiscaal vriendelijk klimaat voor Nederlands geld wordt er op Curaçao gezegd: 'Daar doen ze niet moeilijk over, er is wel wat te regelen'. Naast een belastingtarief van vijf procent biedt de 'Lei di Penshonadonan' een alternatief. Damian Leo is een kenner bij uitstek. Na lang aandringen wil hij wel kwijt dat naar zijn mening vier of vijf Nederlanders gekozen hebben voor het fictief vaststellen van het inkomen op 150.000 gulden.

ZWIJGEN

Accountants, belastingadviseurs en banken hebben één ding heel goed geleerd: over je klanten praat je niet met anderen. Het moet gezegd, ze houden zich er uitstekend aan. Het lukt nog wel om in de heerlijke gekoelde kantoren uitleg te krijgen over de nog betrekkelijk onbekende wet, maar als het gesprek in de richting van naam en toenaam gaat, wordt er gezwegen. Officieel worden de gebruikers van de 'Lei di Penshonado' niet geregistreerd.

Toch gaat verslaggever Ronnes op zoek naar namen. Hij komt met het volgende lijstje: Albert Heijn, Fentener van Vlissingen, Hellenburg-Hubaar, Jos van Vliet, Harrie van Woensel en Rob Eigenhuijsen. De laatste zegt: 'Om eerlijk te zijn, voor ons is het echt niet die nieuwe wet alléén geweest die ons heeft overgehaald'. Hij vindt het overigens wel prettig dat er niet al te veel ruchtbaarheid aan de nieuwe wet is geven, 'want dan zouden we hier meteen in zo'n gepensioneerden-ghetto zitten'. Verslaggever Ronnes zelf komt tot een aantal van in totaal zestig 'penshonado's'.

KRITIEK

Er is niets onbetamelijks aan deze wet. Maar, zo realiseren velen op de eilanden, het feit dat vermogende lieden worden gelokt uit het land waarvan de Antillen jaarlijks 210 miljoen gulden ontwikkelingshulp krijgen, zou de wet toch wel eens een mikpunt van kritiek uit Nederland kunnen maken.

De advertenties van Maduro & Curiels Bank, waarop duizenden brieven zijn binnengekomen, hebben kwaad bloed gezet bij collega's op het eiland èn bij het ministerie van Financiën in Den Haag. 'Voor de Nederlandse fiscus is deze aanpak natuurlijk niet zo prettig', zegt Ronnie Wijngaarde van de ABN op Curaçao. 'Daarom is het ook de politiek van de ABN om er zeker in Nederland niet te actief reclame voor te maken'. Zelf heeft hij een viertal penshonado's als klant.

GOUDEN TIJDEN

Het tekort aan huizen wordt opvallend vaak genoemd als argument waarom de trek der rijke Nederlanders naar de Antillen nog niet echt op gang is gekomen. De makelaars rouwen er niet om. Na sombere jaren breken gouden tijden aan. Als het groot en duur is op Curaçao, dan moet het vreemd gaan wil makelaar Eric Wormgoor er niet bij betrokken zijn. Hij zegt: 'Deze mensen willen hier onopvallend, incognito leven, zich veilig voelen en genieten van het mooie klimaat'.

Op Curaçao worden de welgestelden met open armen ontvangen. Woordvoerder Martina van het Antillenhuis.: 'Dit is het betere publiek. Mensen die wij graag zien komen'. Met de zin: 'Buiten bereik van de Nederlandse fiscus snoepen de penshonado's onder de Caribische zon uit hun spaarpot', sluit Ronnes zijn artikel in de Gelderlander af.

Epicurean Cooking from St Vincent

Adventurous chefs from the Grand View Hotel in St. Vincent developed this gastronomical delight featuring USA Rice. The recipe features a unique combination of flavors which blends to please the palate. Sugar and spice and every nice has definitely gone into this piece of art. This is a must for gourmets, soup lovers and adventurous amateurs.

Caribbean Rice Soup

- 4 tablespoons butter or oil
- 1 large onion, chopped
- 1 carrot, chopped
- 1/2 cup chopped celery
- 1 tablespoon curry powder
- 1 1/2 tablespoons flour
- 1 tablespoon tomato puree
- 4 to 5 cups stock
- 1 bay leaf
- 3 to 4 sprigs parsley
- pinch of thyme
- salt and pepper
- 2 tablespoons shredded coconut
- 1 teaspoon sugar
- 1/2 cup cooked rice
- 2 teaspoons lemon juice
- 4 to 6 slices lemon
- paprika

Melt butter. Add onion, carrot and celery; stir well. Cook gently 5 to 6 minutes. Add curry; cook a few minutes. Add flour; mix well. Cook a few minutes to brown slightly. Add tomato puree and stock, blend well. Bring slowly to a boil; reduce heat. Add herbs, coconut and sugar; simmer 30 to 45 minutes with lid on pan. Remove bay leaf. Cool. Blend soup in electric blender or put through a fine food mill; return to pan. Add rice; adjust seasoning to taste. Re-heat; add lemon juice just before serving. Serve hot with slice of lemon; sprinkle with paprika.

Makes six servings.

i.m.

Bovenwinden gespaard voor olie/milieuramp

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG — De Bovenwindse eilanden zijn behoed voor een mogelijke milieuramp, toen een tanker met aan boord 100.000 barrels zware ruwe olie tijdig nabij Aruba voor anker ging. Het schip, waarin een grote scheur was ontdekt, had eigenlijk naar St Eustatius moeten varen. De beslissing de koers te veranderen was een wijze, verklaarde de St Maartense havenmeester Sonny Hoo, die in contact was met de US Coast Gaurd en de Disaster Management Group.

Aan stuurboord van de 'Pearl 5th', die onder Libanese vlag vaart, onstond een scheur toen het schip met de olie aan boord onderweg was naar St Croix, Amerikaanse Maagdeneilanden. Volgens Hoo betrof het een behoorlijk grote scheur.

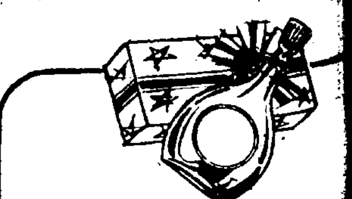
Het schip werd nauwgezet in de gaten gehouden bij het binnenvaren van Caribische wateren. Alle instanties werden, aldus Hoo, door de US Coast Guard gewaarschuwd. In eerste instantie wilde de kapitein naar de dichtsbijzijnde terminal voor anker gaan: dat is de terminal van St Eustatius geweest. Dat plan ging niet door omdat de zee daar te ruw was en gevreesd werd dat de scheur alleen maar nog groter zou worden. Daarom besloot de kapitein met de wind mee te varen richting Zuid Amerika.

Op maandag ging het schip tien mijl ten westen van Aruba voor anker en vroeg men de autoriteiten toestemming om twee mijl van de Arubaanse kust te kunnen naderen. Hoo zei niet te verwachten dat die toestemming komt omdat ook op zee de nodige werkzaamheden kunnen plaatsvinden.

Het publiek werd niet van dit geval op de hoogte gesteld om niet "onnodig paniek te zaaien," aldus de St Maartense havenmeester, die zei dat de relevante instanties wel op de hoogte waren.

Had zich door de scheur in de 'Pearl 5th' een olielek voorgedaan, dan waren de gevolgen desastreus geweest, vervolgde Hoo. Hij meent dat het groter zou zijn geweest dan die met de Exxon Valdez in Alaska, circa twee jaar geleden. Gevraagd wat de scheur veroorzaakt heeft, zei de havenmeester dat mogelijk van 'metaalmoeheid' sprake was. Lokale agent van het schip is Maduro & Sons.

AGENDA
CURAÇA

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Band district) kunnen in spoedgevallen 641658 bellen en dan het antwoo raat afluisteren. De patiënten andere medische districten kunn spoedgevallen de artsenpraktijk eigen huisarts bellen; het antwoo raat zal dan mededelen wie de doende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts belt U 624900/625100.

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet' sultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82412 en 82947; Montagne Abao 673711 en Kaya Fensu (Koraal S tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta M kantooruren van 07.00-12.30/13.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster Velthoven, tel.: 76728.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 44231/4 geopend van 07.00-17.00 uur; de heeft zuster Schoonhoven, tel.: 67 pageboy 027-053 b.g.g. 43838.
kantoor Bandabao, Groot Sta M 141, tel.: 642555; geopend van 1 17.00 uur; de wacht heeft zuster S hoven, tel.: 672909.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 691343, 691683 en 691838; voor matie over prenatale zorg en zorg rende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere rdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING DABAO
Fontein 35, tel.: 648077; open van dag t/m vrijdag van 07.00-17.00 u 17.00 uur bereikbaar: zuster Sebelon 641013 b.g.g. 601760.

STICHTING VAN HET WITE G KRUIS VOOR GEZINSVERZ GING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17, tel.: 680222; spree maandag, woensdag en vrijdag van 10.00 uur; dinsdag en donderdag 14.00-16.00 uur.

APOTHEKEN

NACHTDIENST

Otrobanda
Gosie, Gosieweg 90-A (naast Las Supermarket), tel.: 79744.

Punda
Wilhelmina, Hendrikplein 13, tel.: 61 613078.

DIVERSEN

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: dag, dinsdag, donderdag en vrijdag 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur aangetekende stukken één uur van ren.
Suriname: voor gewone stukken: en vrijdag om 17.30 uur en zaterd 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa zaterdag): voor aangetekende en g poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07 15.00 uur open.

GEVOLGEN FUSIE MET AMRO DOORSLAGGEVEND

Richt eigen adviesbureau op

Miguel Pourier zegt ABN vaarwel in '91

WILLEMSTAD — Mr Miguel Pourier zal in de loop van volgend jaar de Algemene Bank Nederland verlaten. De gevolgen van de ABN/AMRO-fusie voor het hoofdkantoor Caribisch gebied op Curaçao waren mede aanleiding voor deze voormalige premier van de Antillen, de ABN na elf en een half jaar vaarwel te zeggen. Hij zal naar alle waarschijnlijkheid op Curaçao zijn eigen financieel adviesbureau oprichten. Pourier wil zich daarnaast meer gaan bezighouden met staatkundige struktuur-kwesties alsmede sociale activiteiten. "Ik ben nu 52 en denk dat het tijd is geworden voor wat anders. Ik verander zo'n beetje elke 10 jaar van richting, daarom deze stap," verklaarde de nu nog ABN Antillen/Aruba algemeen directeur vanochtend aan de Amigoe.

Hij zei gisteren het personeel van de bank op alle eilanden ingelicht te hebben over zijn voorgenomen vertrek. In de loop van '91 - uiterlijk september - zal hij de ABN definitief verlaten. Niet met ruzie of op kwade voet, wilde Pourier vanochtend duidelijk maken. Derhalve zal hij tot voor zijn vertrek meewerken aan de voorgenomen reorganisatieplannen die bij de ABN uitgevoerd zullen worden.

Toch erkende Pourier anderzijds ook, dat bepaalde gevolgen van de ABN/AMRO-fusie hem niet helemaal lekker zitten. Zo zal het concept van de opening van verschillende regionale ABN/AMRO bureaus in de Caribische en Zuidamerikaanse regio invloed hebben op de bevoegdheden van wat nu nog het ABN-hoofdkantoor voor de regio in Willemstad is. De huidige directiestruktuur van het kantoor in Willemstad zal waarschijnlijk in de nieuwe opzet niet meer in die vorm bestaan. "Dat heeft natuurlijk een rol gespeeld bij mijn besluit weg te gaan."

AMRO en ABN kondigden hun fusie afgelopen voorjaar aan. Terwijl alle juridische voorbereidingen voor het samengaan van de banken rond is, zal het gehele proces zo'n 4 jaar in beslag nemen.

De 52-jarige Pourier werkt op dit moment 8 jaar als algemeen directeur van de ABN Antillen/Aruba vestiging. Daarvoor was hij 3 jaar algemeen directeur van ABN Trust. Hij wil wat anders. "Ik heb zoveel plannen en zal me nu eindelijk kunnen bezig houden met heel bijzondere dingen."

Een van die dingen wordt een eigen consultancy firmanaar alle waarschijnlijkheid. Pourier zal zich bewegen op het gebied van management, offshore en algemene financiële zaken. De ABN heeft hem al gevraagd vaste adviseur te worden, maar dat zou mogelijk te veel bindingen met zich meebrengen. Pourier wil dit decennium als een 'vrij' man door het leven, gaf hij aan de Amigoe te kennen. Dat betekent meer tijd voor staatkundige struktuur kwesties. Pourier is nauw betrokken bij de pressiegroep Kousa Komun. Dat betekent óók meer tijd voor bestuursfuncties in sociale organisaties.

Goede bronnen meldden dat Pourier van plan is samen met zijn collega's van Kousa Komun een politieke partij op te richten voor de aprilverkiezingen. Een bericht dat wel eerder gehoord werd, maar nooit waar bleek te zijn. Nu Pourier de ABN verlaat laaien de geruchten weer hoog op. Bevestiging werd niet verkregen.

Verkoop nieuwe wagens in 1990 sterk gestegen

WILLEMSTAD — De verkoop van nieuwe wagens is vergeleken met het vierde kwartaal van 1989 sterk gestegen. Zo heeft de Amigoe van verschillende importeurs van nieuwe wagens vernomen. De verkoop van Amerikaanse wagens is vergeleken met de laatste jaren ook sterk gestegen. Ondanks een sterke yen tegenover de dollar (waaraan de Antilliaanse gulden gekoppeld is) zijn de verkopen van Japaanse wagens in 1990 met zeker 20% gestegen. Het feit dat voor nieuwe wagens 40% aan invoerrechten betaald moet worden wordt wel als een struikelblok door de importeurs ervaren, maar dat remt de verkoop van wagens niet. Experts zien de goede verkoop van het afgelopen jaar als een teken van een bloeiende economie.

Bijna 90% van alle nieuwe wagens die op Curaçao worden verkocht, worden door commerciële banken en/of krediet instellingen gefinancierd. In augustus jongstleden heeft de Bank van de Nederlandse Antillen (BNA) de zogenaamde krediet restrictieve maatregelen afgekondigd. Ook dit had weinig invloed op de verkopen. Bij een grote importeur werd geen enkel financierings-aanvraag door banken en/of krediet instellingen afgewezen. Wel hebben de banken een meer kritische houding aangenomen, aldus een importeur.

Het feit dat de Japanse yen een zeer sterke positie tegenover de dollar heeft ingenomen in de laatste maanden, heeft weinig invloed gehad op de prijzen van auto's van Japanse makelij, aldus een importeur. De verhoogde prijzen werden door de fabrikanten niet bij de importeurs in rekening gebracht.

Verwacht wordt dat deze trend zich in 1991 zal voortzetten. De economische groei van 4%, die door de eilandsregering wordt verwacht zal zeker een positieve invloed op de autoverkoop hebben. De crisis in het Golfgebied en eventuele benzineprijs verhogingen? 'Die zullen de verkoop van nieuwe wagens zeker niet beïnvloeden', zo zei een importeur.

Aanrijdingen

WILLEMSTAD — Afgelopen weekeinde vonden 53 aanrijdingen plaats. Er vielen dertien licht gewonden en twee gewonden liepen zwaarder letsel op. De totale materiële schade aan de auto's bedraagt ruim 200.000 gulden

Frank Maynard Skal-man van het jaar

WILLEMSTAD — Hotelier Frank Maynard is de toerisme-man van het jaar van de Skal Club van Curaçao geworden. De indrukwekkende curriculum vitae van de general manager van het Princess Beach hotel was voor de Skal Club aanleiding hem deze onderscheiding toe te kennen. De Skal club streeft goodwill en vriendschap na op het gebied van toerisme. De Skal plaquette werd Maynard onlangs tijdens een black-tie diner van de Skal club overhandigd door Edsel Fillet (foto).

Frank Maynard is sinds 1963 in de prive sector werkzaam in een marketing of leidinggevende posities. Hij is - als enige Antilliaan - manager (geweest) van vier Curaçaose hotels en wel Country Inn (thans Trupial Inn), Arthur Frommer en Las Palmas. Sinds 1986 is hij general manager van het Princess beach hotel. Hij is samen met Martin Vlietman medeaandeelhouder van dat hotel (dat door Vlietman gekocht werd van de overheid). Maynard is verder general manager van de Curaçao hotel management Corporation en voorzittter van de Knip Baai Ontwikkelingsmaatschappij (Hyatt project). Hij heeft tal van bestuursfuncties bekleed in verschillende (toerisme) organisaties. Hij is jarenlang verscheidene malen voorzitter van de Chata geweest; een functie die hij ook nu weer sinds 1989 bekleed.

Maynard heeft deel uitgemaakt van tal van overheidscommissies die zich op de een of andere manier bezig hielden met toerisme (bevordering). Hij heeft als zodanig ook een groot aantal landen bezocht. Het Skal- persbericht zegt over Maynard: "In het algemeen heeft de betrokkene een belangrijke rol vervuld om de toeristische ontwikkeling te ondersteunen. Hij was daarom voor het Skal-bestuur helemaal niet moeilijk om de voordracht van de award-commissie te accepteren en Frank Maynard uit te roepen tot Tourism Personality of Curaçao voor 1990".

Winnaar van de Skal-prijs in 1989 was Ephraim Martina. Op de black-tie avond van Skal werden nog vele prijzen verloot met medewerking van hoteliers, reisbureaus en touroperators.

Speciale gasten waren KLM-directeur André Oostdam en gedeputeerde van toerisme, Ruben Page. De Curaçaose Skal-voorzitter las aan het begin van de avond een fax voor van de pas gekozen Skal wereldvoorzitter John McCaul. Hij is vertegenwoordiger van de ALM in Chicago.

Op 17 januari zal de eerste Skal vergadering van het nieuwe jaar gehouden worden. McCaul zal daarbij als speciale gast aanwezig zijn.

Cello en Vioolconcert op zondag

WILLEMSTAD — Het Cultureel Centrum Curaçao presenteert op zondag aanstaande om 11 uur 's morgens in het Van der Valk hotel een concert, te geven door de violist Charles Sweers en de cellist Mauro Valli. Uitgevoerd worden werken van Bach, Beethoven, Haydn, Prokofieff en Glière.

Charles Sweers is op Curaçao vooral bekend om de zeer populaire compact-disc 'Dulce Scharloo' samen met Edgar Palm. Hij is een afgestudeerde van de Philadelphia Music Academy en was tot voor kort violist van het Orquesta Sinfónica Venezuela.

Mauro Valli is een afgestudeerde van het conservatorium van Bologne en is momenteel eerste cellist van het Orquesta Accademia Bizantina.

Kaartjes voor dit evenement zijn verkrijgbaar bij boekhandel Salas, Art Beats en Mensing's Caminada.

Nieuwe boutique op Gomezplein

WILLEMSTAD — Punda zal donderdag met de opening van 'Little Holland' een boutique rijker zijn. De zaak is het eigendom van Maurice Abady en is gevestigd in het Old Harpers gebouw op het Gomezplein, Punda.

In 'Little Holland' zal het merk Polo van Ralph Lauren te krijgen zijn, waaronder heren en sportkleding. Volgens het DMO zullen de prijzen in de nieuwe zaak 30% lager liggen dan in de VS en 50% lager dan in het 'echte' Holland. Italiaanse schoenen voor dames en heren zullen er evenzo voorradig zijn, evenals geborduurde tafelkleden uit Hong Kong. De aankleding van het interieur staat onder invloed van de Ralph Laurenstijl: veel hoge houten toonbanken. Het exterieur zal vervaardigd zijn van pastel marmeren blokken.

Papu: "Grote overwinning Antilliaanse democratie"

Gerecht kan kiesreglement te allen tijde veranderen

WILLEMSTAD — De regering van het Eilandgebied Curaçao moet zodanige maatregelen treffen dat bij de in april 1991 te houden verkiezingen voor de Eilandsraad van het Eilandgebeid Curaçao, een vrije en geheime ondersteuningsprocedure gewaarborgd is. Zo beveelde rechter W. Stoové gisteren in de zaak PaPu-Eilandgebied Curaçao inzake wijziging van het kiesreglement van Curaçao. PaPu-leider, Richard Hooi beschouwt het resultaat als een grote overwinning voor de Antilliaanse democratie. PNP-secretaris generaal, Rufus McWilliam verklaarde dat zijn partij zich positief zal opstellen tegenover eventuele wijzigingen in het kiesreglement.

Het gerecht, aldus rechter W. Stoové, is met de PaPu-leider, Hooi en de partijaanhanger, Andechi Albert, van oordeel dat het in de Staatsregeling neergelegde beginsel dat verkiezingen vrij en geheim dienen te zijn. Dit strekt zich mede uit tot de zogenaamde adhesie procedure, waarbij van de kiezers wordt verlangd dat zij publiekelijk kenbaar maken dat zij een bepaalde politieke partij aanhangen.

Met het opnemen in het kiesreglement van de ondersteuningseis en van de wijze waarop die ondersteuning moet plaatsvinden heeft de wetgever (de Eilandsraad.Red) die procedure tot een wezenlijk onderdeel van de verkiezingen gemaakt en in zoverre is er derhalve sprake van voorverkiezingen, aldus rechter Stoové.

Het valt niet in te zien, werde hij voorts aan in het vonnis, dat aan het bovengenoemde, voor wat betreft vrijheid en geheimhouding, minder stringente eisen zouden mogen worden gesteld dan aan eigenlijke verkiezingen.

Deze ondersteuningsprocedure, zoals die in het verleden is georganiseerd en in april 1991 zal worden georganiseerd, waarborgt naar oordeel van het gerecht onvoldoende de vrijheid en geheimhouding.

Het Eilandgebied heeft tijdens de behandeling van de zaak betoogd dat het niet aan de rechter, doch aan de wetgever ligt om, indien dat nodig wordt geacht, het kiesreglement te wijzigen. Rechter Stoove deelde die opvatting niet. 'Het gaat hier immers niet om wijziging van wettelijke voorschriften, doch om de toetsing van uitvoeringshandelingen', aldus Stoové. Het mag zo zijn dat de meerderheid van de Staten of de Eilandsraad geen bezwaren heeft tegen de tot nu toe gevolgde wijze van uitvoering van artikel 17 van het kiesreglement, doch dat betekent geenzins dat het gerecht daarin geen veranderingen zou mogen aanbrengen indien die praktijk niet in overeenstemming wordt geacht met de Staatsregeling.

De rechter ziet binnen het kader van artikel 17 lid 2 van het Kiesreglement voldoende mogelijkheden voor het eilandgebied om te waarborgen dat een kiezer, nadat is vastgesteld dat hij in het kiesregister is opgenomen, steun verleent aan de kandidatenlijst van zijn keuze.

DREMPEL

Voor wat het deponeren van een bedrag van 1000 gulden betreft, is deze naar het oordeel van het gerecht niet in strijd met de hiervoor bedoelde verdragsbepalingen.

Weliswaar, voerde Stoové voorts aan, werpt dat voorschrift een beperking op voor de deelname aan de verkiezingen, doch die drempel acht het gerecht zo laag, dat van inbreuk op het beginsel van vrije verkiezingen geen sprake kan zijn.

Richard Hooi deelt deze mening niet. Het feit dat de politieke partijen de gedeponeerde 1000 gulden niet terug krijgen indien zij niet genoeg handtekeningen hebben gekregen, wordt door de PaPu als een struikelblok beschouwd.

Voor alle zekerheid zal door de PaPu een aparte rechtszaak tegen de eilandsregering aangespannen worden. Hooi kon gisteren niet zeggen wanneer de zaak bij het gerecht zal worden ingediend.

POSITIEF

PaPu hoopt dat de eilandsregering de door het gerecht bevolen wijzigingen zo spoedig mogelijk implementeert. Gezaghebber Elmer Wilsoe, die qualitate qua als voorzitter van het Hoofdstembureau, de wijzigingen moet implementeren, was vanmorgen niet bereikbaar voor commentaar.

PNP-secretaris generaal, Rufus McWilliam, verklaarde dat zijn partij in deze zaak consequent zal blijven. De PNP heeft in 1966 het Kiesreglement al gewijzigd. Het was een andere coalitie die het reglement weer heeft gewijzigd, aldus McWilliam.

Op de vraag of de PNP zich positief zal stellen tegenover eventuele wijzigingen, antwoordde McWilliam bevestigend. Maar de eilandsregering, voegde hij eraan toe, moet wel in hoger beroep gaan. Niet om de bevolen wijzigingen tegen te gaan, maar meer om het door het gerecht in eerste aanleg uitgesproken vonnis te bevestigen.

Sparta wint met zwak voetbal

ROTTERDAM - Met zwak voetbal heeft het gehandicapte Sparta de volgende ronde van het bekertoernooi bereikt.

Tegen het als altijd technisch vaardige maar dit keer weinig trefzekere Volendam werd het 1-0. Een fraaie uithaal van Sandel besliste het duel na de rust.

In de eerste helft speelde Sparta defensief, bijna op de counter zelfs. Zonder ondermeer Valke, Snoei, Spork, Helder en Olde Riekerink en met een al snel aangeslagen Houtman (kuitbeen) creëerde de ploeg niet een kans. Volendam deed dat wel, maar miste ze allemaal.

"Als Berghuis niet scoort, scoort Volendam niet", zei trainer Steegman doeltreffend. Kooistra schoot nog wel op de paal, maar de beloning voor het betere spel bleef uit.

Ook invaller Clayton, aanvankelijk met bronchitis op de bank, kon daar geen verandering in brengen.

VOETBAL / MADRID - De Spanjaard Antonio Alberca is gekozen tot tijdelijk voorzitter van de internationale zaalvoetbalfederatie (FIFUSA). Hij volgt de Braziliaan Januario d'Alessio op. Bij de vergadering in Madrid werd bekend, dat het WK zaalvoetbal 1991 van 9-20 juli in Milaan wordt gehouden met deelneming van 20 landen.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10 815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
DRIVE-IN: 20.30 uur **Narrow Margin** (drama/suspense, 18 jr).

* * * * * *

BOTICA'S (nachtdienst)
Paboo brug: del Pueblo, tel.: 21253.
Pariba brug: San Nicolas, tel.: 45712.

* * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN (van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter B.A.R. Heinze, Nieuwstraat 11, tel.: 32364.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Boderie via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

* * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115)**

* * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martinez, tel.: 24696.

* * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * *

AIDS-HOTLINE: Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * * *

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * *

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA (P.O. Box 1029): tel.: 27808/48124.

* * * * * * * * *

TELEARUBA
DINSDAG: 18.00 Punky Brewster: 'Yes, Punky there's a Santa Claus'; 18.50 CNN Sports; 19.15 Government Program; 19.45 Political Program: 'PPA'; 20.00 Telenoticias; 20.30 Sledge Hammer; 21.00 CNN International News; 21.45 X'mas Special: 'Jesse Norman's X'mas Symphony"; 22.45 Crisis in the Gulf; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

* * * * * * * * *

DIVERSEN
CULTUREEL CENTRUM ARUBA: 18.00-20.00 uur expositie van tekeningen van 60 jongelui van de tekencursus - Cas di Cultura.

MTS IR CESARE TERZANO: 18.30-20.30 uur ouderavond.

* * * * * * * *

WOENSDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 Of 25111).

KONINGIN WILHELMINA FONDS (tel.: 27198): informatiecentrum woensdag geopend van 08.30-12.00 uur - Van Leeuwenhoekstrraat 6 (boven) in het BGD-gebouw (t/o oude San Pedro hospitaal).

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00/13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833 toestel 219/225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruisgebouw: dinsdag van 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; dinsdag van 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat/Emmastraat, tel.: 23168;; dinsdag van 08.00-10.00 uur in Club Caiquetio, Paradera 47-A, tel.: 24280; woensdag van 13.00-15.00 uur te Santa Cruz 39-C, tel.: 28288 en donderdag van 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota, tel.: 23822.

BIBLIOTECA NACIONAL (openingstijden): **Arubaanse Sectie, Studiezaal, afdeling Boeken en Tijdschriften:** maandag t/m vrijdag vanaf 07.30 uur.
Uitleningsafdeling: maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-11.55/13.30-20.00 uur; dinsdag van 09.00-12.00/13.30-17.00 uur; donderdag van 13.30-17.30 uur.

FILIAAL SAN NICOLAS (openingstijden): maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-12.00/13.30-17.00 uur; dinsdag van 09.00-12.00/13.30-20.00 uur en donderdag van 13.30-20.00 uur.

* * * * * * * * *

DRUGSZAKEN SERIEUS AANGEPAKT

Departementen van minister Croes brengen verslag uit:

Justitie: zware straf wacht werkgevers van illegalen

ORANJESTAD — Minister van Justitie en Sportzaken mr Hendrik Croes zette de goede traditie voort om tezamen met de hoofden van de departementen, die onder hem vallen, vanmorgen weer een ontbijtpersconferentie te houden, waarbij verslagen werden uitgebracht en vragen gesteld konden worden. Een openhartige manier om zaken van afgelopen jaar onder de loep te kunnen nemen.

Interessant was hierbij het verslag van het Openbaar Ministerie (OM). Hieruit bleek dat de in 1989 in werking getreden wettelijke regeling tot de onttrekking aan het verkeer dit jaar meer dan eens werd toegepast. Zo heeft de rechter in eerste aanleg het jacht 'Juliel', zoals door het OM gevorderd, onttrokken verklaard. Thans wordt uitspraak in hoger beroep afgewacht. Ook ten aanzien van een ander schip 'Erika Beatrix' zal dit jaar nog uitspraak worden gedaan.

DRUGS

Met alle kracht werd dit jaar de strijd tegen de verdovende middelen met succes voortgezet. Afgezien van enkele belangrijke marihuana-vangsten is niet minder dan 480 kilo cocaïne, waarvan ongeveer driehonderd kilo in een container, in beslag genomen, terwijl 141 personen wegens overtreding van de landsverordening Verdovende Middelen werden gearresteerd.

De gevorderde en opgelegde straffen geven blijk van de serieuze aanpak van de drugsproblematiek. Opvallend mag worden genoemd, aldus waarnemend Procureur-Generaal (PG) mr B.J. Lie-A-Kwie in zijn verslag, het aantal aangehouden personen op de luchthaven in het bezit van drugs.

VREEMDELINGEN

De grote groep vreemdelingen, die Aruba binnenkomt op zoek naar werk, heeft ook zijn neerslag op het werk van het OM. Zo heeft het parket van de PG in dit jaar ruim vijfenvijftig adviezen uitgebracht naar aanleiding van beroepsschriften in verband met een afwijzing enz. van een werkvergunning.

Met betrekking tot de illegalen-problematiek wordt opgemerkt dat het OM op zeer korte termijn daadwerkelijk zal gaan optreden tegen werkgevers die illegalen in dienst nemen dan wel werkzaamheden laten verrichten. De nodige processenverbaal hieromtrent zijn reeds bij het OM binnen vanwege juridische/technische redenen nog niet aan de rechter voorgelegd.

STRAFMAXIMUM

Het ligt in de bedoeling na een gedegen opzet met de desbetreffende departementen op dit terrein de wetswijziging waarbij het strafmaximum van dit delict werd verhoogd tot een hechtenis van ten hoogste zes maanden of een geldboete van ten hoogste honderdduizend florin, daadwerkelijk in de praktijk te brengen.

Ook zal worden opgetreden tegen werkgevers die hun personeel werkzaamheden laten verrichten waarbij de veiligheidsvoorschriften niet of onvoldoende in acht worden genomen. Verschillende constructie- en aannemersbedrijven hebben hiertoe reeds processenverbaal aangezegd gekregen. Het OM verwacht begin volgend jaar met de vervolging hiervan een aanvang te kunnen maken.

Op de verslagen van de overige departementen, die onder bewindsman Croes vallen, komt de Amigoe nader terug.

■ *ORANJESTAD — Ing. Jossy Figaroa (r), voorzitter van de commissie Woningbouw, overhandigde het rapport over het huisvestingsbeleid 1991 1995 aan minister Pedro Kelly. De commissie, die bestond uit vertegenwoordigers van de overheidsdiensten en de particuliere sector, heeft het rapport binnen een periode van 3 1/2 maand gereed gekregen.*

Derde divisie:

Bubali kampioen

SAN NICOLAS — In het Lago Sportpark werd de tweede playoff-wedstrijd gespeeld tussen RCA en Bubali in de derde divisie van de Arubaanse Voetbalbond.

De eerste werd een gelijkspel (3-3), de tweede wedstrijd werd gewonnen met 2-1 door Bubali, die daarmede het kampioenschap behaalde.

Voor de rust nam Bubali met doelpunten van André Tromp en Maikel Tromp de leiding (2-0). Na de rust zette RCA alles op alles om gelijk te komen, doch kwam niet verder dan één doelpunt, waardoor de wedstrijd 2-1 eindigde.

Na afloop reikte Wichi Croes namens de AVB de kampioensbeker uit aan Eric Leest, terwijl Lucas Bergen de subkampioensbeker in ontvangst mocht nemen.

Man zwaar gewond bij duik

ORANJESTAD — Met een gebroken hals werd het 28-jarige bemanningslid van de 'Skyward', Ray Dwyer, in het Dr Horacio Oduber Hospitaal opgenomen.

Hij was bij Eaglebeach aan het zwemmen. Hij maakte een salto in het ondiepe water, waarbij hij ongelukkig terecht kwam. Een ander bemanningslid dat zag dat het slachtoffer bewegeloos in het water bleef liggen, bracht hem op het droge. Getracht werd eerste hulp te verlenen voordat het slachtoffer in bewusteloze toestand in de intensive care unit van het hospitaal werd opgenomen.

Stellingname regering onduidelijk

SIMAR: positie van arbeiders onzeker

ORANJESTAD — Voor de arbeiders tekent het einde van het jaar zich af met veel problemen voor de toekomst en hun positie is hoogst onzeker. Dit werd naar voren gebracht door de vakbond van leerkrachten, SIMAR, die stelde niet te kunnen geloven dat de Staten de komende feestdagen de wetten voor bevriezing van de vakantie-uitkering en voor verlaging van overwerkbetaling zullen goedkeuren en op deze wijze de arbeiders hun Kerstcadeau geven.

Als de financiële situatie begint te knellen, worden de arbeiders als 'onnodige onkosten' behandeld. Ze worden naar huis gestuurd en van hen wordt geëist dat ze alle voordelen, die na veel strijd verworven werden, moeten opofferen. Als de situatie beter wordt, doet men alsof de arbeiders niet eens bestaan. Zodra de vakbondsorganisaties laten horen dat de arbeiders terug moeten krijgen wat ze ingeleverd hebben, is het steeds hetzelfde liedje: 'Er is geen geld, de financiële situatie is slecht'.

De vakbond FTA onderhandelt volgens Simar met meerdere hotels over cao's en mochten deze hotels het voorbeeld van Golden Tulip volgen, dan ziet 1991 er heel donker uit voor de arbeiders. Simar heeft sterk de indruk dat een spelletje wordt gespeeld met de lokale arbeiders door op allerlei manieren te proberen de arbeiders bos te maken en te zorgen dat zij ontslag nemen. Wanneer het zover is, worden buitenlandse arbeiders in dienst genomen tegen een marginaal loon om meer winst te kunnen maken.

Bij al deze situaties laat de regering geen duidelijke positie zien. In plaats van te proberen de arbeidsvrede te handhaven, krijgt men eerder de indruk dat de regering tegen de door de arbeiders en hun vakbond ingenomen positie is, aldus Simar.

■ *ORANJESTAD — Deze groep ex-Lago-werknemers is ook de eerste groep die in december vorig jaar voor Coastal begon te werken als operators bij de powerhouse no. 1. Deze groep is na vijf jaar sluiting van de Lago weer met goede moed begonnen te werken in de powerhouse, waar men zo bekend mee is. De groep slaagde er in december vorig jaar al in de eerste boiler weer in bedrijf te stellen. Hierna volgde het opstarten van de turbo-generator voor de stroomproduktie in januari dit jaar, gevolgd door de inbedrijfstelling van twee grote boilers en vier turbogenerators, TDC-2000 control, twee joy air compressors en andere machines voor de stroomdistributie.*

Ligt buiten territoriale wateren

Liberiaanse tanker kampt met problemen

ORANJESTAD — De onder Liberiaanse vlag varende middenklastanker (53.174BRT) 'Pearl V' lag vanmorgen nog steeds buiten de territoriale wateren van Aruba. De kapitein meldde gisteren dat zijn tanker — met ruim tienduizend barrels ruwe olie aan boord — problemen had.

De tanker was op weg naar een van de eilanden in het Caribisch gebied doch had vanwege slecht weer richting Aruba gekozen. De tanker had een scheur opgelopen doch niet in de nabijheid van de olieopslagtanks. Hij verzocht om assistentie, maar kreeg van de Arubaanse autoriteiten opdracht de haven niet binnen te varen en buiten Arubaanse wateren te blijven. De kapitein wilde namelijk dichterbij komen, zodat Peter Divers assistentie kon verlenen bij het dichten van de scheur.

Vanmorgen voer een loodsboot uit om zich ter plaatse op de hoogte te stellen. Bij de tanker is een sleepboot aanwezig om te zorgen 'dat de boeg naar het westen blijft', zodat de tanker niet in moeilijkheden komt te verkeren. Voorlopig blijft de tanker 'Pearl V' voor anker liggen.

Orkest, muziekschool, koor en sopraan:

Kerstconcert van hoge kwaliteit

ORANJESTAD — Op zondag 16 december vond er in de protestantse kerk van Oranjestad weer een fijn concert plaats. Ondanks de zware regenval was de opkomst van het publiek heel goed te noemen. De uitvoerenden deden uiteraard hun uiterste best.

Het Orkesta Harmonico Arubano speelde onder leiding van Rosemarie Provence het bekende Amerikaanse nostalgische nummer 'I'll be home for Christmas'. Wel wat ongewoon op meestal zonnig Aruba was Jules Stynes' 'Let it snow, let it snow, let it snow'. Het orkest is momenteel kleiner dan het geweest is. Dat heeft als nadeel dat de bezetting soms wat onevenwichtig is. Als pluspunt kan worden opgemerkt dat daardoor van de resterende musici meer gevergd wordt en dat zij zich van die extra taak goed hebben gekweten. Ze gaven een zeer pittige vertolking van Axtons 'Joy to the World', niet te verwarren met het Kerstlied van diezelfde naam. Het overbekende, maar zeer geliefde 'Kloknan di Pasku' vormde een waardig sluitstuk, wat de medewerking van het orkest betreft. Dirigente Rosemarie Provenve heeft gedurende dit laatste jaar veel aan zelfvertrouwen gewonnen, zodat haar gezag binnen het orkest is toegenomen. Wij vonden het orkest tenminste aanmerkelijk beter dan het wel eens geweest is.

ONDERBEZET

Het Arubaanse gemengd koor, eveneens onder de bekwame leiding van Rosemarie Provence met pianobegeleiding van Irwin Provence, gaf een bijzonder gave uitvoering van 'Navidad pa Aruba', een compositie van Trio Los Arubeños. 'White Christmas' van Irving Berlin lijdt aan overbekendheid, een euvel van veel Kerstmuziek, maar we vonden de vertolking van het koor goed, al zou een iets sneller tempo het sprankelende van Berlins muziek beter hebben doen uitkomen. Tenslotte zong het grote koor op uiterst sfeervolle wijze het mooie 'King all Glorious' van G.M. Vail en Charles Wesley. Dit koor is gedurende het afgelopen jaar ook in kwaliteit vooruitgegaan, al zou het enorm winnen door een toevoeging van stemmen in de tenor- en bassecties. Dit is een zwak punt bij alle koorwerk op Aruba, bij de gemengde koren althans: de mannelijke partijen zijn zwaar onderbezet.

Het koor van de muziekschool, onder leiding van Albert Navas, kwam verrassend goed voor de dag met hun eerste nummer 'Deck the Halls'. De jonge stemmen harmonieerden mooi en het was een genot om naar hen te luisteren. Van de componist Alfred Burt werden twee nummers ten gehore gebracht: 'Jesu Parvule' en 'Caroling, Caroling'. Wij vonden die minder goed gebracht dan 'Deck the Halls'. 'Silent Night' in een bewerking van Gener Puerling vereist een vollere bezetting dan dit kleine koor heeft. Als verontschuldiging kan worden aangevoerd dat het koor niet voltallig was. We verwachten echter nog veel van deze groep die a capella zingt.

ZUIVERE STEM

Als speciale gast werkte aan dit concert mee de sopraan Catherine Provence-Hanrath uit Nederland. Zij heeft een fabelachtige stem, die echter veel beter tot haar recht zou zijn gekomen indien zij vanaf de ommegang boven de kansel had gezongen. Dat doet niets af aan wat zij presteerde, maar een zuivere stem wenst men vanzelfsprekend de beste entourage toe. De houten betimmering van het plafond in de kerk zorgt voor een mooie warme accoustiek, maar dan moet er boven gezongen worden. Catherine Provence bracht de mooie achttiende eeuwse Engelse carol 'God rest you merry, gentlemen', het liefdelijke 'Away in a Manger' in een bewerking van William Kirkpatrick en met een tekst uit 1930 van Martin Luther. Haar vertolking van 'Nochi di Pas' in een arrangement van Tica Giel was subliem. We waren blij dat het ontroerend mooie lied 'Holy Night' van de vaak miskende Franse componist Adolphe Adam niet ontbrak. Al deze liederen werden door deze uitstekende sopraan op gevoelige wijze vertolkt. Het is dan ook te hopen, dat we haar nog vaak op ons eiland zullen mogen beluisteren.

De organist Jan Auwerda leidde het programma in met een medley van Kerstliederen op het Flentrop pijporgel, het grootste van de twee pijporgels die Aruba rijk is. Dr Van den Doel trad op als ceremoniemeester en sprak verbindende teksten uit, die het geheel op harmonieuze wijze samenvoegden. Het ligt in de bedoeling om regelmatig concerten in de protestantse kerk te geven. Het publiek is daarbij steeds van harte welkom. Zij, die er op 16 december niet waren, hebben veel gemist.

Zeekenner Pichardo aan regering:

Breng duidelijkheid over visserij-beleid

ORANJESTAD — De bekende zeeman Alfredo Pichardo van 'Monitor 35', vindt het al hoog tijd voor de regering om duidelijke taal te spreken over de ontwikkelingen op en onder de zee.

Het is bekend, aldus Pichardo, dat sedert jaren al de Hollanders, Amerikanen, Venezolanen - waarvan een groep al geruime tijd op Aruba opereert - en Japanners grote interesse hebben om hun visserij-basis op Aruba te vestigen. Nu zegt de regering zelf, zo vervolgt Pichardo, dat de vergunning die men voortaan moet hebben om uit vissen te gaan, niet geldig is voor de kleine vissersboten en de plezierboten maar wel voor de grote vissersboten die gebruik maken van moderne vistuig, gigantische visnetten en lijnen met duizenden vishaken eraan bevestigd.

Volgens Pichardo zullen deze wetten voordelig uitkomen voor de grote visserij/bedrijven die naar hartelust kunnen vissen en de wateren van de Caribische zee en Aruba nog leger zullen maken. Wat blijft er op den duurover? vraagt Alfredo Pichardo zich af: een zwembad (Caribische zee) totaal vernield en mislukt in een hele oceaan.

Voordracht-festival

ORANJESTAD — In verband met de viering van de Nationale dag op 18 maart zal volgend jaar een festival 'Voordracht van gedichten' worden georganiseerd. Zowel kinderen als volwassenen kunnen aan dit festival deelnemen met gedichten die nog niet gepubliceerd zijn. Het onderwerp is vrij en de bedoeling is om de gedichten in een boek te publiceren.

Premier ontvangt studenten IPA

■ *ORANJESTAD — Studenten van het Arubaanse Pedagogisch Instituut (IPA), die in hun cultureel maatschappelijke vorming bezig zijn met het onderwerp 'Aruba politiek bestuurlijk gezien', brachten in dit verband een bezoek aan de ministerraad en het parlement. Bij de ministerraad werden de studenten te woord gestaan door minister-president Nelson Oduber, minister van Welzijnszaken Fredys Refunjol en de secretaris van de ministerraad Urbano Lopez, terwijl zij bij het parlement ontvangen werden door voorzitter Felix Flanegien en griffier Jossy Semeleer.*

Barcelona mist zijn sterspelers niet

Eerste verlies Real Madrid sinds zes jaar in Baskenland

MADRID - De personele problemen bij Barcelona worden door Real Madrid ruimschoots gecompenseerd. De titelverdediger - op volle sterkte - verloor zaterdagavond met 0-1 bij Athletic de Bilbao, waardoor de achterstand op het winnende Barcelona (2-0 tegen Cadiz) groeide tot zeven punten. Atletico Madrid nam de tweede plaats van Real over door een ruime overwinning (4-0) op Real Sociedad.

Het wegvallen van de geblesseerde Ronald Koeman en de geschorste Bulgaar Stoitskov heeft Barcelona in de competitie nog niet voor al te veel problemen gesteld. Daarnaast is Real niet te beroerd geregeld punten in te leveren. Zoals zater[...] tegen Athletic de Bilbao.

Na drie overwinningen[...] rij voor de Koninklijke, getraind door Di Stef[...] ging het in Baskenland [...] mis. Ernesto Valver[...] bezorgde de thuisclub [...] het eerst in zes jaar [...] overwinning op Real.

De beslissing viel tw[...] minuten voor het einde, [...] een weinig opzienbarende [...] strijd. De doelpuntenma[...] had eerder kunnen toesl[...] Na acht minuten bleef hij [...] enkele meters van doelm[...] Buyo in gebreke.

Barcelona kreeg Cadiz [...] bezoek, voor aanvang [...] het duel voorlaatste op [...] ranglijst. Cruijff liet de neg[...] tien-jarige Guardiola op [...] stoppersplaats debuteren. [...] bescheiden tegenstan[...] stelde hem nauwelijks op [...] proef.

Beguiristain zette v[...] 80.000 mensen de thuisc[...] na een kwartier op vo[...] sprong. Bakero, een kw[...] tier voor het einde, verd[...] belde de marge. Daar liet [...] koploper het bij.

Atletico Madrid werd [...] voornaamste achtervolger [...] weliswaar op zes punten [...] van Barcelona. De Mad[...] lenen wonnen met 4-0 v[...] Real Sociedad, tevens [...] hoogste uitslag van de v[...] tiende ronde. Manolo sc[...] rde twee keer, de Duit[...] Schuster eenmaal. Betis d[...] de laatste plaats over [...] Cadiz door een verrassen[...] zege op het terrein van s[...] topper Burgos: 1-2.

UITSLAGEN EN STAN[...]
De uitslagen en de stand [...] de vijftiende speeldag zijn:

Sevilla - Mallorca 1-0, C[...] tellon - Zaragoza 0-0, Bar[...] lona - Cadiz 2-0, Atlet[...] Madrid - Sociedad 4-0, Gij[...] - Logrones 1-0, Osasuna [...] Oviedo 0-0, Athletic Bil[...] -Real Madrid 1-0, Tener[...] -Español 2-0, Valladolid [...] Valencia 3-1, Burgos - Be[...] 1-2.

Stand:

Barcelona	15[...]
Atletico Madrid	15[...]
Real Madrid	15[...]
Logrones	14[...]
Osasuna	14[...]
Sevilla	15[...]
Burgos	15[...]
Athletic Bilbao	14[...]
Espanol	14[...]
Oviedo	14[...]
Castellon	15[...]
Gijon	15[...]
Valencia	15[...]
Sociedad	15[...]
Mallorca	15[...]
Tenerife	15[...]
Zaragoza	15[...]
Valladolid	15[...]
Betis	15[...]
Cadiz	15[...]

Liverpool loopt weer punt uit

Chelsea en Derby county zorgen voor sensatie

LONDEN - Liverpool is spelenderwijs een puntje verder uitgelopen op Arsenal. De titelverdediger won moeiteloos van Sheffield United (2-0), dat geen rol speelt in de League. Arsenal stond Wimbledon een gelijk spel toe, 2-2.

Voor sensatie zorgden echter vooral de middenmoters Chelsea en Derby. De ploeg uit Londen won met 6-4. Bij rust leidde Chelsea met 3-1, ondermeer door twee treffers van Dixon. Hebberd, Saunders en Micklethwite draaiden na de hervatting de rollen volledig om en zetten Derby op 4-3.

In het slotkwartier was het de beurt aan Chelsea om drie keer achter elkaar te scoren. Durie, Wise en Le Saux zorgden voor 6-4.

Voor Arsenal leek er niets aan de hand, nadat Merson en Adams de nummer twee tegen Wimbledon op 2-0 hadden gezet. Door de Pool Kruszynski kwam de tegenstander terug in de wedstrijd. In de slotseconde maakte aanvaller Fashanu verrassend gelijk.

Arsenal heeft dit seizoen nog niet verloren. Sinds 1947 heeft de club uit Londen het in de beginfase van de competitie niet meer zo lang zonder nederlaag gedaan. Desondanks bedraagt de achterstand op Liverpool, mede door een disciplinaire straf van twee punten in mindering, vier punten. Bovendien heeft de lijstaanvoerder nog een wedstrijd te goed.

Liverpool had weinig moeite met Sheffield United, dat na zestien wedstrijden pas op vier punten staat. Dit is een evenaring van de slechtste competitie-start aller tijden, vorig seizoen gevestigd door het armetierige Hull City. Voor de kampioenen scoorden Barnes en als gewoonlijk Rush, beiden na de pauze.

Manchester City zorgde voor een verrassing door Tottenham Hotspur te verslaan, 2-1. De Spurs kwamen op voorsprong door vedette Cascoigne, maar na de rust was de thuisclub beduidend beter. Redmond zorgde voor de gelijkmaker, Ward - uit een strafschop - voor de verdiende winnende treffer.

UITSLAGEN EN STAND
De uitslagen en de stand na de zeventiende speeldag zijn:

Arsenal - Wimbledon 2-2, Coventry - Manchester United 2-2, Derby - Chelsea 4-6, Liverpool - Sheffield United 2-0, Manchester City - Tottenham 2-1, Queens Park Rangers - Nottingham Forest 1-2, Southampton - Aston Villa 1-1, Sunderland - Norwich 1-2, Crystal Palace - Luton 1-0, Leeds -Everton 2-0.

Stand:

Liverpool	16-41
Arsenal	17-37
Crystal Palace	17-33
Tottenham	17-30
Leeds	17-30
Manchester City	16-26
Chelsea	17-26
Wimbledon	17-25
Manchester United	17-25
Norwich	17-23
Nottingham Forest	16-21
Luton	17-20
Aston Villa	16-18
Southtampon	17-16
Derby County	16-16
Everton	17-15
Sunderland	17-15
Coventry	17-14
Queens park rangers	17-12
Sheffield united	16-04

ATIA-voorzitter Hans Schnog:

1990 GOED JAAR

ORANJESTAD — 'In het algemeen was 1990 economisch een goed jaar voor Aruba. De start-up in november van de ex-Lago-raffinaderij door Coastal is zeker ook een forse duw naar herstel en diversificatie van onze economie'. Zo stelt de voorzitter van Aruba Trade and Industrie Association (ATIA), Hans Schnog, in zijn Kerst/Nieuwjaarsboodschap aan de leden.

Er was in 1990 een lichte verbetering te zien in de relatie met de regering. De werkgeversorganisaties slaagden er meestal in gesprekken met de ministers te krijgen wanneer het verzoek gezamenlijk gedaan werd. Echter - aldus Hans Schnog - zijn er verscheidene belangrijke onderwerpen waarover gesproken moet worden. ATIA zal de regering beslist er aan blijven herinneren waar verbeteringen nodig zijn.

Uit de Kerstboodschap van de ATIA-voorzitter blijkt dat ATIA-leden, tijdens een buitengewone algemene vergadering, het bestuur hebben opgedragen een rapport samen te stellen van de economische consequenties van deze maatregelen. Dit rapport zal spoedig beschikbaar zijn.

De ATIA heeft in de afgelopen tijd 41 nieuwe leden bij gekregen en hiermee een totaal van 214 leden bereikt. 'Dit is niet alleen een goed sein voor erkenning van de ATIA, maar is ook het bewijs van goedkeuring voor het werk dat gedaan wordt, aldus Hans Schnog in zijn Kerstboodschap.

KOPLOPER GELIJK BIJ ST. TRUIDEN: 0-0
Eykelkamp scoort voor KV Mechelen
Ploeg van De Mos nadert AA Gent tot op een punt

BRUSSEL - Anderlecht is koploper AA Gent op de achttiende speeldag van de Belgische competitie tot een punt genaderd. De ploeg van Aad de Mos dacht de uitwedstrijd tegen Cercle Brugge dank zij een voortreffelijke tweede helft tot een goede einde (3-1), terwijl de naaste rivaal bij hekkesluiter Sint-Truiden niet verder kwam dan 0-0.

Cercle en Anderlecht deden minuten niet voor elkaar onder, qua spel en qua het benut laten van de kansen. Na een half uur wurde De Mos noodgedwongen de pas zestienjarige Ghanees Neil Lamptey veld in voor zijn debuut. Vervang de licht aangeslagen Luc Nilis. De tweede wijziging tijdens de pauze - John van naar het front - had oogdsnel succes. De Nederlandse spits, begeerd door Feyenoord, scoorde al na luttele minuten. De Braziliaan Oliveira en Lamptey brachten het gemotiveerde Anderlecht nog binnen het kwartier op 3-0. De tegentreffer van Karacic hielp Cercle ook niet meer overeind. AA Gent werd nog wel "herfstkampioen", maar minder overtuigend dan verwacht. Sint-Truiden nam bruusk het initiatief en kwam op voorsprong door de keeper Lange. De Gentse verdediger De Groote redde op de doellijn. Allengs kreeg de lijstaanvoerder, met de beweeglijke Ngotty in de afwerking ongelijke Viscaal, meer vat op de opponent. Tot doelpunten leidde dat niet. Sint-Truiden, dat door Driesen en Lange ook na rust dichtbij een treffer was, verliet dank zij het dure punt de laatste plaats.

AANVALSLUSTIG

KV Mechelen, opvallend aanvalslustig, handhaafde zich in de subtop door voor eigen publiek Lierse SK te verslaan: 2-0. Oud-Groninger Eykelkamp en de Zweed Ingesson scoorden. Standard Luik hield de race naar Europees voetbal eveneens vol door een zege bij Beerschot (2-1).

De thuisploeg beperkte zich voornamelijk tot verdedigen, maar leidde bij rust toch dank zij de voormalige Spartaan Prince Polley. De Ghanees haalde het einde van de eerste helft niet door tegen zijn tweede gele kaart aan te lopen.

Standard sloeg na de hervatting onverbiddellijk toe. Beerschots Hongaarse aanwinst Berczy hielp een handje door de gelijkmaker voor zijn rekening te nemen. Hellers zorgde voor de winst.

Club Luik beeindigde het duel met Racing Genk (2-1) ook met tien man. Giusto werd wegens natrappen in de slotfase weggezonden. De punten waren op dat moment al binnen door doelpunten van Foguenne en Krncevic. FC Antwerp, met Frans van Rooy als uitblinker, speelde gelijk tegen KV Kortrijk: 2-2. Czerniatynski en Van Rooy leken Antwerp in veilige haven te loodsen. Mostahinic en Vannevel dachten daar anders over.

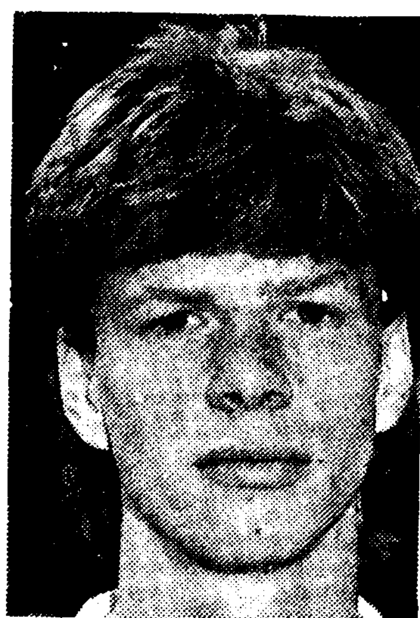
Lokeren verloor thuis verrassend en verrassend royaal van Ekeren: 2-5. Bij rust was er nog evenwicht: 1-1. De Lokerense produktie werd verzorgd door Meszaros. Schmoller overtrof hem aan de andere kant met drie treffers. Bartholomeussen en Hohmans maakten de vijf vol. Club Brugge had vrijdag al met 1-0 gewonnen van RWDM.

De uitslagen en de stand na de achttiende speeldag zijn:

Beerschot - Standard Luik 1-2, Sint Truiden - AA Gent 0-0, KV Mechelen - Lierse SK 2-0, Club Luik - Racing Genk 2-1, Antwerp - Kortrijk 2-2, Cercle Brugge - Anderlecht 1-3, Lokeren - Germinal Ekeren 2-5, RWD Molenbeek - Club Brugge 0-1, Waregem - Charleroi 0-0.

Stand:

AA Gent	18-29
Anderlecht	18-28
Club Brugge	18-26
KV Mechelen	18-25
Standard Luik	18-25
Antwerp	18-21
Germinal Ekeren	18-19
Lokeren	18-18
Charleroi	18-18
Club Luik	18-17
Cercle Brugge	18-16
Waregem	18-14
Lierse SK	18-13
Racing Genk	18-12
Kortrijk	18-11
Beerschot	18-11
Sint Truiden	18-11
Rwd Molenbeek	18-10

JOHN VAN LOEN: *weer opgesteld bij Anderlecht.*

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

••••••

Sporting raakt achterop
FC Porto loopt verder uit op concurrentie

LISSABON - Sporting Lissabon heeft twee punten moeten prijsgeven op koploper FC Porto.

De club waar eens Frank Rijkaard onderdak vond, verloor met 0-1 bij Maritimo.

FC Porto maakte geen fout en versloeg Beira Mar met 2-1. Door het gelijkspel van Benfica bij Farense (2-2) kreeg de landskampioen nu de eerste plaats met twee punten voorsprong op zijn rivaal in handen.

De uitslagen en de stand na de zeventiende speeldag zijn:

Estrela Amadora - Uniao 0-0, Belenenses - Nacional 2-3, Boavista - Setubal 2-1, Salgueiros - Famalicao 3-1, Penafiel - Braga 2-0, Guimaraes - Chaves 1-1, Gil Vicente - Tirsense 0-0, Beira Mar - Porto 1-2, Maritimo -Sporting 1-0, Farense - Benfica 2-2.

Stand:

Porto	17-31
Benfica	17-29
Sporting	17-27
Boavista	17-20
Beira Mar	17-19
Guimaraes	17-17
Gil Vicente	17-17
Uniao	17-16
Salgueiros	17-16
Maritimo	17-16
Nacional	17-16
Farense	17-15
Tirsense	17-15
Penafiel	17-15
Famalicao	17-14
Estrela Amadora	17-14
Chaves	17-12
Setubal	17-11
Braga	17-10
Belenenses	17-10

Rangers vergroten voorsprong
Aberdeen houdt race met Glasgow niet vol

ABERDEEN - Aberdeen, de club van international Gillhaus, is weer een punt verder achterop geraakt bij Glasgow Rangers.

De nummer twee van Schotland kwam thuis tegen Motherwell niet verder dan 1-1. Glasgow had bij hekkesluiter St. Mirren geen enkele moeite de twee punten te veroveren: 0-3.

De uitslagen en de stand na de zeventiende speeldag zijn:

Aberdeen - Motherwell 1-1, Celtic - Dunfermline 1-2, Hibernian - Dundee United 0-0, St. Johnstone - Hearts 2-1, St. Mirren - Glasgow Rangers 0-3.

Stand:

Glasgow Rangers	17-26
Aberdeen	17-23
Dundee United	17-23
St. Johnstone	17-19
Celtic	17-16
Motherwell	17-13
Dunfermline	17-13
Hearts	17-13
Hibernian	17-13
St. Mirren	17-11

RUDY VOLLER: *geen incidenten met Rijkaard.*

TENNIS / TAMPA - Jennifer Capriati neemt niet deel aan de open Australische tenniskampioenschappen, die van 14 tot 27 februari in Melbourne worden gehouden. De jeugdige Amerikaanse gaat in 1991 gewoon naar haar school in Tampa (Florida). Capriati zal daardoor ook een aantal andere grote toernooien aan zich voorbij laten gaan.

Inter Milan staat punt af aan Fiorentina
Ontmoeting Völler - Rijkaard zonder incidenten en treffers

ROME - Het duel tussen Rudi Völler en Frank Rijkaard, of liever AS Roma en AC Milan, is zondag zonder sensatie geëindigd in 0-0. Völler werd bejubeld door de 60.000 toeschouwers, die in het Olympische stadion van Rome voor een record-recette van ruim twee miljoen gulden zorgden.

Rijkaard daarentegen werd uitgefloten en beledigd door de Romeinse fans, die de confrontatie tussen de Duitse en Nederlandse internationals bij het toernooi om het wereldkampioenschap in Italië nog niet waren vergeten.

In San Siro van Milaan werden beide spelers in de achtste finales van het WK uit het veld gestuurd. Miljoenen tv-kijkers -en de scheidsrechter- hadden geconstateerd dat Rijkaard zijn tegenstander in het gezicht spuwde.

Völler behoorde zondag in de topwedstrijd in de Serie A tot de uitblinkers. Rijkaard, sinds de omstreden zondag in Milaan niet meer uitkomend voor Oranje, speelde sober en degelijk. Gullit werd halverwege de tweede helft vervangen.

De wedstrijd was vrij slecht. Er was een serieuze kans, die zich voordeed na een Duitse combinatie aan Romeinse zijde. Berthold kopte naast, na een voorzet van Völler.

Inter Milan bleef lijstaanvoerder in Italië, ondanks het zwakke spel tegen Fiorentina. De ploeg van Trapatoni, die wegens aanmerkingen op de leiding de rode kaart kreeg, dankte het punt aan Matthaus. De Duitser maakte na rust gelijk uit een strafschop. Het was zijn achtste treffer van het seizoen. Fusere scoorde voor Fiorentina.

In de slotfase speelde de ploeg uit Milaan met twee man meer. Orlando en Pin van Fiorentina waren uit het veld gestuurd, beiden na het maken van grove overtredingen. Inter deed weinig met de meerderheid. De ploeg mocht zelfs blij zijn met het gelijke spel. Overigens verloor Inter, nog steeds zonder de geblesseerde Duitse international Brehme, niet meer sinds 28 oktober.

Juventus, tweede op de ranglijst, gaf een voorsprong weg bij Calgliari. Dat was opvallend. De ploeg uit Sardinië heeft dit seizoen nog maar vijf punten verzameld en stond na 20 minuten al met 0-2 achter. Di Canio en Marocchi scoorden voor de "Oude Dame". Dankzij Cornacchia (34) en Cappioli (74) werd het toch nog 2-2.

Napoli klom wat omhoog door Lazio Roma te verslaan, 2-1. Maradona deed weer eens mee. Aanvankelijk had trainer Bigon de vedette geschorst wegens opstandig gedrag, maar nadat de Argentijn zijn goede wil toonde door op het kerstfeest van de club te verschijnen, mocht hij toch spelen. Bovendien was Maradona bereid geweest de vrijdag voor de wedstrijd te trainen.

De Braziliaanse aanvaller Careca en Incocciati maakten de doelpunten voor de kampioenen. Maradona speelde onopvallend. Sampdoria, in verliespunten gelijk met leider Inter, verloor een punt tegen Bari, 1-1.

UITSLAGEN EN STAND

De uitslagen en de stand na de dertiende speeldag zijn:

Bari - Sampdoria 1-1, Bologna - Lecce 1-1, Genua - Cesena 4-1, Internazionale -Fiorentina 1-1, Juventus - Cagliari 2-2, Napoli - Lazio Roma 2-1, Parma - Atalanta 1-0, Pisa - Torino 2-0, AS Roma - AC Milan 0-0.

Stand:

Internazionale	13-19
Juventus	13-18
Sampdoria	12-17
AC Milan	12-16
Parma	13-16
Genua	13-15
Torino	13-13
Lazio Roma	13-13
Napoli	13-13
Atalanta	13-12
AS Roma	12-12
Bari	13-12
Lecce	13-11
Pisa	12-11
Fiorentina	13-10
Cesena	13-08
Bologna	13-08
Cagliari	13-06

DIEGO MARADONA *(met links zijn nieuwe impresario Marcos Franchi): mocht weer (onopvallend) meespelen.*

Monaco houdt Auxerre in bedwang: 0-0
Olympique Marseille herstelt zich van smadelijke nederlaag

PARIJS - Olympique Marseille heeft zich hersteld van de vernietigende nederlaag, vorige week tegen naaste belager Auxerre. De landskampioen won zondag moeiteloos van Metz, 3-0. De formatie van Beckenbauer kreeg een bonuspunt omdat Monaco, dat Auxerre in bedwang hield,

Marseille, vorig seizoen halvefinalist in het Europacuptoernooi voor landskampioenen, zag topschutter Papin weer eens excelleren. De international maakte doelpunt een en twee.

De eerste, voor rust, uit een strafschop. Waddle, international van Engeland, scoorde ook nog. De door Bernard gefinancieerde ploeg staat daardoor op drie punten van Auxerre.

De nummer twee, met als belangrijkste spelers Belg Scifo, speelde gelijk bij Monaco, dat nu derde staat op vier punten van de koploper.

Onderaan de ranglijst achterhaalde Nice een andere degradatie-kandidaat, Toulouse, door deze ploeg met 1-2 te verslaan. Na het openingsdoelpunt van Toulouse (strafschop) voor Toulouse herstelde Nice zich door treffers van Radanovic en Bravo. De ploegen delen nu de voorlaatste plaats met 16 punten.

Rechts Rennes heeft nog een puntje minder. De hekkesluiter bleef echter vrij verrassend overeind bij middenmoter Paris St. Germain. De Franse hoofdstad werd het 1-1. Bordeaux, de ploeg van Kieft, kwam thuis tegen Caen, van De Boer, niet verder dan 1-1.

UITSLAGEN EN STAND

De uitslagen en de stand na de twintigste speeldag zijn:

Bordeaux - Caen 1-1, Marseille - Metz 3-0, Nantes -Lille 0-0, Cannes - Lyon 3-2, Toulouse - Nice 1-2, Monaco -Auxerre 0-0, Sochaux - Montpellier uitgesteld, Saint Etienne - Toulon uitgesteld, Paris SG - Rennes 1-1.

Stand:

Marseille	20-30
Auxerre	20-27
Monaco	20-26
Montpellier	19-21
Nantes	19-21
Caen	20-21
Lille	20-20
Metz	20-20
Lyon	19-19
Brest	19-18
Bordeaux	20-18
Paris SG	19-18
Cannes	20-18
Nancy	20-18
Sochaux	19-17
Toulon	19-17
Saint Etienne	19-16
Nice	20-16
Toulouse	20-16
Rennes	20-15

Werder Bremen nieuwe koploper in Bundesliga
Bayern München verrassend gelijk tegen Uerdingen: 1-1

HAMBURG - Bayern München gaat niet als lijstaanvoerder de winterstop in. De recordkampioen van Duitsland verloor bij degradatie-kandidaat Uerdingen verrassend een punt, 1-1. Werder Bremen, dat vrijdag won bij Bochum (2-1), kreeg daardoor aan kop een minimale voorsprong.

Alleen Kaiserslautern kan de formatie van Rehagel nog achterhalen. De ploeg kwam wegens het slechte weer niet in actie. Zaterdag werden vier duels afgelast.

Bayern kwam tegen Uerdingen op voorsprong door een doelpunt van Wohlfarth, met elf doelpunten topscorer van de Bundesliga. De formatie van Heynckes vergat daarna het duel te beslissen. Fach, voormalige international, slaagde er in kort voor tijd gelijk te maken.

Thomas Allofs was de uitblinker bij de wedstrijd tussen Fortuna Düsseldorf en Borussia Mönchengladbach, 4-1. De tweevoudig international maakte drie doelpunten.

Bij Gladbach werd aanvaller Griens in de slotfase weggestuurd, na het maken van een grove overtreding. De Joegoslaaf Ristic zat bij Düsseldorf voor de laatste keer op de bank. Na de winterstop gaat hij aan de slag bij Schalke, de lijstaanvoerder van de tweede Bundesliga.

UITSLAGEN EN STAND

De uitslagen en de stand na de zeventiende speeldag zijn:

Fortuna Düsseldorf - Borussia Mönchengladbach 4-1, St. Pauli - Borussia Dortmund 0-2, Bayer Uerdingen - Bayern München 1-1. FC Nürnberg - Wattenscheid 09 afg., FC Kaiserslautern - FC Köln afg., Karlsruher SC - Hamburger SV afg., Bayer Leverkusen - Hertha BSC afg. VFL Bochum - Werder Bremen 1-2, VFB Stuttgart -Eintracht Frankfurt 2-1.

Stand:

Werder Bremen	17-24
Bayern München	17-23
Kaiserslautern	16-22
Eintracht Frankfurt	17-20
Borussia Dortmund	17-20
FC Köln	16-18
Hamburger SV	16-18
Leverkusen	16-18
Fortuna Düsseldorf	17-17
Wattenscheid 09	16-16
VFL Bochum	17-16
Bor. Monchengladbach	17-14
Karlsruher SC	16-13
Uerdingen	17-13
St. Pauli	17-13
VFB Stuttgart	17-14
FC Nürnberg	16-10
Hertha BSC	16-09

Eerste duel Duitslanden
Vogts selecteert vijf Oostduitsers

HAMBURG - Bondscoach Berti Vogts heeft vijf spelers uit het voormalige Oost-Duitsland geselecteerd voor de eerste interland sinds de hereniging van beide Duitslanden.

Het zijn Brautigam (Jena), Sammer (Stuttgart), Doll (Hamburger SV), Thom en Kirsten (Leverkusen).

De opvolger van Beckenbauer riep voor de vriendschappelijke wedstrijd tegen Zwitserland, die woensdag in Stuttgart wordt gespeeld, 23 spelers op. Brehme (Inter) en Struntz (München) ontbreken wegens blessures.

De selectie:

Doel: Aumann (München), Brautigam (Jena), Illgner (koln).

Verdediging: Berthold (AS Roma), Binz (Frankfurt), Buchwald (Stuttgart), Helmer (Dortmund), Kohler, Reuter (München).

Midden: Bein (Frankfurt), Eilts (Bremen), Hassler (Juventus), Matthaus (Inter), Moller (Frankfurt), Knut Reinhardt (Leverkusen), Sammer (Stuttgart), Zorc (Dortmund).

Aanval: Doll (Hamburger SV), Kirsten, Thom (Leverkusen), Klinsmann (Inter), Riedle (Lazio Roma), Völler (AS Roma).

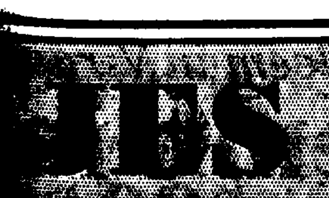
Derde overdekte ijsbaan op komst

CALGARY - De tweede overdekte 400-meterbaan in Noord-Europa komt in Helsinki. In de Finse hoofdstad zijn constructieplannen in een vergevorderd stadium.

Het is de bedoeling dat de hal van Hamar, over drie jaar het toneel van het Olympisch schaatstoernooi van de Spelen in Lillehammer, in 1993 (WK allround mannen) in gebruik wordt genomen.

De plannen van Eskilstuna, de woonplaats van de Zweed Tomas Gustafson, heeft besloten van een overkapping af te zien. Gustafson: "Financieel was alles rond, maar de lokale overheid vertrouwde de begroting niet."

Momenteel zijn er drie volledig overdekte 400-meterbanen (Calgary, Berlijn en Heerenveen). Naar verluidt is er ook een indoorpiste in de Chinese hoofdstad Beijing in aanleg.

...CHRIF ...bouw-
...g.a.n. ...amon-
...l. Tel...

...R GEVRAAGD CURACAO

...TE: PAREHA ta
...s no mushblá pa
...ksimal NAf.600,-
...). Preferibel den
...b trankil. Bel des-
...or tel.: 672751.

...UBILEERD HUIS
...nhuis voor lan-
...d. Echtpaar zon-
...eren. Tel.: 685295.

...P AANGEBODEN ARUBA

...SFORNUIS 36", 5
...f.1.100,-; National
...000 BTU f.450,-; gre-
...ers.bed f.400,-. Tel.:

...PERSONEEL AANGEBODEN ARUBA

...TER ... ZOEKT
...slagen, per week.
...s: 38182. Wilhel-
...at 126.

De internationale transportmaatschappij DANZAS heeft met de Finse branchegenoot John Nurminen een samenwerkingscontract afgesloten voor alle Deense vestigingen in Europa. ... werk aan 14.000 mensen en heeft een totale omzet van Nf 13 miljard op jaarbasis.

Jean-Bertrand Aristide:

Symbool verzet tegen Duvaliers

PORT-AU-PRINCE - Jean-Bertrand Aristide ligt zeer ruim in de race naar het presidentschap van Haiti. Dit blijkt uit de eerste, gedeeltelijke resultaten van de zondag gehouden verkiezingen.

Na het tellen van ruim 27.000 stemmen in vier kiesdistricten meldde de voorlopige kiesraad maandag dat Aristide op meer dan zeventig procent van de stemmen staat. Als nummer twee komt Marc Bazin, een centrum-politicus, uit de bus met ruim twaalf procent.

..JEAN-BERTRAND ARISTIDE... ...beschermer der armen...

Derde is de centrum-linkse kandidaat Louis Dejoie met bijna zeven procent van de stemmen. De andere acht kandidaten voor het presidentschap van Haiti blijven allen onder de vijf procent van de stemmen.

SYMBOOL

Aristide die bij zijn koosnaam Titid wordt aangesproken door zijn aanhang is het idool van de armen en een symbool van de strijd tegen de dictatuur van de Duvaliers en de Tonton Macoutes. In de voorgaande vijf jaar is hij achtmaal het doelwit geweest van aanslagen. Als pastoor van de Johannes Boscokerk in de hoofdstad heeft hij zich doen kennen als een priester die geen blad voor de mond nam, ook niet tegenover de Duvaliers toen die nog aan de macht waren.

Het is daarom niet zo vreemd dat hij de enige kandidaat was bij de onlangs gehouden verkiezingen die de jeugd op de been kon brengen. De Haitiaanse bevolking bestaat in meerderheid uit jongelui van tussen de zeventien en 27 jaar.

Aristide, die in 1953 werd geboren, heeft bij de paters Salesianen gestudeerd. Hij volgde zijn noviciaat bij de congregatie van Johannes Bosco in de Dominicaanse Republiek. In 1982 werd hij tot priester gewijd door zijn neef mgr Willy Romelus. Deze is de oudste prelaat in de Haitiaanse hierarchie en staat bekend als conservatief. Voor zijn priesterwijding maakte hij bijbelse en archeologische reizen door Israel en Griekenland. De uit een eenvoudig boerengezin voortgekomen Jen Bertrand heeft zijn vader slechts kort gekend. Deze overleed indertijd als gevolg van een ziekte. Na zijn priesterwijding is hij drie jaar voor studie in Canada geweest, waar hij doctoreerde in de bijbelse theologie in Montreal. Hij studeerde ook psychologie. In 1985 keerde hij terug naar Haiti. Nu wacht hem daar het presidentschap als de voorspellingen tenminste uitkomen.

Brandstofprijzen in Peru verhoogd

■*LIMA - De Peruaanse bevolking werd verrast met een prijsverhoging met niet minder dan zeventig procent van de brandstoffen zoals kerosine als gevolg waarvan deze bijna twee dollar per gallon gaat kosten. De prijsverhoging is een onderdeel van een economisch pakket dat de inflatie tot nul procent moet terugbrengen voor het einde van het jaar. Onmiddellijk na de aankondiging van de prijsverhoging bestormde men de verkooppunten van kerosine.*

(AFP-satellietfoto)

President: geen terugkeer dictatuur

Gorbatsjov: over unie referendum

MOSKOU - Sovjet-president Michail Gorbatsjov heeft maandag voorgesteld een referendum te houden over het Unieverdrag, als wapen tegen de nationalisten in de republieken, die weigeren het nieuwe verdrag te tekenen. Ook drong hij aan op verdere uitbreiding van zijn machten om het land uit de nijpende crisis te helpen. Gorbatsjov deed dit bij de opening van de vierde zitting van het Congres van afgevaardigden, het grote parlement van de Sovjetunie dat twee keer per jaar bijeenkomt.

Gorbatsjov lanceerde zijn voorstel in zijn rapport over de situatie in het land, waarvan hij de ernst zei te erkennen. "Wij hebben weinig tijd, de toestand heeft ons bij de keel gegrepen", verklaarde hij, daarbij de afgevaardigden oproepend het leger hun vertrouwen te blijven geven. Ontkennend dat hij terug wil naar de dictatuur, verdedigde Gorbatsjov zijn hervormingsvoorstel dat hem nog meer machten moet verlenen. Met deze uitgebreide bevoegdheden hoopt Gorbatsjov de desintegratie van de SU onder druk van "duistere krachten" tegen te gaan. Hij stelde "orde en discipline" tegenover de huidige verlamming van de macht. Het hervormingsvoorstel werd twee weken geleden door de Opperste Sovjet (het werkparlement) goedgekeurd en moet nu door het congres worden bekrachtigd.

DEFINITIEF

In het referendum zouden de Sovjet-burgers zich moeten uitspreken over het nieuwe Unieverdrag waarin de betrekkingen tussen Moskou en de Sovjetrepublieken worden geregeld. Dan zal moeten blijken "wie voor en wie tegen een unie op basis van een federatie is", zei Gorbatsjov. "De uitkomst van het referendum zal in elke republiek de definitieve beslissing zijn".

In Bayrut nieuw kabinet op komst

DAMASCUS - De Libanese premier Selim Hoss staat op het punt zijn ontslag in te dienen waarna president Elias Hrawi de minister van Onderwijs Omar Karami zal vragen een nieuwe regering te vormen.

De Syrische televisie meldde dat een en ander al was gebeurd. Van officiele zijde in Bayrut werd dit bericht later ontkend. Daarbij bleek wel dat het ontslag van Hoss voor de deur staat. Het bericht lijkt een aanwijzing dat het plan van de Arabische liga een einde te maken aan vijftien jaar burgeroorlog eindelijk zijn laatste fase is ingegaan: de vorming van een regering van nationale eenheid.

Moldaviers massaal straat op

■*KISHINEV - Honderdduizenden hebben in de Moldavische hoofdstad gedemonstreerd bij de zetel van de nationale vergadering. De demonstratie ging uit van het Moldavische Volksfront. Het doel werd bereikt: het parlement besloot unaniem het door Moskou voorgestelde Unieverdrag niet te ondertekenen.*

Bij strijd in Nicaragua negen doden

MANAGUA - Bij een bloedig treffen tussen contra-rebellen en het regeringsleger zijn in Nicaragua maandag negen doden en 23 gewonden gevallen.

In Jalapa, driehonderd kilometer ten noorden van de hoofdstad Managua, mondde een demonstratie van rebellen en boeren tegen het landhervormingsbeleid van de regering-Chamorro uit in gevechten. De demonstranten verweten de regering het land dat door de Sandinisten is genationaliseerd, niet terug te willen geven. De meeste contra's leverden afgelopen zomer hun wapens in in ruil voor grond.

MO-conferentie probleem in V-raad

Uitstel stemming over Palestijnen

NEW YORK - De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties heeft dinsdag opnieuw de stemming over een resolutie uitgesteld waarin wordt aangedrongen op verbetering van de positie van de Palestijnen in de door Israël bezette gebieden en waarin de deportatie van vier Palestijnen van de Gaza-strook het afgelopen weekeinde veroordeeld wordt.

Na urenlange beraadslagingen, die tot dinsdagochtend duurden, werd afgesproken woensdagmorgen opnieuw bijeen te komen, maar het is niet duidelijk of er dan over de resolutie gestemd zal worden. De stemming is de afgelopen twee weken al meermalen uitgesteld.

Het voornaamste struikelblok is een zinsnede over een internationale Midden-Oosten-conferentie, waar Israël fel tegen gekant is. Washington wil ook geen verwijzing naar zo'n conferentie opnemen, omdat het dat ziet als een concessie aan Irak dat de Golfcrisis nadrukkelijk wil koppelen aan het Palestijnse conflict.

Diplomaten meldden dat er nu overeenstemming lijkt te bestaan tussen de VS en de opstellers van de resolutie -Colombia, Cuba, Malaysia en Yemen- om de voorzitter van de Veiligheidsraad in een niet-bindende verklaring te laten verwijzen naar de conferentie. De opstellers verschillen alleen nog met de VS van mening over de vraag of er in die verklaring expliciet op gewezen moet worden dat er geen verband bestaat tussen de Golfcrisis en de Palestijnse kwestie.

Protest VN tegen uitwijzen Israël van Palestijnen

NEW YORK - Secretaris-generaal Javier Perez de Cuellar van de Verenigde Naties heeft maandag de Israelische autoriteiten veroordeeld vanwege de mogelijke uitwijzing van vier Palestijnen uit door Israël bezette gebieden. Volgens de VN-secretaris-generaal schendt Israel met de uitwijzingen de vierde Geneefse conventie en verscheidene resoluties van de VN-Veiligheidsraad.

Ter voorkoming nieuwe uitbarsting van geweld

Strenge maatregelen van kracht rond Tempelberg

JERUZALEM - De Israelische politie heeft maandag extra veiligheidsmaatregelen getroffen in de oude stad, het ommuurde deel in het stadscentrum van Jeruzalem. Ook hebben de autoriteiten aan Palestijnen uit de door Israel bezette westelijke Jordaanoever en de Gaza-strook de toegang ontzegd tot Jeruzalem.

Wegversperringen zijn opgezet op de toegangswegen naar de Heilige stad en de politie heeft gezegd dat "jonge Palestijnen" uit oost-Jeruzalem geen toestemming zullen krijgen naar de Tempelberg te gaan. Met deze maatregelen wordt geprobeerd te voorkomen dat op de Tempelberg, in de oude stad, opnieuw incidenten ontstaan, aldus een woordvoerder van de Israelische politie.

De maatregelen zijn genomen nadat een extreem-nationalistische Israelische groep, "Getrouwen van de Tempelberg" had aangekondigd op de Tempelberg, de derde heilige plaats van de Islamieten, een kaars aan te steken vanwege Hannuka, een joodse feestdag. Dit voorstel heeft tot grote opschudding geleid onder de Palestijnse bevolking. De politie heeft besloten deze ceremonie te verbieden, evenals alle andere manifestaties binnen de muren van de oude stad.

PROVOCATIE

Zij heeft officieel de WAQF, die de Islamitische heilige plaatsen op de Tempelberg beheren, op de hoogte gesteld. De directeur van de WAQF bekritiseerde de maatregel van de Israelische autoriteiten die het niet langer mogelijk maakt voor Palestijnen uit de bezette gebieden en jongeren uit oost-Jeruzalem op de Tempelberg te komen. "Degenen die zich naar de Tempelberg begeven, doen dat om te bidden", aldus directeur Adnan Husseini.

Op 8 oktober jongstleden probeerden leden van de "Getrouwen van de Tempelberg" naar de Tempelberg te gaan en provoceerden daarmee de Moslims. De politie opende vervolgens het vuur op stenengooiende Palestijnen en doodde achttien van hen.

De Israelische politie heeft maandag vier militante Israeliers gearresteerd die probeerden toch op de Tempelberg te komen. Het viertal is lid van Kach, een op racistische gronden gebaseerde beweging die vindt dat alle Arabieren uit Israel weg moeten. De Kach-leden hadden een spandoek bij zich met een tekst waarin werd opgeroepen alle moskeeën "van de kaart te schrappen".

***

EL SALVADOR treedt toe tot de Wereldhandels-organisatie GATT (Algemene overeenkomst inzake Tarieven en handel). Met Algerije, Bulgarije, China, Guatemala, Honduras, Nepal en Paraguay is de GATT in onderhandeling.

BOUTERSE REIST VOOR VERZOENING

Surinaamse president bij vertrek uit Nederland:

In 1991 verkiezingen met oog op aanpassingsplannen

SCHIPHOL - President Ramsewak Shankar van Suriname heeft dinsdag gezegd dat in de loop van volgend jaar in zijn land verkiezingen gehouden zullen worden. De president zei dat het aanpassingsprogramma dat nu in voorbereiding is, hiertoe aanleiding geeft.

Shankar zei dit op de luchthaven Schiphol, waar hij vlak voor zijn terugkeer naar Paramaribo een persconferentie gaf. Shankar was een week in Nederland om privéredenen, onder meer voor een medische controle nadat hij een paar jaar geleden een operatie onderging. De president had vorige week een gesprek met premier Lubbers en heeft maandagavond ook een bezoek gebracht aan koningin Beatrix.

Volgens Shankar heeft het onderhoud met Lubbers "zaken verduidelijkt in de relatie tussen Suriname en Nederland". Hij wilde hierover niet in details treden. Hij zei slechts dat het aanpassingsprogramma binnenkort in concept klaar zal zijn. De Nederlandse regering eist sanering van de economie alvorens de ontwikkelingshulp kan worden hervat.

BOUTERSE

Ook Shankar toonde misnoegen over de behandeling die legerleider Bouterse in Nederland ten deel is gevallen. Tijdens de persconferentie van Shankar verbleef de legerleider in een transitruimte op Schiphol, wachtend op zijn vlucht naar Zürich. De Nederlandse justitie had om veiligheidsredenen besloten hem elk contact met de pers te ontzeggen en voerde stringente maatregelen door zodat Bouterse zelf ook geen bewegingsvrijheid had en continu werd bewaakt. "Ik betreur de behandeling die hem op Schiphol ten deel is gevallen", aldus Shankar. "We zullen waarschijnlijk protest aantekenen, nadat we de kwestie op de juiste waarde hebben kunnen beoordelen", aldus de president.

Bouterse zou vanmorgen aanvankelijk om half tien vertrekken naar Zürich met een vliegtuig van Swiss Air maar de vliegtuigmaatschappij weigerde hem mee te nemen. Swiss Air zei dat dan extra veiligheidsmaatregelen zouden moeten worden uitgevoerd die tot te veel vertraging zou leiden. Naar verwachting zal Bouterse nu 's middags om 13 uur met een KLM-toestel vertrekken.

VERZOENING

De reis van Bouterse vindt plaats in het kader van zijn plan voor "nationale verzoening". Het is onduidelijk hoe zijn verdere reisplan eruit ziet. "Alles staat nu nog open", aldus Bouterses belangrijkste adviseur Herrenberg. "Zeker is dat we zaterdag weer hier zullen zijn, want dan vliegen we terug naar Paramaribo".

Herrenberg vreest dat dan opnieuw de Nederlandse justitie eenzelfde veiligheidsprocedure zal hanteren. "Het wordt dan de tweede herhalingsoefening", aldus Herrenberg. Deze toonde de journalisten het diplomatieke paspoort van Bouterse waarin een gestempeld visum voor Frankrijk te zien is. Hij wist niet of het verzoek van de Surinaamse ambassade in Nederland voor een visum voor de bevelhebber was ingewilligd. Indirect had hij vernomen dat dit niet geval is.

Jordaans-Palestijnse week voorbij

■ *AMMAN - In de Jordaanse hoofdstad is de Jordaans-Palestijnse week ten einde gekomen welke werd georganiseerd ter ondersteuning van de Palestijnse opstand in het door Israel bezette gebied. Tijdens de slotbijeenkomst wuifde PLO-leider Yasir Arafat met zijn keffiah.*

Presidenten onder elkaar

■ *MOSKOU Sovjet-president Michail Gorbatsjov vertrouwt de president van de Russische federatie Boris Jeltsin iets toe bij het begin van de vergadering van het Sovjet-parlement. Jeltsin stemde later tegen het voorstel om een motie van wantrouwen tegen Gorbatsjov in stemming te brengen.*
(AFP-satellietfoto)

Paus welkom in Libanon

VATICAANSTAD - Paus Johannes Paulus II is maandag weer eens uitgenodigd naar Libanon te komen.

De officiele uitnodiging was ditmaal afkomstig van de nieuwe Libanese ambassadeur bij de Heilige Stoel, Antoine Jemha. In zijn toespraak ging de paus echter niet op de uitnodiging in. De paus heeft bij herhaling laten blijken Libanon te willen bezoeken. De laatste maal deed hij dit vorig jaar augustus toen de bloedige strijd in Libanon een tragisch dieptepunt bereikte.

Bush: Irak krijgt geen inch

■ *WASHINGTON - Geen inch Kuwayts grondgebied voor Irak, zo verklaarde president George Bush tijdens een bijeenkomst met de ambassadeurs van 'de Golf-geallieerden'. De Amerikaanse president legde deze verklaring met naast zich onder meer (links) de Saudische ambassadeur Bandar Bin Sultan die wat wijfelend naar Bush kijkt tijdens diens uitspraak.*
(AFP-satellietfoto)

OLIE IETS DUURDER

Koersen Tokyo flink omhoog

Wall Street: verlies door zorg over Golf

NEW YORK - De aandelenkoersen op de New-yorkse effectenbeurs zijn maandag in meerderheid gedaald, vooral door bezorgdheid over de Golfcrisis. Er sloten 1.038 fondsen lager en 472 hoger. In Tokyo echter gingen de koersen fiks omhoog.

De Dow Jones-index van de dertig belangrijkste industriele aandelen van Wall Street wist het verlies aan het eind van de dag te beperken tot 0,48 punt op een slot van 2.593,33. De omzet kwam uit op een mager totaal van 119 miljoen aandelen tegen 148 miljoen op vrijdag.

De berichten over de Golfcrisis deden de hoop op een diplomatieke oplossing van het conflict verder afnemen. Dat zorgde voor een stijging van de olieprijzen. De stemming werd bovendien gedrukt door groeiende twijfels over de soliditeit van het Amerikaanse bankwezen. De Dow Jones-index lag door deze factoren de hele dag onder het slotniveau van vrijdag. Kort na de opening werd een maximaal verlies van zeventien punten geregistreerd.

De effectenbeurs in Tokyo sloot dinsdag flink hoger. De Nikkei-index van 225 aandelen steeg met 336,11 punten ofwel 1,4 procent tot 24.424,02. De koerswinsten waren vooral te danken aan meevallende cijfers over de geldomloop in Japan. De omzet was met naar schatting 350 miljoen aandelen opnieuw bescheiden, maar wel duidelijk groter dan het totaal van 278 miljoen op maandag.

Op de olietermijnmarkt in New York gingen de prijzen van ruwe olie aanvankelijk met meer dan een dollar omhoog. Een groot deel van de winst ging later echter weer verloren. De notering van de toonaangevende soort West Texas intermediate voor levering in januari sloot uiteindelijk 0,40 dollar hoger op 26,95 dollar per vat (159 liter).

Sofia: overgangsregering

SOFIA - De belangrijkste politieke groepen in Bulgarije, de Socialistische partij (SPB, ex-communistisch) en de grootste oppositiebeweging de Unie van democratische krachten (UDK), zijn het maandag eens geworden over een akkoord voor de vorming van een nieuwe overgangsregering. Deze moet het land leiden tot de volgende parlementsverkiezingen in mei, zo verklaarde premier Dimitar Popov.

Klacht Tyminski van hand gewezen

Weg vrij beëdigen Walesa

WARSCHAU - Het Poolse hooggerechtshof heeft maandag de aanklacht van Stanislaw Tyminski betreffende onrechtmatigheden tijdens de presidentsverkiezingen verworpen.

Daarmee is de weg vrij om Lech Walesa - naar verwachting - zaterdag te beëdigen als president. Dat heeft het Poolse persbureau PAP bekendgemaakt. Tyminski diende 14 december een aanklacht in bij het Poolse consulaat in Toronto (Canada) waarheen hij na de verkiezingen was vertrokken.

Tyminski stelde dat het kamp van Walesa voor de beslissende tweede kiesronde een "hetze" tegen hem hadden ontwikkeld, wat in strijd is met de grondwet. De verslagen presidentskandidaat eiste dat de verkiezingen ongeldig zouden worden verklaard. Met de aanklacht blokkeerde Tyminski de beëdiging van Walesa.

Moskou nog 2656 Russen aanwezig

SU adviseert burgers om Irak te verlaten

MOSKOU - Volgens de woordvoerder van het Sovjet-ministerie van Buitenlandse zaken, Vitaly Tsjoerkin, zijn er in Irak nog 2.565 Sovjet-burgers.

Het persbureau TASS citeerde de woordvoerder die maandag zei dat "van Sovjetzijde alles wordt gedaan om de evacuatie te bespoedigen". "Al datgene wat in relatie staat met de terugkeer van de Sovjet-mensen wordt uitgewerkt door de Sovjet-ambassade in Baghdad en een regeringsdelegatie, met onder meer de vice-minister voor de Bouw van olie- en gasbedrijven, Sergei Arakeljan".

Op de vraag van journalisten over de noodzaak van een volledige evacuatie van de Sovjet-werkers zei Tsjoerkin dat "we ronduit tegen de Sovjet-burgers zeggen dat het raadzaam is Irak te verlaten in het belang van hun eigen veiligheid".

In Zweden zijn de prijzen in november gestegen met 0,3 procent, waarmee de stijging in de twaalf maanden tot en met november uitkomt op 11,5 procent. In de twaalf maanden tot en met oktober bedroeg de stijging 11,3 procent.

Zambia nodigt Botha uit

LUSAKA - De Zuidafrikaanse minister van Buitenlandse zaken Roelof Botha wordt dinsdag in de Zambiaanse hoofdstad Lusaka verwacht voor besprekingen met president Kenneth Kaunda over de normalisatie van de betrekkingen met Pretoria. Dat meldt de semi-officiele krant "Times of Zambia" maandag. Minister Botha is uitgenodigd door de Zambiaanse president, aldus de Times of Zambia. Hij zal met Kaunda de politieke situatie in de regio bespreken. Nog deze maand zal in Lusaka een Zuidafrikaanse handelsmissie geopend worden.

Drugs verhogen werkdruk

Reclassering kampt met personeels tekort

WILLEMSTAD — De Stichting Reclassering Curaçao kampt met een tekort aan personeel. De werkdruk is toegenomen, vooral onder de reclasseringsambtenaren. De drugsverslaving in de samenleving vormt de laatste jaren een groot probleem en eist veel aandacht van de maatschappelijk werkers. De reclasserings ambtenaren kunnen door tijdgebrek niet al hun kliënten op het politiebureau of in de gevangenis bezoeken.

De Stichting Reclassering verleent maatschappelijke hulp aan personen die met een rechterlijke straf worden bedreigd. De reclassering maakt ook rapporten over verdachten op voordat deze voor de rechter moeten verschijnen. Ook speelt de stichting een belangrijke rol in de organisatie en uitvoering van alternatieve straffen. Deze straffen, waarbij gedetineerden in plaats van een gevangenisstraf uitzitten gaan werken bij een instelling tot algemeen nut, werden door Mr. R. Pietersz in 1982 geïntroduceerd. In 1989 vervulden acht personen een alternatieve straf. Reden voor dit lage aantal is het te laat in kontakt komen van de reclassering met gedetineerden. 'Na verschillende weken van detentie heeft het geen zin meer om iemand een alternatieve straf te geven. Het is dan echt te laat om de Officier van Justitie een voorstel tot alternatieve dienstverlening voor te leggen', staat in Jaarverslag van de Stichting Reclassering.

DRUGS

De Reclassering wordt veel geconfronteerd met de drugsverslavingsproblematiek. Twee jaar geleden kregen de maatschappelijk werkers van het bureau de indruk dat het aantal personen onder de reclassenten veelal door overtreding van de Opiumwet in aanraking met Justitie kwamen. Vele delikten, die niet direkt onder deze wet vielen, hadden erg vaak wel met drugs te maken. Bij nader onderzoek bleek dat ruim zestig procent van de reclassenten bij handel of gebruik van verdovende middelen betrokken was. Anno 1990 is dat, volgens Max Martina, hoofd van de Stichting Reclassering, toegenomen. 'Een voorbeeld is de Antilliaanse vrouw. Vorig jaar werkten we met vijftien vrouwen die wegens handel in drugs berecht waren. Dit jaar is dit aantal gestegen tot 46. Het zijn veelal moeders, die van de onderstand moeten leven. Door hun slechte financiële toestand raken ze in de verleiding om drugs te smokkelen of te verkopen. Het probleem is dat als de moeder in de gevangenis zit, de kinderen alleen achter blijven. Niet bepaald gezond voor het sociale milieu van die kinderen.'

Om verdachten zo vroeg mogelijk hulp te bieden en daardoor herhaling van delikten te voorkomen maakten de Reclassering en het Openbaar Ministerie in 1987 een afspraak. Het Openbaar Ministerie zou in het vervolg de namen van in verzekerde bewaring gestelde personen binnen tien dagen doorgeven aan de Reclassering. Deze zogenaamde 'vroeghulp' geldt alleen voor scholieren en lokale vrouwen. Max Martina: 'De Reclassering heeft niet genoeg mensen in dienst om alle verdachten te helpen. Jaarlijks worden ongeveer 1300 personen in verzekering gesteld. Daarvan komen er 500 voor de rechter. Van die 500 maken we van tachtig personen een rapport. Later, in de gevangenis komen we die 500 tegen. Ongeveer zeventig daarvan vullen een formulier in met het verzoek tot reclassering. Die helpen we dan ook.' Op het politiebureau had de Reclassering in 1989 kontakt met 430 kliënten en in de gevangenis met 497.

Daphne Kibbelaar ziet Abraham

■*WILLEMSTAD — Daphne Kibbelaar, bekend als voorzitter van de vakbond voor verplegend personeel, CBV, werd gisteren 50 jaar. Een groot aantal familieleden, vrienden, collega's en kennissen was bij het SSK-gebouw aanwezig, om Daphne geluk te wensen met deze mijlpaal. Daphne heeft Abraham gezien. Hier krijgt hij een 'abraso' van vakbondsman Hugh Lopes. Daphne, masha pabien!.*

Hoofd van Reclassering:

Geen 'landlopers' in afkickcentrum

WILLEMSTAD — 'Wordt dat geen vuilnisbak voor verslaafden?' Max Martina, hoofd van de Stichting Reclassering Curaçao vraagt zich af of het plaatsen van 'landlopers' in het nog te bouwen afkickcentrum wel een goede zaak is. 'Alleen maar omdat ze een slecht imago voor Curaçao zijn? Omdat ze geen goede indruk op de toerist achter laten? Deze mensen ongewild plaatsen in een centrum is niet de oplossing.'

Minister Knoppel van Justitie kondigde tijdens het parlementaire begrotingsdebat aan dat er binnenkort een centrum voor de opvang van drugsverslaafden op Groot Sint Joris komt. Daar zouden niet alleen verslaafden die van de drugs af willen terecht kunnen, maar ook zouden verslaafde 'landlopers' opgepikt en in het centrum geplaatst worden. Max Martina is niet tevreden met de manier waarop in het begrotingsdebat over 'landlopers' gesproken werd. 'Waar halen ze het recht vandaan om deze mensen zo te noemen? We leven in een democratische samenleving en ieder mens heeft rechten. 'Landlopers' dus ook. Ten eerste mag men ze niet zo betitelen en ten tweede mogen ze niet zomaar opgepikt en in een afkickcentrum geplaatst worden. Het is ethisch onverantwoord.'

Het hoofd van de Reclassering vindt het geen goede zaak dat verslaafden, die zich vrijwillig aanmelden in hetzelfde gebouw met opgepakte verslaafden verblijven. Martina heeft geen echte oplossing voor de laatste groep verslaafden. 'Laat ze in de 'cholhuizen', als er echt niets meer voor deze mensen te doen is. Maak het leven voor hen wat beter daar. Zet douches neer, zodat ze wat schoner zijn. En geef ze een kop koffie. Op die manier blijven ze een beetje sociaal gebonden. Maar stop ze niet samen in een opvanghuis met een gezondere groep verslaafden, die nog zo goed van geest is dat ze kunnen afkicken. Het zijn twee heel verschillende groepen. Ze mogen echt niet bij mekaar.'

Eerste Curaçaose verzamel CD

■*WILLEMSTAD — Op 13 december is de eerste echte Curaçaose Verzamel CD plechtig gedoopt. De initiatiefnemers van dit project zijn Jacques Visser en Arthur Oster, die uit alle Curaçaose hits die ooit gemaakt werden, de twaalf beste selecteerden. Van klassiek tot pop zijn alle genres vertegenwoordigd.*

De kah'i orgel van Doble R is te beluisteren en de bekende tumba-telefoon van Boy Dap. Edgar Palm laat zijn 'Asusena / Otrobanda' horen en George Willems zingt 'Pa Nan'. Oorspronkelijke muziek van Isocco en Harmonia i Kueru worden afgewisseld met het nummer 'Maria' van Rudi Plaate en Norman Moron. Voorts valt het nummer 'Amor' van Gleva, 'Without You' van Bibi Provence en Nico Huyskens, 'Banda Dimi' van Toby en Vivienne en 'Kòrsou mi Stimabo' van Libea te beluisteren. Vanzelfsprekend ontbreekt Dominico Herrera's 'Etzel' niet.

De geluidsweergave is goed en de cassettehoes is uitstekend verzorgd door Foto Studio Tramm. In de CD-winkels en boekhandels is dit 'muzikale document' voor een prijs van 29,95 gulden verkrijgbaar.

Militairen schilderen krèsh

WILLEMSTAD — Onder leiding van sergeant-majoor Regales heeft een peleton dienstplichtige Antilliaanse mariniers donderdag 13 december een gedeelte van de Kresh Dede Pikiña geschilderd, het dak schoongemaakt, lekke buizen vervangen en de tuin bijgewerkt. Ook de fietsen, karretjes en steppen hebben een goede beurt gekregen.

Gevangenis: gebrek personeel

ORANJESTAD — Uit het verslag van het Korrektie Instituut Aruba (KIA) blijkt dat men te kampen heeft met een chronisch tekort aan personeel.

Dit heeft tot gevolg dat sinds de verhuizing van het Huis van Bewaring Oranjestad naar het KIA San Nicolas enige afdelingen, waaronder de werkplaatsen, gesloten werden. De gedetineerden - er zijn 209 personen ingesloten - kunnen hierdoor niet op een constructieve manier bezig gehouden worden, waardoor er irritaties ontstaan.

Reparatie Air Jamaica toestel pas in januari

WILLEMSTAD — De Jamaicaanse luchtvaart maatschappij, Air Jamaica, zal pas in januari 1991 met de reparatie werkzaamheden aan het op Curaçao verongelukte 727-toestel beginnen. Zo heeft de Amigoe vanmorgen uit zeer welingelichte bronnen vernomen. Het vliegtuig staat nog steeds op vliegveld Hato gestationeerd. Het vormt daar geen enkel gevaar voor ander vliegverkeer, aldus de Curaçaose luchthaven autoriteiten.

Het 727-toestel van Air Jamaica liep op 16 november jongstleden ernstige schade op, nadat het landingsgestel het een paar seconden na landing begaf. Bijna geheel de linkervleugel en het landingsgestel moeten vervangen worden.

Direct na het ongeval kwam er een groot aa technici van Air Jamaica naar Curaçao aan om de sch op te nemen. Een tech van de Amerikaanse vl tuigfabrikant, Boeing, die vallig op Curaçao was, ook een handje. De sch werd op miljoenen dol geschat.

De herstelwerkzaamh zouden kort na het on worden aangevangen. om onbekende redenen is nog steeds niet gebe Enige belangrijke repar moeten op Curaçao u voerd worden. Daarna het vliegtuig naar de enigde Staten gevlogen den, waar de eindrepara zullen worden uitgevoerd.

Naar de Amigoe heeft nomen, heeft Air Jam inmiddels een 727 in de enigde Staten gehuurd. dat vliegtuig worden de chten vanuit Jamaica onder anderen Curaçao gevoerd.

Plataforma stuurt overheid boze brief

WILLEMSTAD — Overheidsambtenaren heb eindelijk toegegeven dat de overheid optie aan Franse firma Ultra Classic om te bouwen op Brionplein heeft verleend. Tevens is aangetoond de Dienst Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvest (DROV) vanaf 1987 zelf plannen had om gebouwen het Brionplein te plaatsen. DROV erkende, vor week woensdag tijdens een vergadering met o andere Plataforma Otrobanda, dat indien U Classic besluit om een hotel te bouwen op Brionplein, de overheid dit niet meer kan te houden.

Plataforma Otrobanda en de Vereniging van Winkeliers van Otrobanda (SKO), die samen voor het behoud van het Brionplein strijden, schreven gisteren een open brief aan het Bestuurscollege van Curaçao over hun bevindingen.

Ze beschuldigen DROV en gedeputeerde Faroe Metry ervan verklaringen in het verleden te hebben gegeven die niet juist waren. 'Duizenden burgers zijn er getuige van geweest dat gedurende publieke presentaties in de vorige maanden, zowel Metry als DROV hebben verklaard dat er geen optie is verklaard aan geen enkele investeerder om het Brionplein te ont kelen. Tijdens vergaderin met de overheid hebben heidsambtenaren verkl dat er geen bind afspraken met Ultra Cl zouden bestaan. Op g van deze verklaringen de overheid Plataforma de S.K.O. uitgenodigd deel uit te maken van werkgroep. Maar nu weten dat DROV en M niet de waarheid heb gesproken, vinden wij zinloos om met de over aan tafel te zitten. geloven niet meer in oprechtheid van de overh Aldus de open brief van taforma Otrobanda en S aan het BC.

OLITIE: 8000
RANDWEER: 8222
AXICENTRALE: 8845
OSPITAAL: 8900

ANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag 07.00-16.00 uur, zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(openingstijden voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. Nicolaas, tel.: 5520/8688.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

GALERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya Grandi 70): openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

LVV: openingstijden Slachthuis i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

KERKDIENSTEN
St. Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

BEGRAFENIS/NACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique

Tennistoernooi als afscheid van Paul Tol

KRALENDIJK — Van 20 tot en met 23 december wordt er op de banen van het Sunset Beach Hotel een tennistoernooi worden georganiseerd als afscheid van Paul Tol. Die heeft in zijn Bonaireaanse jaren niet alleen een bijdrage geleverd op sportief terrein, maar ook als organisator en sponsor zijn steentje bijdragen. Het dubbeltoernooi voor dames en heren wordt gespeeld in de A- en B-klasse en heeft sponsor Bonimex.

Dubbelspel wordt op Bonaire niet veel beoefend. Het zijn de laatste tenniswedstrijden van dit jaar. Bij de inschrijving dient er wel rekening mee te worden gehouden, dat de paren worden samengesteld door de organisatoren met het oogmerk aan elkaar gewaagde spelers op de baan te brengen. De organisatie ligt in handen van Robby en Rudi Domcassé en de manager van Sunset Beach Hotel, René van Buiten.

KRALENDIJK — Grupo Rekresaroyo, die afgelopen weekeinde een bezoek bracht aan Aruba. De bejaarden gaven een goed voorbeeld door zelf voor de benodigde kosten te dragen. Bovendien werd er reclame gemaakt voor het Bonaireaanse zout van AKZO dat als Flamingo-zout wordt geëxporteerd.

PAN-leider Arthur Sealy:
'Afgestudeerde jeugd heeft hier geen enkele kans'

KRALENDIJK — De voorzitter van de Partido di Akshon Nobo (PAN) ziet weinig voortgang in het aantrekken van afgestudeerde Bonaireaanse jeugd. Hem is wel opgevallen dat elke vertrekkende student toegevoegd krijgt, dat hij moet terugkeren om bij te dragen aan de vooruitgang van zijn eiland, maar PAN-leider Arthur Sealy ziet in de praktijk geen enkele kans weggelegd voor de afgestudeerde teruggekeerde Bonaireaanse student.

Sealy wijst erop dat er veel moet gebeuren om een structuurwijziging te krijgen op Bonaire. Hij ziet daarbij vele negatieve externe factoren zoals bij voorbeeld de gebrekkige kennis van het Nederlands. Arthur Sealy: 'Het slechte Nederlands, dat onze leiders en leerkrachten spreken, is er de oorzaak van dat vele van onze studenten in Nederland mislukken. De oplossing is veeleer een oriëntatie op onze eigen regio'. Daarnaast zegt Sealy dat vele investeerders wijzen op het gebrek aan goed opgeleide mankracht. Hij ziet de PTT-Telecom de leidng van Telbo nv overnemen omdat Bonaire zelf geen technici heeft.

Sealy: 'Maar de familie Boekhoudt heeft twee ingenieurs, de familie Emerenciana heeft er drie en ook de familie Statia heeft een ingenieur. Dat zijn mensen die de leiding kunnen nemen bij de Telbo nv en bij het WEB nv. Over de hotelsector behoeven we helemaal niet te praten, terwijl de situatie bij het onderwijs inmiddels wel bekend is. Er zijn genoeg krachten die de schouders onder dit onderwijs zouden kunnen zetten. Maar het probleem is dat zij niet tot de UPB behoren. En de UPB heeft het onderwijs compleet in handen'.

TRAUMA

Overigens is dat niet het enige probleem dat Arthur Sealy heeft. Ook de houding van de politieke partijen en hun plaats in deze gemeenschap roept bij hem enige vraagtekens op.

Sealy: 'In 1987 verklaarde PAN dat Forsa Nobo gebaseerd was op wraak. Niemand wilde het geloven, maar de Forsa Nobo-coalitie spatte uit elkaar. De POB viel een beetje uit elkaar, maar de UPB bleef met een enorm Warahama-trauma zitten. De volgende coalitie van PDB en POB was gebaseerd op opportunisme. Ook dat resultaat is bekend. PDB is uit elkaar gespat, de afbreuk in de POB zet zich voort en de UPB wist zich verzekerd van de steun van twee PDB-ers. De Paboso zoekt op elke manier voordeel te trekken uit de ontstane situatie en laat elk principe vallen. Als je eraan toegeeft en je verandert de situatie niet, beschouwt een partij als PAN deze partijen als corrupt'.

Woordenboek Papiamentu-Engels
Bankmanager vraagt steun voor project

KRALENDIJK — Afgelopen week heeft de Maduro & Curiels Bank (MCB) Bonaire een cheque van tienduizend gulden overhandigd als bijdrage voor de druk en uitgave van een woordenboek Papiamentu/Engels. Dit woordenboek zal komend jaar verschijnen. Het bestuur van de verantwoordelijke stichting, onder wie George Cooper maakte van de gelegenheid gebruik openlijk zijn waardering te betuigen aan de MCB die de eerste sponsor was voor het woordenboek.

Bank-manager Evert Piar benadrukte het belang van het project en overhandigde de cheque van de MCB aan de samenstelster van het woordenboek, Betty Ratzlaff. Zij begon in 1949 met de aanleg van de lijsten waarop de Papiamentse woorden werden vertaald in het Engels. Dat was ten gunste van de Evangelische missie, die 41 jaar geleden met het missiewerk begon op Aruba. Betty Ratzlaff leerde vanaf die tijd de landstaal en gebruikt die ook inderdaad als haar moedertaal. Hoe groter haar woordenkennis werd, des te langer werden de woordenlijsten.

In 1957 begon Ratzlaff les te geven in de landstaal aan Engelssprekenden op Aruba en aan de YMCA. In 1983 kwam zij naar Bonaire waar de leden van de Trans World Radio (TWR) ook in de gelegenheid werden gesteld de cursus te volgen. Verschillende werknemers van TWR leverden hun bijdrage aan de uitbreiding van de woordenlijsten. Momenteel is Betty Ratzlaff verbonden aan het Instituto Lingwistiko Antiano waar de eindfase van het samenstellen van het woordenboek is ingegaan.

De dictionaire heeft veertig jaar vruchtbaar onderzoekswerk gevraagd en vijf jaar full-time samenstelling. Vanaf 1 juni 1991 zal het boek gedrukt worden en in september moet het in de boekwinkels liggen. MCB-manager Evert Piar merkte op dat hij hoopte dat het bedrijfsleven het voorbeeld van de MCB zou volgen en eveneens zijn steun zou geven aan dit waardevolle project.

Cheque voor wijkcentra

■ *Op de foto: links gedeputeerde Cai Marsera en rechts Mariana Ludowika.*

KRALENDIJK — Afgelopen maandag heeft gedeputeerde Cai Marsera een cheque van de OKSNA overhandigd aan het bestuur van de wijkcentra. Deze subsidie wordt verleend aan de centra die een begroting hebben ingediend over de activiteiten die voor het komende jaar zijn gepland.

Tijdens een bijeenkomst in het wijkcentrum Noord di Saliña overhandigde gedeputeerde Marsera in het bijzijn van de OKSNA-vertegenwoordiger op Bonaire, Frans Booi, de eerste cheque aan Mariana Ludowika. Daarbij waren ook de besturen van de wijkcentra Rincon, Antriol, Tera Cora en Nikiboko aanwezig. Eveneens was daarbij vertegenwoordigd de coördinator van de buurtcentra Elvio Cecilia.

Sjevardnadze in VS voor overleg

HOUSTON - De Sovjet-minister van Buitenlandse zaken, Eduard Sjevardnadze, is zondagavond in Houston (Texas) gearriveerd. Dat hebben waarnemers gemeld.

Sjevardnadze zal de komende twee dagen besprekingen voeren met zijn Amerikaanse ambtgenoot James Baker. Ook zou een eventueel uitstel van de Bush-Gorbatsjov-topconferentie begin januari aan de orde komen in verband met de situatie in de Golf.

Zestigplussers op bezoek op Bonaire

KRALENDIJK — Afgelopen weekeinde hebben de zestig-plussers van het wijkcentrum Tera Cora een bezoek gebracht aan Aruba. Zondagmiddag keerde de Grupo Rekresaroyo 60+ voldaan terug met het vliegtuig van Air Aruba. De bejaarden hebben ook hun bijdrage geleverd aan de economische ontwikkeling van Bonaire, door tijdens hun verblijf en de vliegreis aandacht te vragen voor het op Bonaire geproduceerde Flamingo-zout. Bij het vertrek van de groep nam gedeputeerde Cai Marsera afscheid en overhandigde hij een aantal Bonaireaanse vlaggetjes die de zestig-plussers op Aruba konden uitdelen.

De zestig-plussers van Grupo Rekresaroyo vormen een vereniging die elke dinsdagavond van zeven tot negen uur bijeenkomt. De ongeveer vijftig bejaarden brengen hun vrije tijd door met diverse activiteiten en tochtjes op Bonaire. Aangezien vrijwel alle bekende en onbekende plaatsen op het eiland al bezocht zijn, kwam de gedachte op om eens een reisje buiten het eiland te maken en daarvoor werd ten slotte Aruba gekozen.

Leidster en coördinatrice van de groep is zuster Swinda die alle voorbereidingen trof voor de - grote -reis. De leden van Grupo Rekresaroyo droegen naar vermogen zelf hun steentje bij, terwijl een fundraising in het Wilhelminapark eveneens een aardig sommetje opbracht. Zuster Swinda Seraus: 'Wij hebben contact opgenomen met de delegatie van het wijkcentrum Brazil, dat onlangs een bezoek bracht aan Bonaire en zij beloofden ons alle medewerking'. Bij het bezoek half nobember zijn de vriendschapsbanden tussen de beide wijkcentra van Bonaire en Aruba aanzienlijk verstevigd.

De groep Brazil had een aantrekkelijk programma opgesteld met veel activiteiten die een groep bejaarden interesseert.

AKZO

Opvallend was dat de groep bejaarden nu eens niet het bedrijfsleven heeft lastig gevallen om bij te dragen aan haar pleziertje. Integendeel, want een belangrijk deel van de activiteiten op Aruba was besteed aan de propaganda voor het zout op Bonaire dat tegenwoordig in de verpakking van Flamingo-zout op de markt is. De AKZO had via Silvio Emers ook gezorgd dat er genoeg zout mee genomen word om uit te delen.

Zuster Swinda: 'Wij hebben er ook de aandacht op gevestigd dat zout vroeger op Bonaire op diverse manieren werd gebruikt. Eén ervan was een medicinale manier. Verschillende groepsleden hebben in de zoutwinning gewerkt en konden hele verhalen vertellen over het werk in de zoutsaliña's'. Op Aruba werd de groep gesteund door de vertegenwoordiger van Bonaire, op dat eiland Wichi de Palm, die bovendien gezorgd had voor de noodzakelijke contacten.

BRUSSEL - Een routinecontrole aan boord van een bananenschip in Zeebrugge heeft de Belgische Rijkswacht donderdag een partij van 31 kilogram pure cocaine "opgeleverd".

Dat brengt de totale hoeveelheid cocaine die dit jaar in Zeebrugge is ontdekt, op 250 kg. Het schip, de Auckland Star, was volgens de Rijkswacht afkomstig uit Turbo (Colombia). Er zijn dit keer geen arrestaties verricht. Bij de vorige vangsten werden een twintigtal personen opgepakt onder wie Surinamers, van wie sommigen binnenkort in Brugge terecht zullen staan.

Janga waarschuwt voor "cha tigers" in politiek

KRALENDIJK — Het raadslid voor de Bonaireaanse Arbeiderspartij, POB, Broertje Janga verwijst in een verklaring naar de gevaren die de 'Cha Tigers' in de Bonaireaanse politiek opleveren. Deze figuur uit de Compa Nanzi-verhalen speelt gewoonlijk een sluwe rol. Janga herinnert er aan, dat politiek echter een gezegende zaak is, maar dat de 'Cha Tiger'-manier de enige mogelijkheid lijkt om in het Bestuurscollege te komen.

In zijn verklaring geeft Janga een visie op hetgeen hij de aanvaardbare politieke leider vindt. 'Politici, die pretenderen hun eiland te willen besturen moeten eerlijke mensen zijn die hun eiland en medemens lief hebben. Zij zullen gerespecteerde mensen moeten zijn die een voorbeeld vormen voor de gemeenschap'. Nu er weer verkiezingen in aantocht zijn, zegt Janga dat er verschillende manieren zijn om aan stemmen te komen. De beste manier vindt de POB-leider wanneer degenen die het BC uitmaken inderdaad hun gedane verkiezingsbeloften nakomen en het maximale voor hun kiezers trachten te doen.

Janga: 'Het is echter niet aan te bevelen dat een overheid te lang op die plaats blijft zitten, want dat geeft hen de mogelijkheid tenslotte een dictator te worden, die zijn tijd uitsluitend besteed om aan de macht te kunnen blijven. Dat is dus precies wat er nu op Bonaire gebeurt'. Janga herinnert eraan, dat de UPB met Rudi Ellis — af en toe met de steun van de POB — met een kleine onderbreking toen de PDB het Bestuurscollege vormde seder 1969 aan de macht is geweest. Janga: 'Kortgeleden na de corruptie van Ramoncito Booi wisten ze Alipio Goeloe te kopen om op die manier weer aan de macht te komen. Dat betekende ook dat de bejaarden hun pensioen niet aan huis betaald kregen en dat verschillende projecten in het belang van de bevolking door hen gestagneerd werden'.

Volgens Janga is er op Bonaire dringend een nieuwe structuur nodig. Hij gelooft echter dat degenen die momenteel verantwoordelijk zijn helemaal niet willen luisteren naar de wens van het volk. Janga: 'Zij willen gewoon onder Curaçao blijven, zodat zij in de Staten elke maand een bedrag van zevenduizend gulden kunnen opstrijken'.

Booi: 'Paboso schetst een verkeerd beeld'

KRALENDIJK — In een verklaring vanfractieleider van de UPB en Statenlid Ramoncito Booi, wijst deze erop dat de Partido Boneriano Sosial (Paboso) veel kritiek uit en daarbij niet schroomt om de bevolking onjuist voor te lichten.

Volgens Booi heeft de Paboso er bij voorbeeld niet over gerept dat het BC afgelopen week een concept heeft voorgelegd aan de leden van de Eilandsraad waarin de financiële voorwaarden voor de taxichauffeurs, de buschauffeurs en de eigenaars van trucks om hun nummerplaat te krijgen aanzienlijk zijn verzacht. Booi, die afgelopen week een radiopraatje hield, benadrukte dat deze positieve ontwikkeling niet de nodige aandacht heeft gekregen van de partij die alles bekritiseert. Booi: 'Alles was de UPB doet, krijgt commentaar of wordt op een verkeerde manier in de publiciteit gebracht'.

De UPB heeft volgens Booi getracht om aan de genoemde groepen wat verlichting te bieden. Dat gebeurde gelijktijdig met de beslissing om het zogenaamde zware materieel te verplichten per 1 januari ook Wegenbelasting te betalen.

Booi: 'Dagelijks zoekt de UPB mogelijkheden om de bevolking tegemoet te komen en degenen waarvoor het leven zwaar is enige verlichting te brengen. Maar dat brengt Paboso niet in de publiciteit'.

Actie voor hospitaal

KRALENDIJK — Maandagavond vond in het Harbour Beach Resort een bijeenkomst plaats van de Hospital Fund Foundation. Deze stichting, die is opgericht door Sylvia Weisberg, beoogt een bedrag van 500.000 dollar bijeen te brengen ter verbetering van het St Franciscus hospitaal. Weisberg noemt dat een belangrijke zaak voor de gezondheidszorg van de bewoners van Bonaire en de toeristen die het eiland bezoeken.

In de stichting zitten behalve voorzitster Sylvia Weisberg ook het stichtingsbestuur van de stichting Ziekenhuisverpleging Jacob Mattemaker, Henry Tore, Carlos Pourier en Theo Tijssen. Ook zijn enkele politici aangetrokken onderwie gedeputeerde Cai Marsera en rudy Thomas, terwijl er verder nog enkele belangrijke mensen in de stichting zijn uitgenodigd, onder wie Glenn Bernabela, Marisela Croes, Evert Piar, Alfred Knuf, Victor Winklaar, Ilona Rooosch en Sara Matera. De laatste drie maanden is er vergaderd over een aantal activiteiten. De eerste wordt een wandelmars op 6 januari en de laatste een feria op 30 april 1991.

***

De groothandelsprijzen in JAPAN zijn in november onder invloed van de duurdere olie gestegen met 0,4 procent ten opzichte van oktober. Het is de grootste stijging op maandbasis sinds april.

PDM-CAO in januari weer op de agenda

KRALENDIJK — Begin deze maand hebben Graham Dadson, Don Chandler en Rick Gisler van de Pit des Moines (PDM) op Bonaire een gesprek gehad met de aftredend voorzitter van de AFBW Juan Jacobs. Ook de advocaat van het bedrijf mr Braam Sr was daarbij aanwezig.

Hoewel in eerste instantie de schermutselingen hoog oplaaiden tussen PDM en de vakbond AFBW bleek de vergadering echter in een zeer goeide sfeer te verlopen. De PDM-vertegenwoordigers vonden wel, dat zij in korte tijd een flinke financiële aderlating hebben ondergaan, maar bleken toch bereid om de gemaakte afspraken (tussen AFBW-voorzitter Jacobs en mr Braam Sr) na te komen. De verdere onderhandelingen tussen werkgever en vakbond zullen echter uitgesteld worden tot januari; wel zal er dan opnieuw gesproken worden over de voorwaarden.

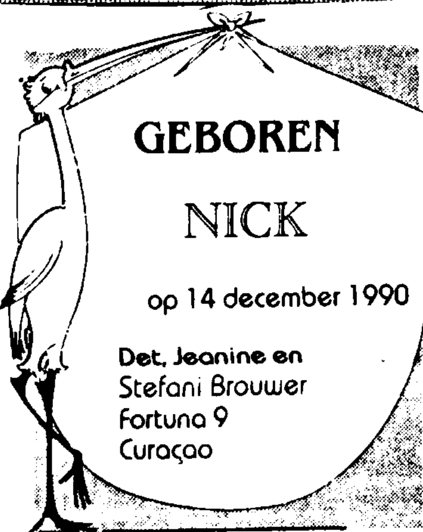
Naar de mening van de PDM-directie heeft advocaat mr Braam Sr meer toegegeven dan de directie in principe van plan was. Het huidige contract van de PDM, dat de tanks van de Bopec renoveert en herstelt, loopt in mei af. Ook daar onderhandelet de PDM dus, zij het op een ander niveau. Het is uiteraard voor de PDM en de werknemers van belang dat het contract tussen de PDM en de Bopec opnieuw gesloten wordt.

Met het oog daarop, verklaarde Jacobs aan de Amigoe, zal de bond zich onthouden van acties waardoor de arbeidsrust niet zal worden gestoord. Zoals bekend, heeft Jacobs per 31 december zijn ontslag ingediend als voorzitter van de AFBW. Zijn besluit werd ingegeven door de houding van de WEB-werknemers, maar wordt door de PDM-werknemers erg betreurd.

MENSEN

Ook bij deze poolbeer zit de Kerststemming erin. Deze bewoner van Central Park Zoo in New York probeert te smullen van een bevroren appel terwijl zij van een duik in de "poolcirkel" van de dierentuin geniet. Er valt deze dagen veel te smullen want de beren krijgen regelmatig hapjes toegediend door de verzorgers in de dierentuin, vooral met de feestdagen in het vooruitzicht.

Afperser zwaar gestraft

Een voormalige Britse politieagent is maandag tot zeventien jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens **afpersing** van omgerekend zo'n twaalf miljoen gulden. De 43-jarige Rodney Whitchelo chanteerde twee bedrijven nadat hij eerst glasscherven, scheermesjes en rattengif in de door hun geproduceerde babyen dierenvoeding had gestopt.

De Londense rechtbank verklaarde bij het wijzen van het vonnis dat Whitchelo met zijn actie "verwachtte doodsangst te veroorzaken onder het publiek en Heinz te dwingen om te betalen". De ex-agent vertelde tijdens het proces dat hij op het idee kwam tijdens een training voor de opsporing van afpersers van bedrijven.

Whitchelo, die in 1988 op medische gronden als politieagent werd ontslagen, begon zijn chantage-campagne door spijkers in blikjes Pedigree hondevoer te stoppen. Daarna richtte hij zich op de firma Heinz en joeg de Britse bevolking zodanige schrik aan dat het bedrijf en andere producenten van babyvoedsel gedwongen waren miljoenen potten te vernietigen of opnieuw te verpakken. De schade van het Britse zusterbedrijf van de Amerikaanse H.J. Heinz company beliep meer dan 300 miljoen gulden.

De omkoopsommen liet Whitchelo overmaken naar bankrekeningen die hij onder een valse naam geopend had. Hij werd uiteindelijk opgepakt bij een geldautomaat waar hij geld opnam dat gestort was door Heinz.

De negen maanden durende jacht van de politie op de afperser werd danig bemoeilijkt doordat honderden mensen in navolging van Whitchelo ook spijkers in hondevoer verstopten of "voor de grap" bedrijven opbelden met de mededeling dat hun produkten vergiftigd waren.

Bisschop straft zondaars

De Griekse regisseur Theo Angelopoulos en de Italiaanse filmster Marcello Mastroiani zijn door een Grieks-orthodoxe **bisschop** geëxcommuniceerd (uit de kerk gezet). Zij zijn bezig in Griekenland met de opnamen van een film die volgens de bisschop "antinationalistisch" en "onzedig" is.

De bisschop van Ioannina sprak de hoop uit dat de zielen van de geëxcommuniceerden "niet het paradijs zullen binnengaan maar eeuwig in de hel zullen branden". Excommunicatie hangt ook talrijke inwoners van Ioannina boven het hoofd die als figuranten meedoen. De Francaise Jeanne Moreau speelt naast Mastroiani de hoofdrol.

....Een Canadese vrouw die gedurende haar zwangerschap elke dag trouw een grote doses **Ginseng** capsules achterover sloeg, kwam voor een minder prettige verrassing te staan. Zij kreeg weliswaar een gezonde zoon maar deze was ongewoon veel behaard. Op zijn voorhoofd maar ook over de geslachtsdelen had hij verbazend veel haargroei.

De moeder, een verpleegster nam dagelijks twee maal de voorgeschreven dosis van de ginseng capsules tijdens haar zwangerschap, om geïrriteerdheid en wisselende stemmingen tegen te gaan. Na twee weken van borstvoeding stopte de vrouw met het innemen van de capsules en het haar bij de baby begon uit te dunnen en naar men verwacht zal het uiteindelijk helemaal verdwijnen. In het journaal van de Amerikaanse medische associatie stellen onderzoekers dat er geen bewijs is dat de ginseng verantwoordelijk is voor de "wilde" haargroei, maar dat het gebeurde wel reden is voor een onderzoek...

Chantal Ecury, dochter van Nicky en Paula Ecury, is aan de Webster universiteit te Leiden geslaagd als master in marketing and international business. Eerder behaalde zij aan dezelfde universiteit haar bachelor's degree in management and computer studies. Chantal is oud-leerling van collegio Arubano.

Familie Frank-Marval van Tanki Flip 52A ontving het heuglijk nieuws dat zoon Richard met goed gevolg het doctoraalsexamen chemische technologie heeft afgelegd en zijn ingenieursbul heeft ontvangen.

Hij is oud-leerling van Colegio Arubano en behaalde in 1987 zijn bachelor's degree in dezelfde studierichting in Worcester Massachusetts. Binnenkort keert ingenieur Frank naar Aruba terug.

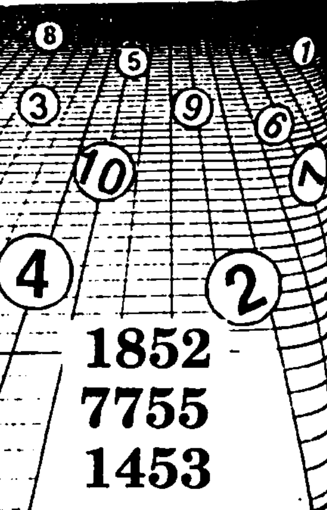
Op EG-vliegvelden: Gedupeerde reizigers krijgen fikse vergoeding

Reizigers die op vliegvelden in de Europese Gemeenschap het slachtoffer worden van overboeking, kunnen vanaf 1 januari een forse schadevergoeding claimen. Dit hebben de EG-ministers van Transport maandag in Brussel afgesproken, aldus de Nederlandse bewindsvrouw, Hanja Maij-Weggen.

Alle luchtvaartmaatschappijen zijn voortaan verplicht passagiers die hebben gereserveerd maar niet mee kunnen op de geboekte vlucht, een schadevergoeding te betalen die 350 gulden bedraagt voor vluchten tot 3.500 kilometer en 700 gulden voor langere vluchten.

Als de gedupeerde binnen twee uur kan vertrekken in geval van een "korte" vlucht en binnen vier uur voor een lange vlucht, mogen die vergoedingen worden gehalveerd. De compensatie staat los van de hotelkosten, maaltijden en andere voorzieningen waarop de gedupeerde normaal al recht heeft.

De regeling geldt voor reizigers op lijnvluchten, die dan zelf bij voorbeeld wel op tijd op het vliegveld moeten zijn. Europese maatschappijen keren al schadevergoedingen uit. Het zijn vooral niet-Europese maatschappijen die slachtoffers van overboeking in dit opzicht in de kou laten staan.

TELECURAÇAO

DINSDAG

17.00 Ora pa mucha;
18.00 Mira i Skucha;
18.30 Informe deportivo met Hector Rosario;
18.45 Nieuws in het Nederlands;
18.57 Tempu pa Dios;
19.00 Kushina di oro met Saida Hernandez;
19.30 PR-programma: 'Caribscope';
20.00 Telenotisia;
20.30 Kòrsou dorná na lus met Hermanito;
20.40 The Jeffersons;
21.00 Kontakto met Chacho di Castro;
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Telenovela: 'Pacto di Sangre';
22.35 Samenvatting Telenotisia;
22.40 CNN World Report;
23.30 Sluiting.

NBC

DINSDAG

21.00 Matlock
22.00 In the Heat of the Night
23.00 Law & Order.

TBS

DINSDAG

16.05 Tom & Jerry's Funhouse
16.35 The Flintstones
17.35 Brady Bunch
18.05 Laverne & Shirley
18.35 Good Times
19.05 Beverly Hillbillies
19.35 Andy Griffith
20.05 Happy Days
20.35 The Jeffersons
21.05 Movie: 'Rachel and Stranger' (1948, Loretta Young)
22.50 Movie: 'Big Hand for the Lady' (1966, Henry Fonda)
24.50 Movie: 'Wild Geese' (Richard Burton)
03.35 Movie: 'Vera Cruz' (1954, Cooper)
05.35 I Love Lucy
06.05 Hogan's Heroes
06.30 Gomer Pyle.

HBO

DINSDAG

16.00 History of the NBA
17.00 Rookies
18.30 Scrooged (PG13)
20.30 Godfather Family: A Inside
21.00 The Godfather (R)
24.00 HBO Comedy Hour: 'D Miller - Black & White'
01.00 Wisdom (R)
02.55 I Love N.Y. (R)
04.40 To be Announced
06.20 Evil that Men Do (R).

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen) 672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie: Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsoyereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

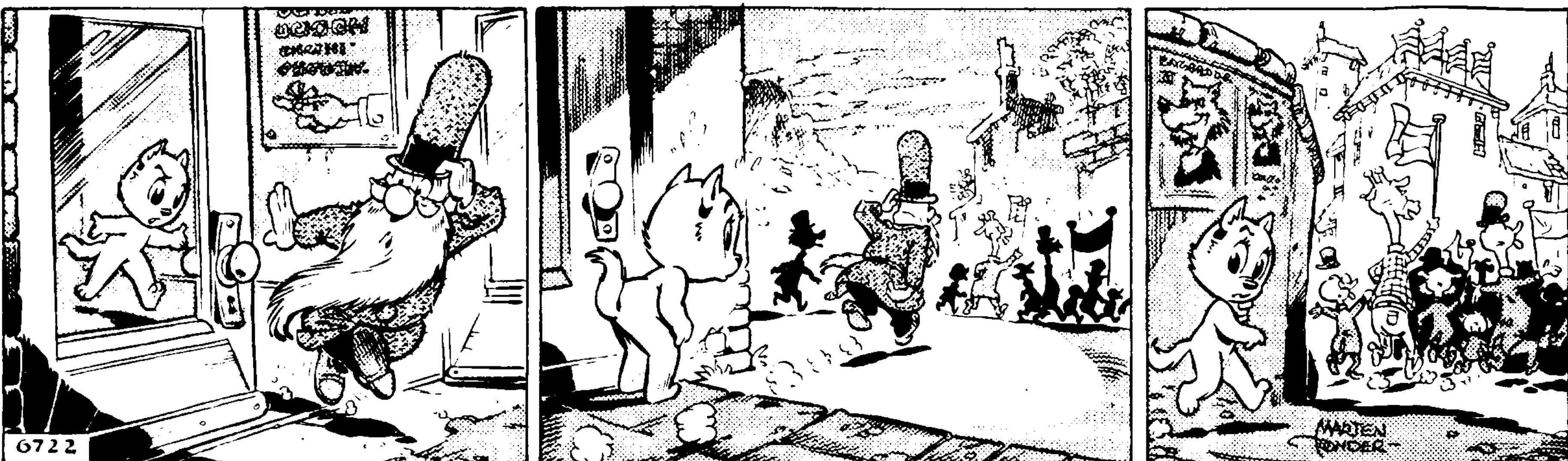
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Platmaker door Marten Toonder

6722 — Professor Prlwytzkofski verhief zich uit het aftreksel, zette zijn hoed op, schoot in zijn jas en verliet met snelle pas het hospitaal.

'Ga nu niet weg!' riep Tom Poes hem na. 'Er zijn nog genoeg kruiden over. U kunt toch een nieuw extract maken?'

'Praw!' riep de geleerde over zijn schouders. 'Ik ben daar niet gans verrukt! Der extraheren des kruidens is ja levensgevaarlijk!'

'Niet waar!' riep Tom Poes. 'Ze zijn niet ontploft! Er werd op geschoten! Er zijn lieden die niet willen dat u die platten geneest! Als we nu maar zorgen dat het ziekenhuis beter bewaakt wordt...'

'Schieten of exploderen is mij om het even!' hernam de hoogleraar. 'Het brengt mijn leven in gevaar en dat is ja schade omdat ik ingeladen ben voor der Rommelprijs. Uiterdien is het het wetenschappelijk niet verantwoord. Der goede dag!'

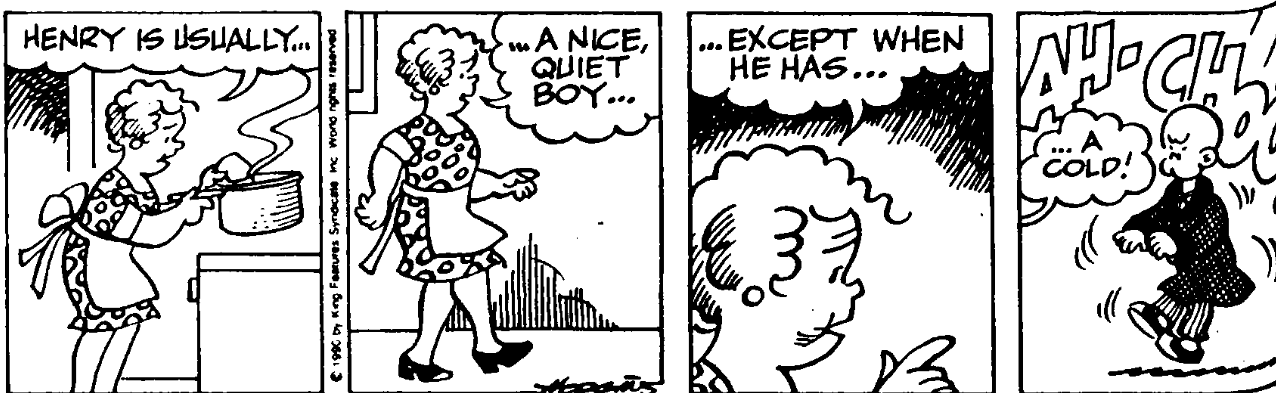
Met deze woorden stapte hij naar buiten en verdween in de richting van de stad. Het was nog zeer vroeg in de morgen, maar toch waren er reeds vele burgers op pad, die zich met vlaggetjes en spandoeken naar het Nutsgebouw begaven.

'Daar gaan ze vandaag die prijzen uitreiken', zei Tom Poes teneergeslagen tot zichzelf. 'En niemand begrijpt dat dat alleen maar dient om Pastuiven Verkwil morgen tot burgerpresident te laten kiezen. Zelfs de professor niet!'

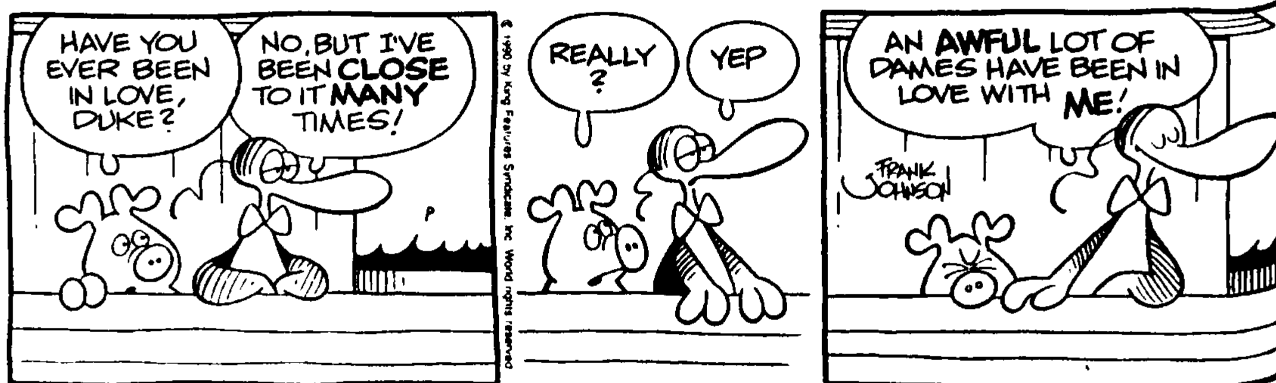
Hij begon bedrukt de menigte te volgen terwijl hij vergeefs probeerde om een list te verzinnen.

'Het ziet er lelijk uit', mompelde hij. Mijn enige hoop is dat heer Ollie zich aan de afspraak houdt. Maar er is natuurlijk alle [illegible] gezelschap te verleidelijk voor hem is en dat hij ook naar het feestgebouw gaat. En dan loopt alles mis!'

HENRY ® By Dick Hodgins

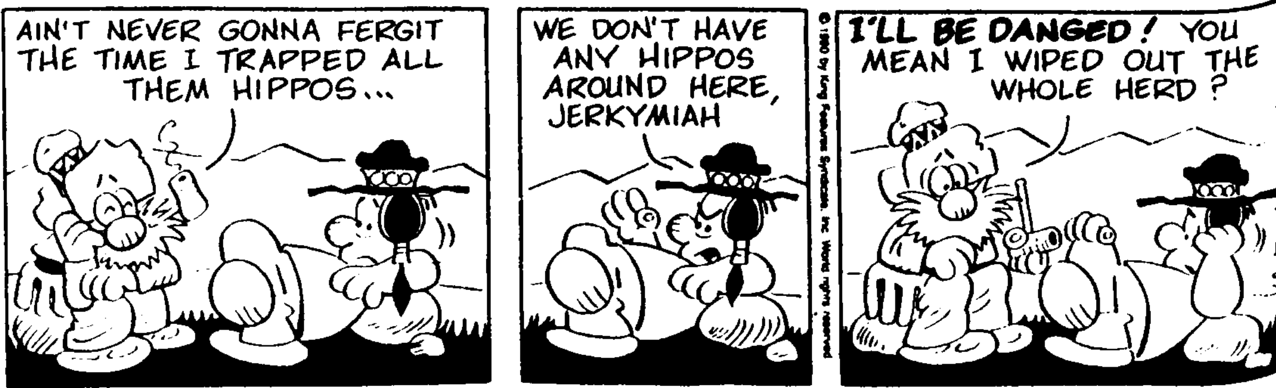
BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

De Regering van de Nederlandse Antillen

roept sollicitanten op voor de functie van

ECONOMETRIST

bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

De taken van de functie zijn:
- het ontwikkelen van een systeem van kortlopende indicatoren t.b.v. de Nationale Rekeningen;
- het ontwikkelen van een model voor het inschatten van ontbrekende gegevens via statistiek/econometrische technieken;
- het ontwikkelen van een rekeningsysteem voor het integreren van de recente gegevens met de definitieve jaarrekeningen.

De functie-eisen zijn:
- voltooide academische opleiding Econometrie;
- goede contactuele eigenschappen.

Arbeidsvoorwaarden:
De bezoldiging is afhankelijk van opleiding en ervaring conform het Bezoldigingslandsbesluit van de Nederlandse Antillen en Burgerlijke Staat:

ongehuwd	min. f. 2709,—	max. f. 4179,—
gehuwd	min. f. 3225,—	max. f. 4975,—

Kandidaten dienen medisch en psychologisch te worden goedgekeurd.
Schriftelijke sollicitaties dienen vergezeld van een uitgebreid curriculum vitae, binnen 2 weken na kennisneming van deze oproep, gericht te worden aan de Minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid (HIW), d.t.k.v. de Directeur van het CBS, Fort Amsterdam, ALHIER.
Voor inlichtingen kunt u zich wenden tot de Directeur van het CBS, de heer S. TECLA, telefoon 611549.
De reeds in overheidsdienst zijnde ambtenaren (Land en Eiland) genieten de voorkeur.

Op zondag 23 december

Gezinsdag Seaquarium: Santa, natuur, cultuur

WILLEMSTAD — Voor de derde maal dit jaar organiseert het Seaquarium een family day, ditmaal in Kerstsfeer. De family day zal van tien uur 's morgens tot zes uur 's middags duren en valt op zondag 23 september.

Om half twaalf arriveert de Kerstman, die voor een rondleiding meegenomen zal worden. De Kerstman zal op deze tour de nieuwste attractie, een 55.000 liter water bevattende haaientank openen. Tevens zal hij zijn rom Neptunes groeten door middel van een cadeau in het water te werpen. Bij dit cadeau zit een uitnodiging om in augustus/september 1991 het Seaquarium te bezoeken. Verder zullen de zeeleeuwen en andere vissen voor het eerst die dag gevoerd worden.

De Kerstman zal na de tour het Sunset-terrace als hoofdkwartier kiezen en vandaar tot laat in de middag de family day in goede banen leiden. Bij de Kerstman op het terras zijn er tekenwedstrijden en kan men samen met Santa Claus op de foto. Op het Sunset-terrace staat een stand met heerlijke Kerstsnoepjes, ingevuld door the Candy Barrel, en zal Dave Mourillion voor de ambiente zorgen met gezellige muziek.

Langs het haaienkanaal, met als toeschouwer onze Blacktip Shark, zullen er allerlei activiteiten en demonstraties georganiseerd worden, zoals zaklopen, skateborden, fietsshows etc. Natuurlijk zijn er leuke prijzen beschikbaar voor de diverse deelnemers. De spelen en demonstraties worden verzorgd door Curaçao Festival Parades, onder leiding van Poppy Kratz. Lovers Ice is ijskoud aanwezig met twee karretjes, bemand door Lovers Girls, die ook heerlijke prijzen beschikbaar stellen. Houtsnijwerken, leren artikelen en andere handicraft artikelen, zullen worden tentoongesteld en verkocht door de sociale werkplaats van Santa Martha, ook zij verzorgen een aantal prijzen.

Eten en drinken is volop aanwezig en wordt keurig verzorgd door Baffo i Bretella.

Er zullen verder diverse surf- en zwemactiviteiten zijn, trips met de glasbottomboot, een schilderijen-expositie van Ben Merk en tafel en decoratie-linnen wordt te koop aangeboden.

Paus in 1991 naar Brazilië

BRASILIA - Paus Johannes Paulus II zal in oktober 1991 voor de tweede keer een bezoek aan Brazilie brengen. Dit heeft de nuntiatuur in Brasilia meegedeeld.

De paus bezocht het land voor het eerst in 1980. Hij heeft op dit moment voor 1991 vier reizen op het programma staan. In mei bezoekt hij Portugal, Madeira en de Azoren, in juni voor de vierde keer zijn geboorteland Polen, in augustus volgt Hongarije en twee maanden later Brazilie.

Kleuters brengen kerstspel

■WILLEMSTAD— *Ongeveer veertig leerlingen van de Jacintha Kleuterschool brachten afgelopen zaterdag een Kerstspel in de kerk van Janwé.*

Iran: Rushdie: nog ter dood veroordeeld

NICOSIA - Het Iraanse ministerie van Buitenlandse zaken heeft Groot-Brittannie laten weten dat de terdoodveroordeling van de Britse auteur Salman Rushdie door wijlen ayatollah Ruhollah Khomeini nog steeds van kracht is.

Dat bericht de Iraanse televisie zaterdag. De overleden geestelijk leider Khomeini verklaarde in 1989 dat de schrijver moet worden gedood omdat hij de profeet Mohammed zou hebben beledigd in zijn boek "De Duivelsverzen". Dit was aanleiding voor Londen om de diplomatieke betrekkingen met Teheran te verbreken, maar deze zijn twee maanden geleden weer hersteld.

Regering veronderstelt samenzwering

Marokko onderzoekt achtergrond rellen

RABAT - Een breed samengestelde commissie gaat de bloedige incidenten onderzoeken die zich vrijdag tijdens de algemene staking hebben voorgedaan in Fez en andere Marokkaanse steden. Premier Azzedine Laraki heeft maandag in het parlement het instellen van de commissie bekendgemaakt. Marokko veronderstelt dat er sprake is van een 'buitenlandse samenzwering'.

Eind van de week maakt de regering in Rabat loosverhogingen, verbeteringen in de rechtspositie van arbeiders en hogere uitkeringen aan arme families bekend, zo hield Laraki de volksvertegenwoordigers voor. De premier besteedde maar enkele zinnen aan de algemene staking, waarbij volgens de vakbonden tientallen mensen om het leven gekomen zijn. Hij beschuldigde de vakbonden er van dat die met dertig extreme eisen, die de regering niet kon inwilligen, de algemene staking onvermijdelijk gemaakt hebben.

De regeringspartijen hebben de regering, de werkgevers en de werknemers opgeroepen tot een dialoog. Koning Hassan II heeft tot dusver gezwegen over de ernstige rellen in zijn land.

Ecologen: te weinig en te laat

Mexico bestrijdt vervuiling milieu

MEXICO-STAD - De Mexicaanse regering wil vervuilende bedrijven in Mexico-stad gaan sluiten om de Metropool te bevrijden van de verstikkende smog. Het ministerie van Milieu heeft presenteerde maandag een nieuw plan dat de luchtvervuiling moet beteugelen.

Al twee weken hangt er een dikke deken boven de met bergen omringde hoofdstad. Duizenden bewoners zitten thuis met geïrriteerde en geïnfecteerde ogen en luchtwegen en met ademhalingsmoeilijkheden. Ecologen zeggen dat de vervuiling erger is dan ooit tevoren.

De winter is altijd al een kritiek jaargetijde voor de Mexicaanse metropool, die vijftien miljoen inwoners telt, 2,5 miljoen auto's herbergt en een vijfde van de Mexicaanse industrie huisvest. Deze produceren samen jaarlijks vijf miljoen ton vervuilende stoffen, die ademhalingsproblemen veroorzaken en hartkwalen verergeren.

Het nieuwe Milieuplan voorziet in sluiting van dertig procent, vijftig procent of desnoods honderd procent van de meest vervuilende bedrijven in de hoofdstad als de graad van vervuiling de vastgestelde normen overschrijdt.

Ecologen verwierpen de nieuwe maatregelen van het ministerie van Milieu als "te weinig en te laat". "Het departement herhaalt slechts dezelfde dingen en dwingt de bedrijven nooit werkelijk tot reducties", zei Homero Aridjis, hoofd van de 'Groep van 100', een organisatie van milieuactivisten en intellectuelen.

HET WEER

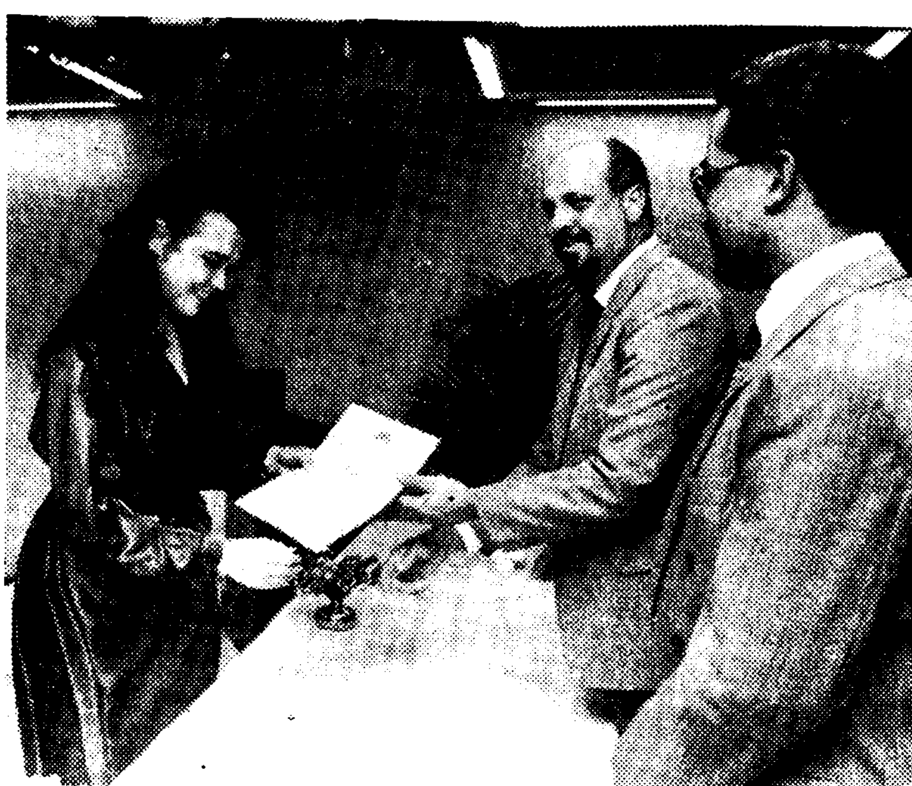
WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt, tijdelijk zwaar bewolkt met kans op een plaatselijke bui. Matige tot vrij krachtige oostelijke wind (tussen tien en 22 knopen).

WEEROVERZICHT:
De vochtigheid en onstabiliteit van de aangevoerde lucht zijn nog net voldoende om in de komende 24 uur een plaatselijke bui boven de Benedenwindse eilanden tot ontwikkeling te doen komen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Station	Vanmorgen 08.00 L.T. Het weer	Afgelopen 24 uur Max	Min	Neerslag mm
Aruba	licht bewolkt	30	25	0.0
Bonaire	half bewolkt	31	25	0.0
Curaçao	half bewolkt	30	25	0.0
St Maarten	half bewolkt	30	24	0.3
St Eustatius	regenbui	28	22	5.3
Amsterdam	nevel	+2	-1	sp
Boston	regen	8	2	0.5
Chicago	zwaar bewolkt	4	1	3.3
Detroit	zwaar bewolkt	6	3	3.6
Miami	half bewolkt	28	21	0.0
New York	reen	8	4	5.8
Philadelphia	regen	8	4	3.5
Caracas	half bewolkt	26	16	sp
Paramaribo	licht bewolkt	31	22	0.2
Port of Spain	zwaar bewolkt	32	22	0.0
San Juan	regenbui	28	21	3.6
Sto Domingo	licht bewolkt	26	20	sp

Geslaagde van Assurantie diploma

■WILLEMSTAD — *Eén van de geslaagden mag trots haar diploma Assurantie in ontvangst nemen uit handen van gedeputeerde Mendes de Gouveia. De cursus werd gegeven door de Stichting ExamensAssurantiebedrijf Nederlandse Antillen.*

Koersen Centrale Bank

NOTERINGEN CENTRALE BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN GELDIG OP DINSDAG 18 DECEMBER 1990 EN TOT NADER ORDER:

US DOLLAR	1.77	1.78	1.80
CAN DOLLAR	1.515	1.535	1.555
PND STERLING	3.375	3.43	3.49
NED GLD	105.59	106.31	107.11
BOLIVAR	-.-	-.-	-.-
ZW FRANCS	139.50	140.22	141.02
FR FRANCS	33.90	35.00	35.70
DUITSE MARK	119.14	119.97	120.76
IT LIRE	1.26	1.56	1.62
JAPANSE YEN	133.23	134.09	134.89
SUR GLD	-.-	100.07	102.59
AR FLORIN	98.00	100.00	100.20

KOERSEN VAN DE GEMIDDELDE OBLIGATIELENINGEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN UITGEGEVEN DOOR HET DEPARTEMENT VAN FINANCIEN EN GELDIG VANAF HEDEN 18 DECEMBER 1990 EN TOT NADER ORDER.

12 %	OBLIGATIELENINGEN PER 88/92	101.77
9 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1987/2002	95.00
8.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1994/98	98.62

DE AANKOOP VAN OBLIGATIELENINGEN KAN GESCHIEDEN BIJ HET LOKALE BANKWEZEN.

Agencia Funeraria
EL CONSOLADOR
F.D. Rooseveltweg 315 Telf. 84787 - 84851
Telf. (24 ora) 89822 Page 027 - 499

GRADISIMENTU I INVITASHON

Nos kier a ekspresá nos sinsero gradisimentu na tur hende ku di un manera òf otro a mustra atenshon i kariño durante fayesimentu i entiero di nos defuntu stimá:

Ena Georgina Henriquez

Alabes nos ta partisipá ku tin 3 Santu Sakrifisio di misa pa deskanso di su alma na misa di Steenrijk dianan: djamars 18-12-'90, djárason 19-12-'90, djaweps 20-12-'90 pa 7or di anochi. Por fabor konsiderá e invitashon aki komo unu personal.
Rumannan i demas famianan.

Funeraria Zepp Wever
Nassaustraat 218

Dios ta mi wardador, pues mi no tin falta di nada.

Nos ta participa fallecimento cristianamente di:

Sra. Viuda Ermelita Maria Arendsz-Bislick
(mihor conoci como Melita)
na edad di 77 aña

Na nomber di su yiunan:
Edna y Jan Meelis-Arendsz y yiunan
Walter y Ella Arendsz-de Cuba y yiunan
Aura y Wani de Cuba-Arendsz y yiunan
Erica Arendsz y yiunan
Diana y Mimi Wever-Arendsz y yiunan
Edwina y John Fellerhoff-Arendsz y yiunan
Edwin y Rita Arendsz-Croes y yiunan
Eric y Wina Arendsz-Kock y yiunan
Imelda y Jorge Medina-Arendsz y yiu
Franklin y Ineke Arendsz-Rijnders

Su rumannan:
Francisco Bislick y famia
Sr. Vdo. Segundo Bislick y famia
Sra. Vda. Betty Herrera-Bislick y famia
Sra. Vda. Marian Lopez-Bislick y famia
Sep Bislick y famia
Anna Maria Bislick y famia
Mario Bislick y famia

Su cuñanan:
Sra. Vda. Maria Wever-Arendsz y famia
Sra. Vda. Linda Arends-Arendsz y famia
Sra. Vda. Noonchi Arendsz-Wever y famia
su 23 nieto y 4 bisanieto, demas famia Bislick, Arendsz, Meelis, de Cuba, Lin, Wever, Fellerhoff, Croes, Kock, Medina, Rijnders, Lanooy, Gonzalez de Freitas, Dirksz, Geerman, de Palm, Herrera, Winterdaal, Lopez, Lejuez, de Kort y demas famia, bisiña y conocirnan ta invita pa acto di entierro, cual lo tuma lugar diarazon 19 di december, 1990 pa 4:30'or di atardi saliendo for di Misa Sagrado Curazon na Savaneta. For di 2'or restonan mortal lo ta reposa den Misa Sagrado Curazon na Savaneta.
Agencia Funeraria Zepp Wever ta extende palabranan di condolencia na e famianan di e fallecida.
Aruba, Dec. 1990.

A.S.C.A. N.V.

deelt hierbij haar cliëntèle mede, dat haar kantoor op
woensdag 19 december 1990 's middags
GESLOTEN
zal zijn wegens de uitvaart van
Mevr. de weduwe
Ermelita Arendsz-Bislick
moeder van eigenaresse
Mevr. Edna R. Meelis-Arendsz.

A muri, trankil i den Señor,

Emiliana Maria Hermina Rademaker *(Shon Mimi)*

Su yunan
Philip i Rita Rademaker-Soliana,
Olga Rademaker,
Yolanda i Eric Reyes-Rademaker,
Diana Martes,
su rumannan
Arabella Rademaker,
Philip Rademaker,
Herman Rademaker,
Clara Martes,
Mimi Haseth,
su ñetunan, subrinanan, ihánan,
i tambe Alex Smiet,
ta invitá na aktu di entiero ku ta tuma lugá djarason atardi 4or, saliendo for di El Tributo na Otrobanda pa santana katóliko na Roodeweg. Ta risibí bishita for di 12 or.

***

De VAN DORP GROEP (Kantoor- en schoolbenodigdheden) neemt voor 25 procent deel in het Duitse BSB Decorbild Verlag in Bielefeld. DSB is een handelsfirma en is in Duitsland marktleider op het gebied van gedecoreerde kantoor- en schrijfbehoeften. De omzetverwachting voor 1991 is dertig miljoen mark en er werken circa zestig mensen. Van Dorp financiert deze deelneming uit de lopende middelen.

***

AMIGOE
KERST
KRANT
1990

Ernesto Cardenal:
Politiek engagement niet in strijd met Evangelie

AMSTERDAM - Voo: de Nicaraguaanse Trappistenpater en oud-minister Ernesto Cardenal (65) zijn voedsel en gezondheid belangrijk, maar zinloos als de mensen cultuur ontberen. Alleen met cultuur wordt het leven menselijk, aldus Cardenal, die voor deze visie op voordracht van de faculteiten der letteren en godgeleerdheid werd onderscheiden met een eredoctoraat van de Vrije Universiteit te Amsterdam. De loftuiting van de VU doet me niets, zei Cardenal in februari tegen een anp-verslaggeefster, kort nadat hem de redenen voor de toekenning van het eredoctoraat waren medegedeeld. "Zij overdrijven het belang van mijn werk." Het liefst had hij het eredoctoraat geweigerd, maar hij heeft dit toch uit naam van het hele Nicaraguaanse volk aanvaard.

In haar laudatio (lofrede) noemde promotor dr. Mineke Schipper, hoogleraar vergelijkende literatuurwetenschap, Cardenal een van de meest gelezen dichters van latijns-amerika. "Uw gedichten maken deel uit van het culturele erfgoed van uw continent."

Prof. Schipper leverde in haar laudatio kritiek op het westers ontwikkelingsbeleid dat te vaak cultuur als een wezenlijke factor heeft ontkend of ondergewaardeerd. Ook de toegang tot de cultuur behoort volgens Cardenal tot de rechten van de mens. Behalve het recht op onderwijs, om te kunnen lezen en schrijven, heeft Cardenal ook het recht van een volk op creativiteit benadrukt.

Het schrijven van gedichten wordt het nationale tijdverdrijf in Nicaragua genoemd, aldus Schipper. In Nicaragua zijn niet alleen arbeiders en boeren dichter, maar ook koffieplukkers en soldaten, huisvrouwen en politieagenten. "Ik zie de smiezen van de Warmoesstraat nog geen gedichten schrijven, maar misschien kunt u de burgemeester van Amsterdam hierin enige ontwikkelingshulp bieden," aldus de promotor tot Cardenal.

Cardenal, afkonstig uit een Nicaraguaanse patriciërsfamilie, trad op zijn 31e in bij de Trappisten, een beschouwende orde. In 1967 stichtte hij de gemeenschap van Solentiname, die op basis van oerchristelijk gedachtengoed in gemeenschap van goederen leefde. De toenmalige dictator Anastasio Somoza was dit een doorn in het oog. In 1977 werd Cardenal het land uitgezet.

Na de overwinning van de sandinisten in 1979 werd Cardenal minister van Cultuur. De rooms-katholieke hierarchie verbood hem een politieke functie uit te oefenen en schorste hem als priester. In 1988 trad Cardenal op eigen verzoek af als minister om weer tijd te hebben voor poezie en contemplatie.

Volgens hem is het politieke engagement van een priester echter niet in strijd met het evangelie. "De paus is zelf ook zeer actief op politiek gebied en hij is bovendien nog staatshoofd," zo zei Cardenal kortgeleden.

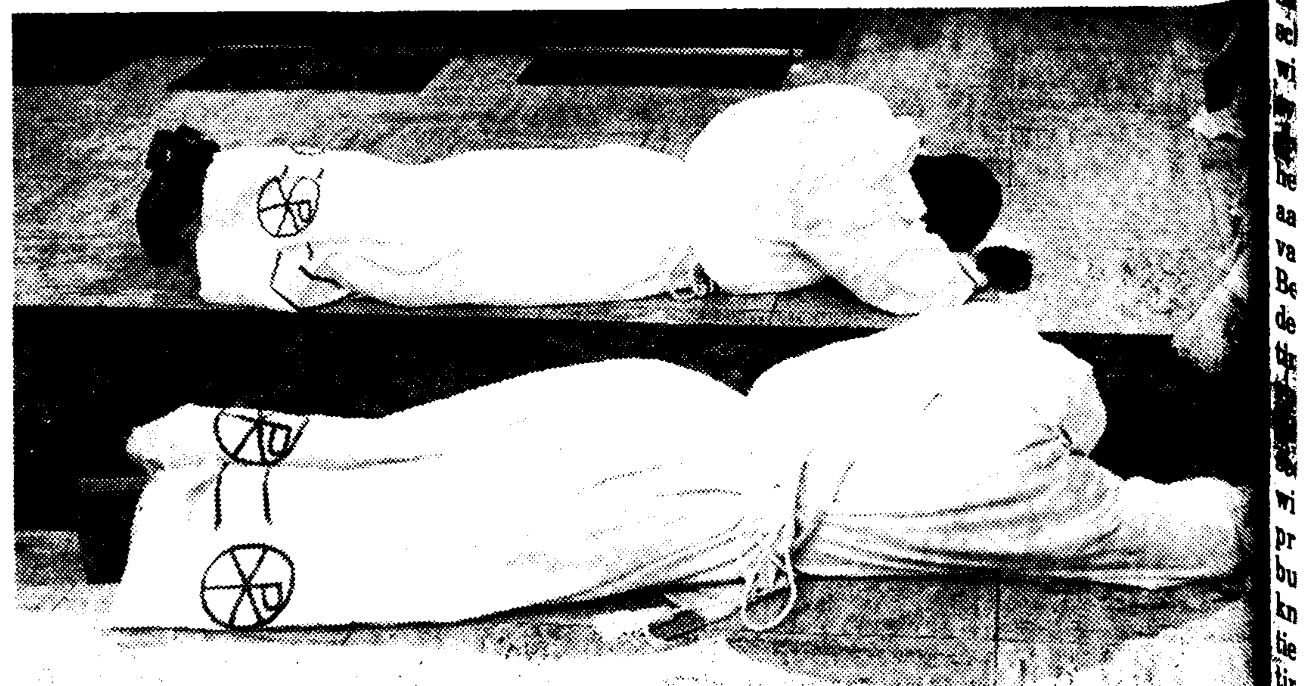
Volgens omstreden theoloog Eugene Drewermann

Christendom schuldig aan 'religieus masochisme'

DEN HAAG - Voor de omstreden westduitse rooms-katholieke theoloog en psycho-analyticus Eugen Drewermann staat de angst van de mens voor de vrijheid centraal. Als enige godsdienst maakt het christendom deze angst tot het onderwerp van religieuze ervaring. Alleen de terugkeer naar god, die deze angst niet slechts verstaat, maar ook aanvaardt en de mens in zijn angst accepteert, maakt het leven draaglijk.

Maar ook het christendom maakt zich schuldig aan het "masochisme van het religieuze", schrijft Drewerman[n] onlangs een bezoek bracht aan Nederland. Jui[st] vroomsten en besten onder de christenen worden vo[o] rend aangespoord tot "wantrouwen jegens zichz[elf] onderdrukking van het eigen ik". "Met het pas[...] masker van de christelijke glimlach en een vloed religieuze frasen op de lippen" wordt deze chris[...] duidelijk gemaakt dat zij maar beter geen uiting k[...] geven aan hun diepere gevoelens.

Degenen die zich schuldig maken aan deze "perversie van het kruis" beseffen volgens Drewermann niet, dat christus helemaal niet aan het kruis wilde sterven en dat hij er nooit aan heeft gedacht onmenselijkheid en kwelling tot tekenen van het ware godsvertrouwen te verklaren. Integendeel, Christus leefde ervoor dat de mensen hun waardigheid als schepselen Gods terug zouden krijgen, dat ze hun onschuld en onbevangenheid tegenover god zouden herwinnen en dat er een einde zou komen aan het onophoudelijk lijden der mensheid.

Drewermann: celibaat is onmen selijk.

PSYCHO-ANALYSE

Drewermann (50), docent dogmatiek aan de katholieke theologische hogeschool te Paderborn, probeert in zijn zeer omvangrijk oeuvre de onderzoeksresultaten van de psycho-analyse te verwerken in de theologie en de bijbelexegese. Daarbij maakt hij veel gebruik van de theorieën van Sigmund Freud, Carl Jung en Soren Kierkegaard.

Drewermann nam in Rotterdam de Nederlandse vertaling in ontvangst van een selectie uit zijn preken over het evangelie van Marcus. Al zijn preken over dit kleinste evangelie nemen 1.400 pagina's in beslag. In deze directe verkondiging komen Drewermanns opvattingen over de uitleg van de bijbel en de centrale positie van de menselijke ervaring duidelijk naar voren. De manier waarop hij met fundamentele geloofsgegevens als de maagdelijkheid van Maria en de verrijzenis omgaat, brachten het Vaticaan ertoe een onderzoek naar zijn opvattingen in te stellen.

PRODUCTIEF

Drewermann is een zeer productief auteur. Niet alleen telt zijn dissertatie *Strukturen des bosen* (1977) maar liefst 1.900 pagina's, maar ook publiceerde hij de afgelopen tien jaar zestien boeken over uiteenlopende onderwerpen als psycho-analyse en moraaltheologie, een dieptepsychologische uitleg van het boek *Le petit prince* van de Franse schrijver Antoine de Saint-Exupery en de relatie tussen mens en dier. Hij heeft zich ook beziggehouden met de uitleg van sprookjes en mythen.

De meeste aandacht trok zijn vorig jaar verschenen boek 'Geestelijken'. *Psychogram van een ideaal*, waarvan ondanks zijn omvang van 900 pagina's in drie maanden tijd 30.000 exemplaren werden verkocht. In dit boek doet Drewermann verslag van zijn psychotherapeutische ervaringen met priesters en religieuzen. Hij doet een felle aanval op de manier waarop de leiding van de rooms-katholieke kerk de geloften van armoede, gehoorzaamheid en kuisheid uitlegt. De Kerk moet zich volgens Drewermann bevrijden van een "ongehoorde vorm van traditionele vervlakking van dogmatische gelijkhebberigheid, haar despotische bestuursgrillen en hiërarchische machtsaanmatiging".

Deze uitspraken brachten Drewermann in conflict met aartsbisschop Johannes Degenhardt van Paderborn. Deze liet in september vorig jaar weten, dat hij de leerstellige commissie van de Westduitse bisschoppenconferentie om een onderzoek had gevraagd. Drewermann legde de oproep van Degenhardt om 'vrijwillig' afstand te doen van de kerkelijk leerbevoegdheid naast zich neer.

Volgens de bisschop is Drewermanns mening dat van een geestelijke niet mag worden verlangd dat hij zijn leven lang ongehuwd blijft, niet te verenigen met de leer van de rk Kerk. Door te schrijven dat de kerkelijke ambten "flexibel tegenover de persoonlijke ontwikkeling van het individu moeten blijven staan" wijst Drewermann ten onrechte het celibaat als onmenselijk van de hand, aldus Degenhardt.

De bisschop verwijt de theoloog ook dat deze de priester beschouwt als dichter, profeet, ziener en psychotherapeut, maar dat hij nauwelijks aandacht eraan besteedt dat de priester de taak heeft de boodschap van Christus te verkondigen.

Ook tegen andere boeken had Degenhardt bezwaren. Naar zijn mening ziet Drewermann dogma's ten onrechte als "droombeelden" op de weg naar de menselijke heelwording en stelt hij Jezus gelijk aan heidense boodschappers van het heil. Ook Drewermanns opvatting over de eucharistie als een soort psychodrama, een religieuze poging om de mens duidelijk te maken dat hij geen schuldgevoelens moet koesteren over het onrecht in de wereld, stuit Degenhardt tegen de borst.

Drewermann maakte via een open brief duidelijk niet aan Degenhardts verlangens te voldoen. "Betekent het geloof, dat een bepaalde toplaag van geestelijken, wier opleiding de belastingbetaler vele honderdduizenden marken kost, bepaalde kerkelijke en bijbelse ta[...] letjes speelt die men al[s] opgeleide leek slechts naspelen om als kath[olieke] gelovige te worden er[kend?]" vroeg hij zich af.

Volgens Drewermann [...] een gelovige er niet [...] uit Jezus als dichter en [psy]chotherapeut te zien. [...] was een echte dichte[r ...] destilleerde uit de erva[...] van eenvoudige m[...] beelden en verhalen o[...] goedheid van God. H[ij ...] eveneens een echte p[sycho]therapeut: mensen d[ie ...] leven lang gehandica[pt ...] versuft van angst zic[h ...] buitenshuis durfde[n ...] begeven boezemde hij [ver]trouwen in.

Drewermann heeft [...] eigen zeggen de geeste[...] in bescherming willen [...] tegen een systeem, dat [...] viduen tot zondaar ve[...] ook al zoeken zij [...] anders dan een we[...] "eindelijk te kunnen l[...] De Kerk beseft niet, [...] tragedie en uitzichtlo[...] zij veroorzaakt door [...] lijken die moeite hebb[en ...] het celibaat te beschu[...] van "hedonisme" [...] ontrouw, aldus Dr[ewer]mann.

Volgens Drewerma[nn ...] zijn veroordeling de [...] vrijmaken voor groepe[n ...] die voor zich het mon[opolie] op het geloof opeisen, [...] Opus Dei, of anderen [...] meteen bang worden [...] men over God en go[ed en] kwaad alleen maar [...] anders spreekt dan zij [...] hebben geleerd".

Het gevaar dat Dr[ewer]mann zijn kerkelijke [...]voegdheid verliest, lijk[t ...]lopig afgewend. Dr[ewer]mann en Degenhardt [...] begin juli na een g[...] weten, dat zij "op [...] rijke punten verregaand[e over]eenstemming" h[ebben] bereikt. Drewe[rmann] erkende dat hij met zijn [...]tiserende uitlatingen [...] de katholieke geloofsl[eer ...] willen bestrijden.

VANDAAG verschijnt de eerste van vijf afleveringen van de AMIGOE-KERSTEDITIE 1990. In dit eerste katern o.m.:

*** De laatste jaren wordt er hard gewerkt aan een 'facelifting' van Willemstad. Zowel in Punda als Otrobanda ziet men fraaie staaltjes van restauratie van historische panden en de bouw van nieuwe panden in de stijl van vroeger. Stella Slooten had hierover een gesprek met drs. Maarten Smit die als coördinator optreedt bij de realisatie van de plannen tot stadsherstel. pag.3**

*** Elk zichzelf respecterend damesblad en alle papiamentstalige bladen op Curacao presenteren hun lezers, in het eerste geval wekelijks, in het laatste dagelijks een horoscoop. Daarin kunt U lezen wat U zoal kunt verwachten als U onder een bepaald gesternte bent geboren. Onzin? Lees het artikel hierover van Henk de Beijer op pag.4**

*** In Suriname is er een beweging op gang om de katholieke kerk te 'Surinamiseren'. De eigen geschiedenis, cultuur, achtergrond moeten gestalte vinden in de geloofsbelijdenis. Hierover sprak Jos de Roo in Nederland met pater Joop Vernooij pag. 5**

*** Op Aruba bestaat een toenemende belangstelling voor toneel, maar de faciliteiten ontbreken. Zo is er grote behoefte aan een klein theater. Aan het woord hierover Amy Lasten, die werd geïnterviewd door Joyce Pereira.pag.9**

Lay out: Solange Isselt
Ontwerp voorpagina: Ralph Peterson
Eindredactie: Norbert Hendrikse

WIE ALS BUITENSTAANDER aan Willemstad op Curaçao denkt, ziet de pastelkleurige geveltjes aan de Handelskade voor zich, met de majesteuse Pontjesbrug die op een bijna elegante manier vele malen per dag openzwenkt om zeeschepen te laten passeren van zo'n omvang dat ze — welk een grove tegenstelling — de geveltjes geheel al aan het oog onttrekken.

Een groot deel van het eeuwenoude 'Punda' bestaat uit dergelijke geveltjes. Het is geen uiterlijke schijn — zoals op het naburige Aruba soms wel het geval is, zeggen sommige Curaçaoenaars trots — de panden zijn echt oud en weerspiegelen een historie zo kleurrijk als de gebruikte verftinten.

Echter, zo mooi als veel panden in Punda geconserveerd worden — veelal uit economische motieven, ze vormen immers een enorme toeristische trekpleister — zo verlaten liggen tientallen panden, soms hele wijken, in omringende stadsdelen erbij. Het contrast is pijnlijk scherp. Op Scharloo bijvoorbeeld, waar naast schitterende en zeer stijlvol gerestaureerde gebouwen, panden staan die minstens zo indrukwekkend zijn, maar helaas compleet vervallen. Mogelijk zo ernstig dat restauratie een bij voorbaat verloren zaak lijkt.

Stadsvernieuwer Maarten Smit:

'Nog even en vernieuwd Willemstad ligt er weer stralend bij'

= door Stella Slooten =

CURAÇAO zet vaart achter de restauratie van haar monumenten. Verschillende ontwikkelingen wijzen erop dat de stad over enkele jaren voor een groot deel in oude glorie hersteld zal zijn, zij het aangepast aan de eisen van onze tijd. Zo heeft het Bestuurscollege besloten de subsidie voor de stichting monumentenzorg te verdubbelen naar 400.000 gulden. Verder werkt het secretariaat Stadsvernieuwing met een plan om projectgewijs hele buurten op te gaan knappen en is het initiatief genomen voor de oprichting van een VN Stadsherstel waarin particulieren hun bijdrage kunnen leveren. De oprichting wordt naar verwachting in januari officieel, de aandelen emissie volgt zo spoedig mogelijk. Hoopvol gegeven is dat Nederlandse bedrijven belangstelling hebben getoond voor deelname in de VN Stadsherstel.

Dit is slechts een voorbeeld uit een lange reeks die zich door de hele stad uitstrekt. Inwoners en toeristen verbazen zich er keer op keer openlijk over dat de teloorgang van deze afspiegeling van de Curaçaose geschiedenis ogenschijnlijk geaccepteerd wordt.

Dat is ook lange tijd min of meer het geval geweest. Veel panden zijn particulier bezit en de overheid had geen middelen, lees wettelijke mogelijkheden, in handen om de eigenaren aan onderhoudstaken te binden. Wel werd de Stichting Monumentenzorg opgericht, die echter met een budget van …ee miljoen gulden per jaar, waaruit zij aankopen en restauraties moet betalen, niet met het benodigde hoge tempo aan de slag kan.

Dat tempo wordt wellicht wel gehaald met twee recente initiatieven: de oprichting van de secretarie Stadsvernieuwing en de NV Stadsherstel. De secretarie is een bureau dat rechtstreeks onder de gezaghebber van het eiland ressorteert en waarin alle eilandsdiensten die zich met restauratie en stadsvernieuwing bezig houden, samenwerken.

De NV Stadsherstel is bedoeld voor deelname door particulieren aan het herstel van de stad en is opgezet naar het voorbeeld van de Stadsherstel NV in Amsterdam die sinds de jaren vijftig zeer succesvol draait. De NV op Curaçao zal binnenkort aandelen uitgeven en dat kapitaal (15 miljoen gulden) gebruiken om panden te kopen, te restaureren en vervolgens te exploiteren. De nominale waarde per aandeel wordt honderd gulden.

MAARTEN SMIT
...Willemstad moet geen museum worden...

Stadsvernieuwer Maarten Smit is samen met collega Hans Meijs door de gemeente Den Haag via het Nederlandse ministerie van VROM (volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieuveheer) 'uitgeleend' aan het eilandgebied (in het kader van een overeenkomst over technische bijstand) om de stadsvernieuwing in een stroomversnelling te brengen. Hij krijgt daarvoor ongeveer drie jaar de tijd. 'Niet dat het dan allemaal af en perfect is, maar het kader en de grote lijnen moeten klaar zijn en werken', aldus een enthousiaste Smit.

Hij verwacht geen wonderen te kunnen verrichten, maar glundert wel vast bij de gedachte aan het beeld van Willemstad zoals dat er over een paar jaar uit kan zien.

Dat beeld laat volgens Smit een 'prachtige stad met een geheel eigen historische architectuur' zien. 'In eerste aanleg met veel Hollandse invloeden, maar later met een geheel eigen stijl. Een stad die zijn weerga in het Caribisch gebied niet kent. Alleen daarom al moet deze stad in al z'n glorie blijven bestaan'.

Het eilandsbestuur wil dat historische beeld graag conserveren. 'Maar Willemstad moet geen museum worden', benadrukt Maarten Smit. 'De verloedering die in de stad is geschoten moet gestopt worden en omgebogen in een algehele opknapbeurt van de stad. Eén van de taken van stadsvernieuwing is het restaureren van de oude binnenstad. Het terugbrengen van de oude glorie, maar toch vooral zorgdragen dat de stad blijft leven'.

Maarten Smit geeft dan ook een brede uitleg aan het begrip stadsvernieuwing. 'Het gaat niet alleen om het restaureren van monumenten. Het gaat om meer: de nieuwbouw van woningen en bedrijfspanden, opknappen van straten, oplossen van verkeers- en parkeerproblemen en ga zo maar door. Het totale revitaliseringsproces betekent dat het weer prettig moet zijn om in de stad te wonen, te leven en te werken'.

Om dat voor elkaar te krijgen is de secretarie stadsvernieuwing begonnen met een breed plan van aanpak. Alle diensten die met stadsvernieuwing te maken hebben zijn erbij betrokken, zodat een georganiseerde aanpak waarborg is.

Er is gekozen voor een projectmatige aanpak, dat wil zeggen dat in de binnenstad een viertal actiegebieden is aangewezen. Per actiegebied gaat een projectteam aan de slag met de verdere uitwerking van de herstelplannen. De vier actiegebieden zijn het stegengebied Otrobanda, Ilzerstraat en omstreken, Koralengebied en Pietermaai oost. Het gebied Scharloohaven wordt daar mogelijk later nog aan toegevoegd.

Per actiegebied wordt een stedebouwkundig plan gemaakt: wat ga je herbouwen, wat restaureren, wat voor voorzieningen moeten er komen of blijven, rekening houdend met de functie en bestaande structuur van de wijk. Voor het stegengebied is zo'n stedebouwkundig voorstel kort geleden voorgelegd aan de bewoners 'zij moeten er immers leven', aldus Smit. Met hun op en aanmerkingen gaat het projectteam vervolgens verder aan de slag.

Bij een dergelijke grootschalige aanpak van de stadsvernieuwing hoort een effectieve organisatievorm, er moet immers een financieel en organisatorisch raamwerk zijn om de plannen uit te kunnen voeren. Dat hele plaatje is door het Bestuurscollege uitgewerkt in het Monumentenplan.

Daarin is onder meer de vorming van een subsidiestelsel opgenomen. Smit: 'Eén van de oorzaken van het verval is het feit dat veel panden eigendom zijn van particulieren die het veelal in elkaar laten storten. Ze doen er niks meer mee, maar verkopen het ook niet. Soms omdat het onverkoopbaar is, maar ook omdat ze hopen dat het pand meer geld waard wordt'.

In het monumentenplan worden in de binnenstad 765 panden aangewezen als monument, dat is ongeveer de helft van de thans aanwezige bebouwing. Buiten de binnenstad zijn er nog eens 291 gebouwen die monumentwaardig worden geacht en zijn er 30 archeologisch te beschermen objecten.

REGISTER

De hoofdlijn van het monumentenplan is dat alle monumenten opgenomen worden in een register. De eigenaren van die panden worden vervolgens aangeschreven met de mededeling dat hun pand een monument is en dat er restricties gelden voor wat betreft slopen, verbouwen en dergelijke. Maarten Smit: 'Die beperkingen kunnen we natuurlijk niet zomaar opleggen, we moeten daar ook de voorwaarden voor scheppen door een stelsel van subsidies en zachte leningen'.

Hiervoor wordt momenteel de stichting Monumentenfonds opgericht, dat begin 1991 moet gaan draaien. Het fonds wordt het enige loket waar de eigenaren met hun subsidieaanvraag en een benodigde restauratievergunning terecht kunnen. 'Het gaat om bedragen waarmee je een sobere maar goede restauratie kunt verrichten. Geen luxe, dat moet je zelf bekostigen'. Smit benadrukt dat het subsidiegeld alleen beschikbaar is voor eigenaren van panden uit het register en alleen bedoeld is voor bouwkundig opknappen van een slecht pand, niet voor woningverbetering.

Het geld voor het fonds komt van de overheid (eilandsbegroting), uit fondsen voor ontwikkelingssamenwerking van Nederland en de EG en mogelijk wil de particuliere sector ook bijdragen. Het subsidiestelsel is opgezet met hulp van de gemeente Rotterdam.

Smit: 'Want dat doe je niet op een achternamiddag. Je moet het stelsel bijvoorbeeld vrijwaren van misbruik door onder meer speculanten die met subsidiegeld de waarde van hun pand willen verhogen. In Rotterdam was dat allemaal al uitgedokterd dus hoefden wij het wiel niet opnieuw uit te vinden'.

BELANG

Maarten Smit hoeft niet lang te denken over het belang van een zorgvuldig en doordacht geconserveerde stad. 'Het is noodzakelijk voor de verdere ontwikkeling van het eiland. Het is ook van groot belang voor de bewoners van de stad. Daarom gaan wij er bij het maken van de plannen vanuit een zo goed mogelijk evenwicht te vinden tussen de verschillende belangen die in een stad meespelen. Natuurlijk speelt in het geval van Willemstad het toerisme daar in mee. Een mooie oude stad is aantrekkelijk voor de toerist en dus kan Curaçao met die stad meer toeristen trekken.

De concurrentiepositie ten opzichte van andere eilanden wordt steviger, maar het uitgangspunt blijft opknappen voor de mensen die nu wonen en werken in de stad. Er moet voor gezorgd worden dat het aparte van Curaçao gehandhaafd blijft. De eigen cultuur moet bewaard blijven, geen toeristische eenheidsworst. Geen Spanje op Curaçao, geen friettenten, laat de toerist maar pastechi's eten langs de weg. Hij keert dan ook een ervaring rijker terug naar z'n eigen land'.

Alle opknapplannen — het monumentenplan, de stadsvernieuwing via de secretarie, het stadsherstel via de NV en daarnaast de particuliere initiatieven — vergen heel wat tijd en geld. Alleen al het monumentenplan beslaat een periode van 15 jaar waarin in totaal 350 miljoen gulden uitgetrokken wordt voor het opknappen van Willemstad. Maar het resultaat zal het waard zijn, zegt Smit overtuigd. 'Nog even en het vernieuwde Willemstad ligt er weer stralend bij'.

Horoscopen spreken aan bij grote publiek

Wat staat er voor U in de sterren ?

= door Henk de Beijer =

HOROSKOPEN zijn voor de populaire pers een dankbaar medium om een zo groot mogelijk publiek te trekken. Dat men daardoor een hardnekkig en uiterst stompzinnig bijgeloof in stand houdt en voedt laat de redakties van de populaire kranten en tijdschriften ijskoud, onder het motto 'als het gevreten wordt levert het ons geld op'. De mens is, door zijn natuurlijke zucht naar kennis, van oudsher gefascineerd geweest door de toekomst. Hij wil niet slechts zijn omgeving en het verleden kennen, maar ook datgene wat nog komen moet. Waarzeggerij en orakels zijn dan ook altijd bijzonder in trek geweest en om hun kunsten een schijn van diepgang te verschaffen hebben zij altijd gebruik gemaakt van mysterieuze hokus pokus. Wat kon er voor de mens van het verleden mysterieuzer zijn dan de fascinerende en ongrijpbare en onbegrijpelijke nachtelijke sterrenhemel, vooral in de oudheid, toen de hemel nog niet door stads-en straat verlichting grotendeels aan het oog werd onttrokken?

De evangelist Mattheus heeft aan de waanvoorstelling een christelijk tintje gegeven met zijn verhaal over de ***Wijzen uit het Oosten***, die op grond van een verschijnsel aan de nachtelijke sterrenhemel de conclusie trokken dat er op aarde iets bijzonders was gebeurd. Daarbij dienen we wel te bedenken, dat de verwachting van een komende Redder (in de toenmalig in Israël gesproken taal Aramees: ***Messias***) in de tijd van Christus geboorte algemeen verbreid was, ook onder niet Joden. De [illegible] reppen er echter niet over en het zou allesins de moeite waard zijn als de theologen zich eens gingen bezinnen op het waarheidsgehalte van dit verhaal of tenminste op de vraag hoe het kan worden losgemaakt van de astrologische implikaties.

Tot op de dag van vandaag laten miljoenen mensen — christenen en niet christenen — zich leiden in hun beoordeling van mensen en hun toekomst verwachtingen en verlangens, door een astrologisch stelsel dat op de eerste plaats niet bestaat en op de tweede plaats, zelfs als het zou bestaan, geen enkele individuele invloed zou uitoefenen op het dagelijks leven van de mens. Ook het werkelijk bestaande universum doet dat niet, buiten de bekende fysische invloeden van licht, kosmische straling, micro meteorieten en zonne energie.

DIERENRIEM

Het belangrijkste is echter het feit dat het astrologische stelsel niet eens bestaat. Het baseert zich volledig op het vóór Copernicaanse heelalbeeld, waarvan de aarde zelf het middelpunt was. Op grond daarvan kan men uitgaan van de zon die door de dierenriem beweegt. In werkelijkheid bestaat de dierenriem uit twaalf sterrenbeelden die min of meer recht op de *ecliptica* zichtbaar zijn, d.w.z. vanuit het vlak van ons planetenstelsel nooit buiten toe. Door de omloop van de aarde om de zon verschijnt ongeveer elke maand een ander beeld voor ons.

Men laat daarbij in het Middellandse Zee gebied en het vroegere Klein Azië onbekende hemel verschijnselen, zoals de sterrenbeelden die buiten de ecliptica (noordwaarts en zuidwaarts) en datgene wat men niet kon zien wegens het ontbreken van telescopen, gewoon buiten beschouwing, op grond van het bekende psychologische verschijnsel dat wat men niet ziet niet bestaat. Vanuit dat valse gezichtspunt werden de schijngestalten der sterren en planeten (waar men ook de maan en de zon onder rangschikt) verheven tot werkelijkheid en op grond van de mythologische naamgeving aan schijnbeelden werden invloeden bedacht op het persoonlijke menselijk leven.

Het uitgangspunt daarbij is de geboortedag wat biologisch gezien uiteraard volslagen kolder is. [illegible] noemt men dat) volgens geheimzinnige regels, die terug zouden gaan op de oude Babyloniërs en Egyptenaren, wat, als het waar was, al voldoende zou moeten zijn om hun waarheidsgehalte ernstig in twijfel te trekken. De Babyloniërs en Egyptenaren zijn echter vermoedelijk een uitvindsel van de Rozekruisers, doch de werkelijkheid is dat het een vóór-Copernicaanse mystieke duidingen ging van astrologen die geleidelijk aan op weg waren om de astronomen te worden die zij in de 17e eeuw inderdaad werden.

WETENSCHAPPELIJK

Toen na veel vragen en tegenstand (Copernicus, Galilei) het besef doordrong dat de aarde niet het middelpunt van het heelal was, werd aanvankelijk een nieuw schijnstelsel ontworpen, waarvan de zon tot middelpunt werd verheven (het helio centrisch heelal), dat de waanvoorstelling van een zon die door de Zodiak (=Dierenriem) liep al uit de wereld hielp. Thans weten we, — er is geen zinnig mens meer die dat nog ontkent (zelfs de horoskoop trekkers niet, die driftig gebruik maken van de astronomische jaarkaarten) — dat de zon met ons planetenstelsel slechts een stofje is, in één van de vele spiraal armen van het melkwegstelsel van honderden miljoenen sterren, waarvan wij deel uit maken, terwijl dat stelsel op zich er één bleek te zijn uit honderden miljoenen gelijksoortige of anders gevormde melkwegstelsels (galaxiën). De moderne astronomie is niet eens in staat om in die eindeloosheid een middelpunt aan te geven.

Het christelijk denken heeft, zij het met grote moeite en veel konservatieve tegenstand de wetenschappelijke feiten [illegible] delijk aanvaard en geïncorporeerd in het theologisch denken. Dat is in de meeste niet christelijke religies heel anders. In het oosterse denken blijft een eigen vorm van astrologie een buitengewoon gewichtige rol spelen, tot op de dag van vandaag en degenen, in het oosterse denken, die haar verwerpen, verwerpen daarmede gewoonlijk ook de religie. Ook vele christenen hunkeren natuurlijk nog naar het kennen van de toekomst en menen vaak de volkomen onwetenschappelijke, achterlijke en heidense astrologie daarvoor te hulp te mogen roepen, maar de kerken zelf hebben deze mateloze domheid gelukkig al lang af gezworen, al zouden ze wat heftiger van leer kunnen trekken tegen dit heidense bijgeloof. De oosterse astrologie kent zelfs planeten die in het geheel niet bestaan maar die men toch vrolijk hanteert om de toekomst te voorspellen, terwijl men wel bestaande planeten, die men uit het verleden niet kende, omdat ze niet zichtbaar waren, buiten beschouwing laat.

Het heeft weinig zin en zou pure tijd verspilling zijn de sterrenwichelarij nader te bestuderen om alle onzin detail voor detail te ontzenuwen. Het blote feit dat zij op een vóór Copernicaans heelalbeeld berust is meer dan voldoende bewijs voor haar waardeloosheid. Het is veel zinvoller te trachten degenen te overtuigen, die er geen been in zien om deze baarlijke nonsens te misbruiken om domme lezers voor hun geschriften aan te trekken, dat zij zich daarmee op grove manier schuldig maken aan het in stand houden en bevorderen van grenzeloze domheid. De kranten en tijdschriften die dit doen kunnen beter ophouden te pretenderen dat zij informatie verschaffend zijn.

Dankbaar materiaal voor populaire pers

Dat horoskoop voorspellingen soms nog uitkomen ook, is helemaal niet verwonderlijk. Ze zijn gewoonlijk in zulke algemene termen gesteld dat er altijd wel mensen zijn waarop ze van toepassing zijn; terwijl er bovendien nog het bekende verschijnsel is van de zich zelf waar makende voorspelling. De horoskoop trekker, die 's ochtends concludeert dat hij die dag ruzie zal krijgen met zijn vrouw zal weinig moeite hebben om dat waar te maken. Dat is dan nog een zichzelf waar makende voorspelling van geen belang. Wel ernstig zijn bekende gevallen van mensen wier dood vóór een bepaalde leeftijd werd voorzegd, en die die voorspelling bewust of onderbewust zelf konkretiseerden.

Ook de jaarlijkse voorspellingen van astrologische groot domkoppen, die ijverig door allerlei pers media worden verspreid, zouden alleen maar lachwekkend zijn, ware het niet dat velen ze nog serieus nemen ook. Iedereen kan voorspellen dat er in het nieuwe jaar ergens ter wereld een grote natuurramp zal plaats hebben en dat er een bekende politikus zal komen te overlijden. Dat soort voorspellingen komen natuurlijk altijd uit, evenals de voorspelling dat er een aanslag zal worden gepleegd op het leven van de Amerikaanse president. Er lopen altijd gekken genoeg rond, die dat zullen proberen. Ook een vliegtuig of trein ramp kan met een gerede kans op uitkomen voorspeld worden, evengoed als de voorspelling dat het op 21 juli mooi weer zal zijn.

Er bestaan wel degelijk gevallen van 'voorzien' van de toekomst, zij het meestal op zeer korte termijn. Schrijver dezes heeft zo'n geval meegemaakt tijdens het laatste oorlogsjaar, toen een helderziende vrouw drie maanden van tevoren exakt de datum en omstandigheden van onze bevrijding voorzag. Zij had echter geen weet van sterrenwichelarij en vertelde dat ze als kind al dingen had voorzien, doch dat haar vader haar had verboden ze te vertellen als het om dood of ongeluk ging. Een zeer verstandig man, die eenvoudige, vrij onontwikkelde dorpeling! Ook wil het wel voorkomen dat sommige paragnosten hun gaven ophangen aan het trekken van horoskopen.

Ook als men wel degelijk kan geloven in de mogelijkheid van voorzien van toekomstige gebeurtenissen (herinneringen aan de toekomst) dan nog is het verstandig niet in de gedane voorspellingen te geloven om niet de kans te lopen ze zelf te verwezenlijken, met alle ongewenste konsekwenties van dien. In ieder geval kan men de sterrenwichelarij gevoeglijk naar het rijk der fabels verwijzen, of misschien nog beter naar dat van het meest baarlijke bijgeloof dat bestaat.

In de sterren staat niets te lezen over ons dagelijks leven of over ons karakter. Je wordt doodziek van de lieden die anderen beoordelen op grond van hun geboortedatum, omdat ze die koppelen aan een bepaald sterrenbeeld dat met een of ander mythologisch verhaal verbonden is door de vroegere naamgevers. Dat de sterren in die beelden bovendien in de meeste gevallen geen fysiek verband met elkaar houden, doch een eenvoudig een gevolg zijn van optische schijn, hoeven we ook niet aan de overtuigde bijgelovigen uit te leggen. [illegible] bijgeloof niet los, omdat er dan niets zinvols meer voor hen overblijft.

Wat wel in de sterren staat, maar wat te weinigen erin willen lezen, is de alle begrip te boven gaande grootheid van de Schepper ervan.

HOROSCOPO

ARIES - Maart 21 - April 19
Bo nervionan ta hopi halto awe, pesey no discuti mucho, esaki lo ta malo pa bo.

TAURUS - April 20 - Mei 20
Lo bo haya ayudo awe na trabao. Esaki lo dunabo un tiki mas liber pa bo relaha bo mente.

GEMINI - Mei 21 - Juni 21
Sali y diverti awe hunto cu bo amigonan pa bo lubida tur problema.

CANCER - Juni 22 - Juli 22
Stop di metebo den bida di otro. Negoshinan lo tin excelente resultado.

LEO - Juli 23 - Augustus 22
Lo bo tin dificultad cu bo partner awe. Pero esaki lo no dura hopi. No gasta mucho placa.

VIRGO - Augustus 23 - September 23
Awe lo ta un dia hopi trankilo y un bon dia pa Bo dedica na bo mes.

VOOR PATER Joop Vernooij is het simpel waarom er in de katholieke kerk van Suriname een beweging is die de theologie wil Surinamiseren. 'Suriname heeft een eigen geschiedenis, cultuur, achtergrond, een eigen erfgoed. Het christelijk geloof moet tussen een verscheidenheid aan opvattingen en oriëntaties gestalte krijgen en een vorm vinden. Dat moet dus niet een geloof zijn dat zich beperkt tot het lezen van de Bijbel en het zitten op een stoel, maar het geloof moet ook in het gewone doen een vorm vinden'.

Voorzichtiger wordt pater Vernooij bij de vraag of het geloof zelf dan gesurinamiseerd moet worden. 'Je zou kunnen zeggen dat de opvattingen over het geloof, of de manier om het geloof te verstaan moet worden gesurinamiseerd. Dus: hoe versta je de Bijbel en hoe geef he in het dagelijks leven vorm aan je politieke opvattingen? Hoe doe je dat in de economie, in je menselijke relaties? Er zijn dus eigenlijk twee polen: hoe versta je de Bijbel en hoe geef je vorm aan die opvattingen?

Pater Vernooij wil theologie Surinamiseren
'Winti in de kerk is waardevol'

= door Jos de Roo =

Een danser valt stuiptrekkend neer en de guru buigt zich over hem tijdens een wintidans in Suriname. De overige dansers zijn nog geheel in trance. Op de voorgrond een gamelan-orkest.

'De geschiedenis van Suriname is er één van slavernij, van onderdrukking van het eigene', zegt pater Joop Vernooij, die in Suriname werkzaam is. Daar is hij op zijn minst politiek omstreden, want men verdenkt hem van sympathieën met Bouterse. Daarnaar gevraagd, begint hij te lachen en zegt: 'Die verhalen ken ik, maar ik heb hem al in geen jaren gezien'.

Ook niet iedereen neemt zijn ideeën over religie in dankbaarheid af. Met de Panda-groep probeert pater Joop Vernooij theologisch nieuwe wegen in te slaan. Surinamiseren noemt hij dat. Dat betekent allereerst dat de kerk niet meer moet neerkijken op wat er in de verschillende bevolkingsgroepen van Suriname leeft, maar dat moet bestuderen en er het waardevolle van moet erkennen.

Het heeft lang geduurd voordat de kerk in Suriname zover was. Want het mag dan wel waar zijn dat de Evangelische Broedergemeente en de Rooms Katholieke missie in Suriname zich vooral bemoeiden met de slaven en dat de zendelingen en missionarissen samen met de slaven vele ontberingen leden, ook is waar dat ze vanuit een cultureel superioriteitsbesef neerkeken op de cultuur van de slaven en vooral op hun oorspronkelijke godsdienst, de *winti*. Afgoderij was dat, die bestreden moest worden. Daarbij vond men dankbaar de koloniale wetgever aan zijn kant, die op 20 december 1878 de afgoderij strafbaar stelde. Pas bij Landsverordening van 8 september 1971 is het afgoderijartikel geschrapt.

Geen wonder dat pater Vernooij tegenwind krijgt in Suriname als hij *winti* in de kerk wil halen. En de vertaling in het Sranan van het begrip Heilige Geest met de woorden *Santa Winti* stuit dan ook op tegenstand. Vooral van de generatie bekeerlingen, zegt pater Vernooij.

Maar als er van de kerk nu zoveel begrip komt voor de Afro-Caraïbische godsdiensten, voor de Islam en voor het Hindoeïsme, wat zoekt zo'n kerk dan nog in de binnenlanden van Suriname? Een gesprek met een bevlogen priester die niet alleen het Koninkrijk der Hemelen wil beërven, maar ook de aardse maatschappij wil veranderen.

Het grote punt is dat de ensen de Bijbel heel anders zen door hun eigen achterronden die verschillen van e van de missionarissen en ndelingen die steeds uit et buitenland kwamen en en heel andere achtergrond, ultuur en opleiding ebben'.

SCHIJNBAAR RACIAAL

n Suriname is dat nog ingewikkelder. Niet alleen de chtergrond van de pries- ers verschilt van die van de urinaamse mensen, de Suri- amers hebben onderling ok nog eens heel verschil- nde achtergronden oordat er zoveel verschil- nde etnische groepen zijn. un je dan nog wel spreken n één Surinaamse manier n Bijbel lezen?

Pater Vernooij geeft toe t dit een specifiek Suri- ams probleem is. 'In de rkdiensten heb je mensen et heel verschillende ach- rgronden. Het merendeel Creool, want christendom Creool-zijn is zo'n beetje tzelfde. Maar er zijn ook ndoestaanse Surinaamse istenen en Javaanse. Dat het moeilijke punt, maar arbij is het belangrijkste itgangspunt dat die ensen zelf aan het woord oeten komen. Ze moeten ok op andere vlakken dan t vlak van de kerk of igie met elkaar in contact men en al die schijnbaar iale zaken moeten ver- ijnen'.

Toch ziet pater Vernooij in etnische verscheidenheid k een zekere eenheid oeien. Dat blijkt als ik hem aag naar een voorbeeld n een Surinaamse manier an Bijbel lezen. Zonder aar- ling zegt hij: 'Die zie je bij e opvattingen over Goede rijdag. De Surinamer heeft n heel apart begrip van et lijden, waar ze enorm in aan. Vanuit de traditie n de Broedergemeente is oede Vrijdag een hele hei- e dag en de katholieken bben zich daarbij aange- oten, zodat het nu een ionale dag is. Goede ijdag is zowat belangrijker an Pasen. Het is een opvat- g waar we het niet zo mee s zijn, want het gaat om e verrijzenis, om de bevrij- g, de verlossing en de ijdschap'.

'Een ander typisch Suri- aams punt is het element t God straft. Het is een wone uitdrukking: God l je straffen. Dat hebben ze aarschijnlijk doorgekregen de missionarissen en ndelingen, terwijl God hele- aal niet zo'n straffende guur is vanuit de Afri- aanse godsdiensten'.

Opvallend is dat pater Ver- ooij bij typisch Surinaamse pvattingen het lijden en de raffende God noemt, ele- enten die hij juist wil bes- rijden. Anders is dat als het at over een Surinaamse mgeving van de ere- enst. 'Die moet allereerst laats vinden door het ruik van het Sranan. elukkig is er sinds vorig r in de katholieke kerk n goede Sranan-vertaling n de bijbelgedeelten die zondags worden gelezen. an die vertaling hebben ensen twaalfeneenhalf jaar ewerkt. Maar daarmee zijn e er niet, want we hebben k te maken met Javanen Hindoestanen, hun talen uden ook aan bod moeten men'.

'In de eredienst heb je ook te maken met muziek. Veel te gemakkelijk werden voor de liederen Nederlandse teksten genomen, die soms in het Surinaams werden gebruikt, maar gelukkig zijn er nu nieuwe liederen, waarbij we gebruik maken van de eigen muziekinstrumenten'.

VLUCHTELINGEN

Daarbij moet toch weer worden opgebokst tegen in de stad gegroeide gewoonten. Pater Vernooij: 'Een Surinamer wil orgelmuziek horen, zodat er rond Pasen en Kerstmis orgelconcerten zijn, maar waarom gebruiken we de eigen instrumenten niet? Dat gebeurt dus nu meer en meer, vooral nu er vluchtelingen uit het binnenland naar de stad zijn gekomen die ook aan de kerkdiensten willen deelnemen. Zij eisen als het ware hun eigen manier van uiten op. Het gebeurt ook wel eens dat een Indiaanse groep in de kerk zingt en de eigen instrumenten bespeelt. We sluiten dus eigenlijk aan bij het Caraïbisch gevoelen dat meer werk maakt van de kerkmuziek'.

'We hebben natuurlijk ook de eigen rituelen, zoals het inzegenen van een huis. Dat is een soort plengen bij de opening van een huis of een instituut. Er zijn begrafenisrituelen, zoals het dansen met het lijk, apart praten tot de dode, voordat de kist dicht gaat er stukjes doek of touwties in doen. Of voor

SURINAMER heeft apart begrip van lijden....

Chinezen wierook branden. In die zin laten we de mensen behoorlijk vrij om de eigen dingen te doen'.

Pater Vernooij is niet van zijn stuk gebracht als ik hem vraag of dat niet de oude truc van missie en zending is die de mensen hun eigen gebruiken laat, maar er een andere inhoud aan geeft. Lachend: 'Een goede vraag. Dus we moeten oppassen dat het geen truc wordt, of een show, of toneel. Je moet de Surinamisering dan ook doortrekken naar andere vlakken, vooral naar het gebied van de relaties. Daarbij houden we niet vast aan de opvattingen van de vorige eeuw, want we zitten niet te hameren op het huwelijk, zodat de mensen die een andere manier van leven hebben, worden geminacht. Mensen met een andere levenswijze mogen totaal niet worden gediscrimineerd. Vroeger moest je bijvoorbeeld in de doopboeken schrijven of een kind wettig was of niet. Dat mag echt niet meer en de bisschoppen van het Caraïbisch gebied willen dat ook niet. De Surinamisering moet op dat vlak worden doorgetrokken. Ook op economisch gebied moet het spelen bij het samen delen, waar je je mond open moet doen, als het niet zo klopt'.

WINTI

Wil pater Vernooij naast de uiterlijkheden van de Surinaamse cultuur ook elementen uit de Surinaamse godsdienst de *winti* overnemen? 'De winti komt allereerst meer ter sprake en dat is al heel wat, want sommige mensen vinden dat dat maar in achterkamers moet gebeuren, of 's avonds. In de katholieke kerk wordt natuurlijk ook wel gezien dat geest en begeesterd zijn, dus het vrij zijn, heel belangrijk is, niet alleen voor je psyche maar ook als religieus fenomeen, want het is het doen wat de geest je ingeeft om te doen. Winti heeft in zich dat je je zonder schroom overgeeft aan de geest, zodat het binnen een kerkelijke kring ook een waardevol element is'.

'In de katholieke kerk heb je de zogenaamde charismatische beweging die meer de nadruk legt op de geestesgaven. In die lijn ligt het een beetje dat er meer en meer begrip komt voor de geest. De charismatische beweging doet ook aan *healing*, dus aan het genezen van mensen door handoplegging. Ze proberen mensen die in nood zijn te helpen door raad te geven en ze proberen dromen uit te leggen. In die zin is er een *link* tussen de kerk en de winti'.

Is de kerk dan niet eclecticistisch bezig door van iedereen wat mee te pikken en zo aan te sluiten bij het eclecticistische gevoel in het hele Caribisch gebied? Pater Vernooij bestrijdt dit. 'Ze zijn op meerdere manieren godsdienstig. In Suriname is er een andere situatie dan op Haïti, waar de *voodoo* helemaal gemengd is met katholieke zaken als het gebruik van kruisen. In Suriname is het geïsoleerd gebleven. Sommigen zeggen dat het katholicisme een aanvulling is. De katholieken die ook aan winti willen doen zeggen dat winti een aanvulling is. Ze zoeken dus geen vermenging, maar een aanvulling. In de winti heb je nauwelijks iets katholieks, er gebeurt weinig of niets met beelden, kruisen of wierook'.

'Het is moeilijk te zeggen waar het heengaat: kiezen de mensen meer voor de katholieke of voor de winti-zaken? Wij vinden dat het een proces is, waarbij we echt niet moeten zeggen dat het dit of dat moet zijn. Laten we er eerst maar eens over praten, laten we het meemaken, laten de mensen er ervaringen mee opdoen, dan gaat het vanzelf wel de goede kant op. Voor ons staat in ieder geval vast dat we die winti-zaken nooit mogen veroordelen. We hopen ook dat zij die alleen de winti aanhangen in de andere religieuze organisaties een soort bondgenoten zien bij het uitzuiveren van de religie en het menselijk maken ervan, zodat godsdienst ook iets meer is dan alleen maar een beetje ritueel doen, of te dansen of bezeten te zijn'.

Dat niet iedereen in de Surinaamse katholieke kerk gelukkig is met de inzichten van pater Vernooij blijkt uit het verzet dat er is tegen de nieuwe vertaling van het begrip Heilige Geest in het Sranan. Vroeger werd dat vertaald met *santa jeje*, maar in de nieuwe vertaling is dat *santa winti* geworden. De bezwaren richten zich tegen het zwaar beladen woord *winti*. Pater Vernooij hierover: 'Jeje is eigenlijk verkeerd, want *jeje* is je eigen geest die je krijgt als je wordt geboren en die ophoudt als je dood gaat. De Heilige Geest is echt iets anders, want die komt van buiten'.

'Een *winti* is een geest die van buiten komt en ook ten goede werkt, want als dat niet zo is, heb je *wisi*. De mensen die kozen voor de vertaling *winti* distantiëren zich van de winti als slecht. Er staat bovendien nog *santa* voor, het is dus echt een *heilige* winti, die bijzondere dingen doet, laten we zeggen die dingen waar de Afro-Surinamers over praten. Maar er is inderdaad een hele discussie over ontstaan'.

BEKEERLINGEN

'Santa winti is bijbels een uitstekende vertaling, maar het heeft een slechte klank voor sommige mensen, vooral voor de eerste generatie bekeerlingen uit het binnenland die vinden dat hun oude zaken echt moeten worden afgezworen. Ze hebben een radicale ommekeer gemaakt. Ze doen niet meer aan wat zij noemen het *wintigedoe*, ze willen katholiek zijn en de katholieke dingen doen. Een tweede en een derde generatie wil daarentegen toch wel hun eigen culturele dingen bestuderen en vasthouden'.

'Hetzelfde zie je bij de Indianen in het zuiden. De Amerikaanse zendelingen hebben daar de Amerikaanse zaken gebracht en de eerste generatie Indianen heeft dat genomen en overgenomen. De tweede en de derde generatie doet dat niet meer, die wil hun eigen Indiaanse erfgoed bewaren en de zendelingen hebben daar ook begrip voor'.

Als zending en missie zo overlopen van begrip voor Indianen en bosnegers die hun eigen zaken houden, is het dan nog wel nodig dat zending en missie er heen gaan? Pater Vernooij: 'Ja, wat missie en zending er doen, is een uiterst belangrijke vraag. De zending zit er al twee eeuwen, de missie al anderhalve eeuw. Ze werken er hard, honderden missionarissen en zendelingen zijn er geweest en wat heeft het uitgehaald, als je al die geweldadigheden nu ziet? Wat moet het christendom daar doen? Eén van de punten nu is op zoek te gaan naar wat er al aan evangelie is onder die mensen. Zeker in de katholieke kerk is er na het Tweede Vaticaanse Concilie een tendens om waardering op te brengen voor die godsdiensten. Dus niet alleen voor elementen die in het straatje van de katholieke kerk passen, maar die ook voor hen goed zijn en waar niet aan getornd mag worden, want die mensen moeten de vrijheid hebben om hun godsdienst te beleven'.

UITZUIVEREN

'Er is een stroming die zegt dat je moet zorgen dat die godsdienst zich goed ontwikkelt en dan komt het vanzelf goed, want iedere godsdienst is op zoek naar God en waarom zou de één beter zijn dan de ander? We moeten liefst gezamenlijk zorgen het beter en beter te doen, elkaar dus aanvullen en uitzuiveren. Zo heb ik in Afrika ook meegemaakt dat de mensen de Islamitische organisaties hielpen op touw te zetten. En in Suriname proberen wij contact te krijgen met de islam en de hindoes, onder andere ook om henzelf tot reflectie te brengen. Het is nog in een beginstadium dat zij meepraten, maar we hopen echt dat zij ook op niveau kunnen gaan werken'.

'Met de Islamieten en de hindoes praten we onder andere over de vraag wat religie moet voorstellen. Bestaat ze uit rituelen, zegeningen en gebeden? Moeten al die pandits, maulana's, dominees en priesters opdraven als er iets wordt geopend? Of heeft religie ook te maken met criteria voor het maatschappelijk-economisch leven? Je kan natuurlijk prachtig vooraan in de kerk zitten en knielen en bidden, maar als je economisch heel raar bezig bent, klopt het helemaal niet'.

WILD PREKEN

'We proberen in een goeie discussie over de inhoud van de religie criteria voor een religie vast te stellen, zodat niet iedereen kan komen en wild kan gaan preken, zoals dat in Suriname gebeurt, ook op de televisie, zodat je echt moet zeggen dat dat niet kan, omdat het niets meer te maken heeft met religie. Daarom moeten we al die rituelen ook uitzuiveren. Het is natuurlijk prachtig dat het cultuur is en dat we het doen, maar heeft het echt nog wel met religie te maken?'

'In de Latijnsamerikaanse en Surinaamse situatie zijn we geneigd te zeggen dat religie uitermate bezorgd moet zijn om en betrokken moet zijn bij de armen en de armoede. Zo gauw een godsdienstige organisatie daar niet mee bezig is, zou je haar volgens ons moeten afschrijven. Hetzelfde geldt voor gerechtigheid. Je moet echt proberen mensen recht te doen, dus te zorgen voor de mensenrechten. Voor mezelf vind ik dat een heel belangrijk criterium voor godsdienst, anders kun je alles wel een godsdienst gaan noemen'.

Maar wat dan als een louter beschouwende orde, dus een contemplatieve orde zich in Suriname zou willen vestigen? Zou die moeten worden afgewezen?' Pater Vernooij nadenkend: 'Zou worden afgewezen?' Zich hervattend: 'Maar het probleem heeft zich niet voorgedaan. Het is natuurlijk wel zo dat ze in andere landen van het Caraïbisch gebied wel zitten. Het is merkwaardig dat er in Suriname geen is'.

'De algemene tendens is toch wel, dat men van mensen die tot een kerk behoren mag en moet verwachten dat ze bezorgd zijn om recht en gerechtigheid en de laatste jaren ook om vrede. Niet alleen de kerkelijke leiding, maar iedereen. Op die manier komt een stuk democratisering tot stand en een betrokkenheid bij de wezenlijke zaken van de maatschappij, laten we zeggen van de geschiedenis. Die van Suriname is tot nu toe niet zo geweldig: slavernij, contractarbeid, kolonialisme, een krabbenmentaliteit... De mensen die daar religieus willen zijn, moeten zich wel bemoeien met een betere geschiedenis voor het volk'.

Het oude testament is een 'frakaso'...

Kerst in de gevangenis: voor God maakt het niets uit

= door Jacob Glas =

DE KRUISPUNTEN te Saliña liggen er verlaten bij. De stoplichten zijn in werking, maar doen hun werk voor niets. In de wijk Koraal Specht is geen mens te zien. Het is dan ook vroeg in de morgen op Eerste Kerstdag, dia di Pasku. In de gevangenis wordt het Kerstfeest gevierd, voordat de kerkklokken luiden. De gevangenis, in de volksmond Piskalat of (spottend) Mira Shelu genoemd.

DE KAPEL PUILT UIT

Vandaag zwaaien de stalen deuren sneller open dan anders. Het team van vrijwilligers is daar bekend. Elke week zijn ze aanwezig om met de gedetineerden de bijbel te bestuderen en een boodschap door te geven. En op een feestdag als Kerst staat alles klaar en wordt op ze gerekend. Bij aankomst in de kapel worden ze welkom geheten door een gedetineerde die hen meteen een programma meegeeft. Er gaat weer veel gezongen worden.

Ver voorin de zal zit de eerste groep al klaar, allen met het gezicht op de ingang gericht. Het lijkt wel een kerk. Wie zal er nu weer binnenkomen? Bewakers ontbreken ook hier niet. Ze lopen of zitten er ontspannen bij. Er worden handen geschud en mensen omhelsd. Iedereen wenst iedereen Bon Pasku. Andere groepen komen aangewandeld en worden welkom geheten bij de ingang. Groep na groep schuift in de banken. Er is een geroezemoes van stemmen. Het is druk. De kapel puilt uit. Hoeveel zitter er? Meer dan 200, meer dan 300 mannen.

Tenslotte stapt de damesgroep binnen. Alle aandacht is plotseling weer bij de ingang. Zij schuiven niet in de banken, maar gaan de rap op naar de galerij waar plaats is voor zo'n 30 personen. Eén dame draagt een baby bij zich. Een kind was haar geboren. Dat zal daar wel vertroeteld en gekoesterd worden. De kapel is prachtig versierd met kerstboom, stal en al. Het is er sfeervol en gezellig. Het feest kan beginnen.

JALOERS

De vrijwilligers trekken zich voor het begin van de samenkomst terug voor een kort gebed waarin om hulp wordt gevraagd. Men wenst elkaar een gezegende viering. Na een kort woord van welkom wordt gestart met de eerste samenzang. De vaste organist is helemaal vergroeid met z'n instrument. Hij speelt alles uit z'n hoofd en zit geen moment stil op de orgelbank.

Soms lijkt hij voor z'n orgel te buigen als een knipmes. Ondertussen houdt hij alles in de gaten. Hij presteert het zelfs om enkele goedgekozen accoorden te laten horen als degene die de samenkomst leidt aan het woord is. Op de voorste rij bekijken enkele muzikale gedetineerden het optreden van de organist met een glimlach, verlangend om hun gitaar te bespelen. Ze komen nog aan bod. Het eerste lied klinkt als een klok. Bijna iedereen zingt met overtuiging, en hard. Enkelen zingen niet mee, maar luisteren geconcentreerd. Elke kerk zou jaloers zijn op zoveel, enthousiast zingend manvolk.

ALLES UIT HET HOOFD

Dan zijn de gitaristen aan de beurt en gaat de groep die bij de aankomst van het team vrijwilligers al voorin zat, naar voren. Het blijkt het eigen koor te zijn, met een eigen dirigent. De gevangenis blijkt heel wat talent in huis te hebben. De drie gitaristen kijken even naar elkaars gitaren, zoals alle gitaristen doen, tokkelen en luisteren even. Dan hebben ze de toon en het ritme te pakken en bewegen hun hoofden zich in een op en neer cadans. De dirigent geeft een teken en het koor begint te zingen. De zaal luistert aandachtig. Op andere feestdagen is er vaak een koor met een orkest van buiten dat optreedt. Ook leuk. Maar dit koor is van henzelf en bestaat uit eigen mensen. Trots blikt van ieders gelaat. Ieder die daar staat te zingen heeft een naam, is een persoonlijkheid en heeft zich een reputatie verworven.

En nu staat die daar te zingen. Hier en daar wordt geglunderd. Moet je die zien! Eén gedetineerde zingt alles uit het hoofd. Joy to the world, o bini tur fielnan, adoremos, adoremos, al recién nacido Rey. Het maakt niet uit wat. Een bewaker staat tussen het koor en het publiek in en zingt mee. Hij laat zien dat hij in staat is ook op deze manier te communiceren en demonstreert dat er behalve de relatie bewaker-gedetineerde nog andere relaties zijn waarbinnen je plotseling elkaars gelijken bent. Ondertussen swingen de gitaristen maar door en kijken vrolijk in het rond.

HET MAAKT NIET UIT

De meditatie begint met het voorbeeld van een kerstspel. Ieder moet iets negatiefs noemen en draait een lichtje uit. Het wordt donker in de wereld. Angst overheerst. Maar daarna mag ieder iets positiefs noemen en het wordt steeds lichter. Grote hilariteit ontstaat als een gedetineerde luidt 'libertat' roept. Natuurlijk, kon por laga, hoe kan zo iets nu vergeten worden. We zitten hier tenslotte in de gevangenis. Maar betekent Kerst nu dat mensen er wat van moeten maken in deze wereld? Als het aan mensen ligt, gaan er steeds opnieuw weer lichten uit. We zitten immers niet voor niets in de gevangenis? De Bijbel maakt dat heel duidelijk. Het hele Oude Testament is één mislukking, een frakaso als het aan mensen ligt. Dan wordt het verhaal verteld van koning David die een groot koning was, maar van de ene zonde in de andere viel toen hij de vrouw van een soldaat begeerde. Hier en daar verschijnen spotlichjes in de ogen van de aanwezigen.

Die David was nou niet bepaald een vrome jongen. De Bijbel is een boek dat onze eigen werkelijkheid beschrijft. Kerst betekent niet wat mensen er van maken, maar wat God doet om mensen te redden. Jozef moet het kind de naam Jezus geven, want Hij is het die zijn volk zal redden van zonden. En dat was dan ook de boodschap van de kerstmeditatie. Het maakt niet uit wie je bent: of je nu bewaker, directeur van de gevangenis of gedetineerde bent, man of vrouw, met of zonder kind. Het maakt ook niet uit wat je gedaan hebt: iemand in een driftige bui hebt doodgeslagen of levens van anderen kapotgemaakt door drugs. Het maakt ook niet uit waar je bent: in de gevangenis of daarbuiten, zijn mensen buiten de gevangenis beter dan daarbinnen?

Het maakt allemaal niet uit. Voor God niet. Als Hij mensen wil redden, doet Hij dat zonder onderscheid, zonder de persoon eerst naar waarde te schatten. De boodschap werd ontvangen met een luid amen en het zoveelste applaus gedurende deze unieke bijeenkomst.

Vervolgens treedt een lid van het team van vrijwilligers naar voren en geeft een korte samenvatting van de boodschap van de voorganger, eerst in het Engels, daarna in het Spaans. Het is namelijk een gemengd publiek dat daar aanwezig is. Het is alsof de voorganger zichzelf twee keer terughoort. De gedachtengang wordt twee keer heel knap en rustig weergegeven. Wie op Curaçao woont, kan wat. Opnieuw volgt een daverend applaus. Zeer verdiend.

KWINKSLAGEN

Aan het slot overhandigt een gedetineerde namens de anderen enkele geschenken aan het team van vrijwilligers. Hij doet dat zeer gevat. Onvoorbereid en toch vol kwinkslagen. Hij blijkt een vleugelpiano gemaakt te hebben van lucifershoutjes die echte kerstmuziek weet voort te brengen. De microfoon wordt even bij het miniatuur-instrument gehouden zodat iedereen het kan horen. Een vrouwelijk lid van het team, die helaas niet aanwezig is, krijgt een kaart aangeboden. De kaart wordt even omhoog gehouden en er wordt mee geschud om toch vooral maar te laten zien dat er 'nada partikular', niets bijzonders mee aan de hand is. De goedkeuring van de bewaker gaat gepaard met veel gelach en een luid applaus. Een schilderij wordt aangeboden aan een andere vrijwilliger. Hij wordt bedankt voor zijn leiding elke week. Er wordt nog even veelbetekenend opgemerkt dat dit de persoon is die voor kerstbroden heeft gezorgd en dat alles maar goed mag smaken. Er zal wel geen kerk ter wereld zijn waar zoveel wordt geapplaudiseerd als in de gevangenis.

DAMESKOOR

De dames zijn tot op dit moment vrij rustig gebleven. De bariton van buiten de gevangenis die al verschillende keren is opgetreden, brengt als zijn mening naar voren dat het koor uitgebreid moet worden met het vrouwelijk element. Aan het slot zingt hij nog iets samen met het koor van gedetineerden. Uiteindelijk doet de hele zaal mee en zijn ook de damesstemmen goed te horen. Kerst in de gevangenis, een impressie. De gevangenis, in de volksmond Piskalat, of beter nog Mira Shelu. Een open hemel. Gods Zoon, die naar de aarde kwam om zijn volk te redden. Jezus.

= door Henk de Beijer =

Van Belijdenis tot ervaring: Christendom van het nieuwe bewustzijn

OP EEN Amerikaans radiostation beluisterde ik eens een evangelist, die op snoevende toon tekeer ging tegen de evolutieleer. De eerwaarde heer John D. Jest, die zijn luisteraars op verzoek een grote kleurenfoto van zichzelf toezendt, spotte in zijn programma The Chapel of the Air, dat als er inderdaad een evolutie van het leven bestond, het toch wel erg vreemd was, dat die evolutie gestopt was. Hij citeerde met kennelijke instemming een brief van een van zijn aanhangsters, die schreef dat ze best een paar vleugeltjes zou willen krijgen om als een engeltje door de lucht te kunnen vliegen.

Voor hem en zijn volgelingen — zoals voor zovele geestesvernauwde religieuze sektes, evenals voor vele reeds eeuwen bestaande christelijke kerkgenootschappen en voor niet christelijke godsdiensten als de Islam — bestaat de mens pas hooguit zesduizend jaar en is door God kant en klaar geschapen, precies zoals het in het boek *Genesis* staat opgetekend. Ook in de katholieke kerk wordt nog bij herhaling met kerstmis een bijbelse stamboom voorgelezen die deze gedachte bevestigt. Niemand schijnt daarbij enige moeite te hebben met het feit dat volgens *Genesis* het licht door God op de eerste dag werd geschapen, maar de zon, de maan en de sterren pas op de vierde.

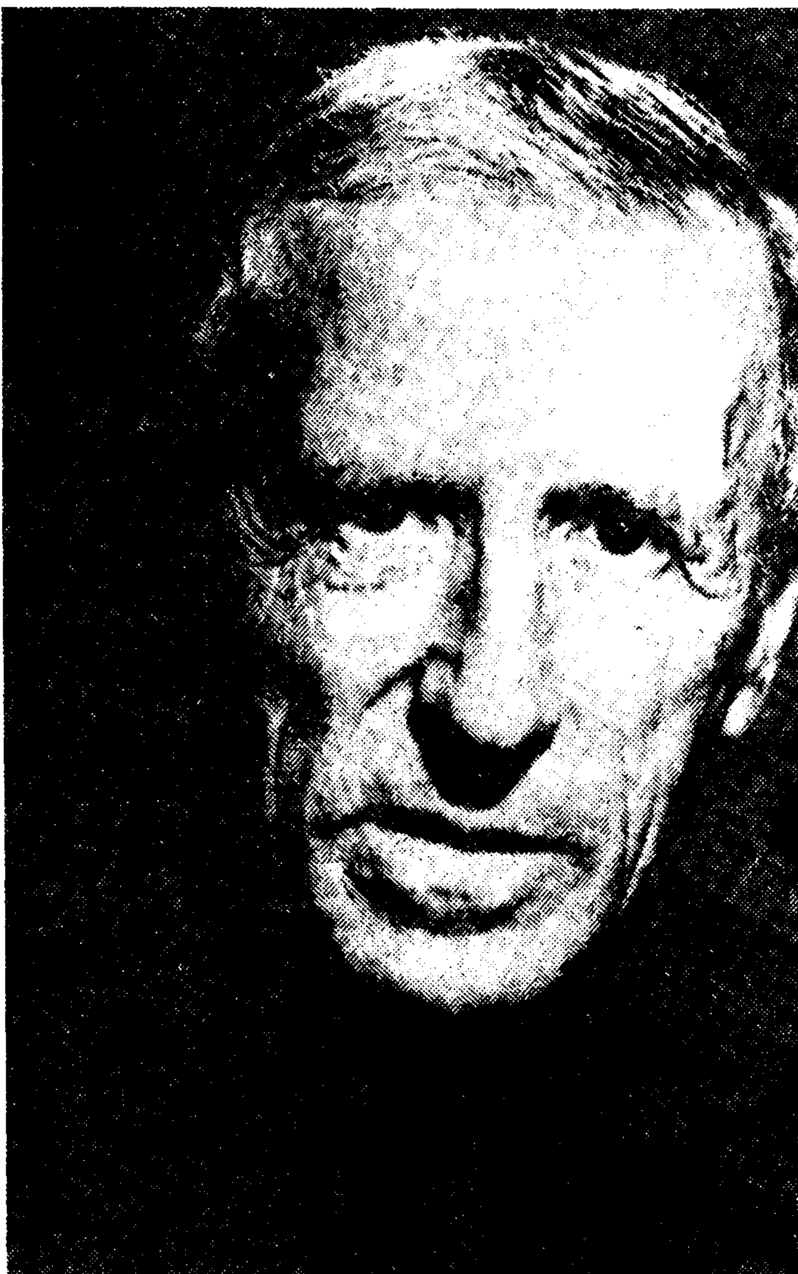
FIXISTISCH MENSBEELD

Evolutie is nog steeds voor velen een vies woord. De boven geciteerde snoevende predikant toonde met zijn uitlatingen slechts aan dat hij geen notie heeft van wat de biologische evolutieleer werkelijk inhoudt want er is geen bioloog ter wereld te vinden die veronderstelt dat de evolutie inderdaad met het eerste verschijnen van de mens op aarde is gestopt. Integendeel: zelfs al doet men geen poging een lijn door te trekken naar de toekomst, dan nog zal geen bioloog ontkennen, dat de mens, sinds zijn verschijnen zeer sterk geëvolueerd is tot wat hij nu is.

Ook de grote christelijke kerken hebben, op grond van hun bijbelse overtuigingen de evolutieleer van het begin af benaderd als een rechtstreekse aanval op de godsdienst, precies zoals zij dat deden ten tijde van Copernicus en Galilei met betrekking tot het heliocentrische heelal (d.i. Het heelal met de zon als middelpunt, in tegenstelling tot de tot dan toe vigerende overtuiging dat de aarde het middelpunt was). Zelfs reeds lang nog nadat alle vooraanstaande christelijke biologen de evolutie van het leven hadden aanvaard bleef en blijft men het kerkvolk een fixistisch mensbeeld voorhouden. Menig kerklid trouwens raakt geschokt als een priester of dominee de bijbel anders benadert.

Aan niet christelijke religies (met uitzondering van het Judaïsme, waarin overigens konservatieve en fundamentalistische stromingen ook zeer sterk blijven) geven we geen aandacht te besteden, omdat die zich in het algemeen aan wetenschappelijke ontwikkelingen weinig gelegen laten liggen.

In een *science-fiction* roman, geschreven na de dood van Pierre Teilhard de Chardin, gepubliceerd in 1959 (met een herdruk in de zeventiger jaren!) onder de titel: *'A Case of Conscience'* van de Engelse schrijver James Blish, is de hoofdpersoon een Jezuïetenpaterbioloog (net als Teilhard de Chardin, dus) die op een gegeven ogenblik uitlegt, dat de Kerk weliswaar de evolutie van het leven heeft aanvaard doch dat de menselijke ziel door God afzonderlijk wordt ingeschapen. De roman speelt in het jaar 2050 en in het voorwoord citeert de schrijver een *'briljante analyse'* van de schrijver/theoloog Gerald Heard, die stelt dat de mogelijkheid van buitenaards intelligent leven moet worden aanvaard onder voorwaarde dat zulke wezens in één van de kategorieën vallen: 1 - Redelijke wezens, echter zonder onsterfelijke ziel, zodat ze met medelijden maar niet evangelisch moeten worden benaderd. 2 - Redelijke wezens met gevallen zielen door een niet-onvermijdelijke voorvaderlijke erfzonde, zodat ze met grote spoed moeten worden geëvangeliseerd. 3 - Met een ziel behepte redelijke wezens, die niet gevallen zijn en met wie we dus dringend zouden moeten kennis maken om van hen te leren.

TEILHARD DE CHARDIN

Dit zijn gedachten, in de jaren vijftig van onze eeuw uitgesproken door een alles behalve onontwikkeld mens, toen Teilhard de Chardin zijn oeuvre reeds had voltooid en hij zelf gestorven was en zijn eerste, tijdens zijn leven door zijn oversten verboden publikaties in druk verschenen. Is het dan wonder dat hij niet begrepen werd? Is het dan wonder dat men zich in zijn eigen kerk zo ongeveer een hoedje schrok omdat hij die hele primitieve denkwereld op zijn kop zette, of liever: *weggevaagde* om hem te vervangen voor een ongelooflijk veel grandiozere visie op de mens en diens plaats in de kosmos?

ERFZONDE

Wij willen ons hier niet bezig houden met geestesvernauwde religieuze sektes, al schieten die helaas als paddestoelen uit de grond. Hun houding, hun denken is niet zo vreemd, als men bedenkt dat het al een flink eind in onze eigen twintigste eeuw was (1928), dat in Nederland dominee Johan Geelkerken uit de Gereformeerde Kerk werd gestoten omdat hij het waagde de sprekende slang, die Eva verleidde in het paradijsverhaal, uit te leggen als symbool, een symbool, gehanteerd door de gewijde schrijver van het eerste bijbelboek, om de mensen van zijn tijd hun onverbrekelijke betrokkenheid met God duidelijk te maken en hun een diep besef bij te brengen van Gods leiding, bij al wat geschiedt. Teilhard de Chardin zou spreken van de *'aantrekkingskracht van het Opperste Bewustzijn'*.

Overigens moet men, bij dit soort historische feiten, niet van de veronderstelling uitgaan dat de opvattingen in bijvoorbeeld de Rooms Katholieke kerk van die dagen daarvan zoveel verschilden. Alleen was daar de hiërarchische druk van bovenaf beter in staat kritische geesten het zwijgen op te leggen. Pater Pierre Teilhard de Chardin is daar een goed voorbeeld van.

Teilhard de Chardin ontkent niets van al wat de Bijbel ons verhaalt, in tegendeel. Hij bevestigt het en plaatst het hele gebeuren in een majestueus licht dat ver uitstijgt boven de primitieve, tijdgebonden religieuze belevingen en tijdgebonden kennis en filosofie. Hoe vaak werd hem niet, door zijn eigen konfraters zelfs, voor de voeten geworpen dat zijn visie op de mens de erfzonde verwierp, of althans problematisch maakte. Hij kon daar alleen maar om lachen, omdat zijn visie de erfzonde juist op uitermate simpele wijze verklaarde, aangezien elk kwaad van elke mens, in zijn visie noodzakelijkerwijs terug- en vooruitslaat op de mensheid in zijn totaliteit, zodat wij allen, van de eerste tot en met de laatste mensen de erfzonde bedrijven, dagelijks en bij herhaling.

Het idee van een niet-onvermijdelijke voorvaderlijke erfzonde (je vraagt je in arren moede af wat in vredesnaam een 'niet-onvermijdelijke' zonde is en of er ook zoiets als een 'onvermijdelijke zonde' bestaat?) laadt alle gewicht van het kwaad op één mens, terwijl de leer van Teilhard niet slechts het kwaad op alle mensen laat rusten, maar ook al het goede, want dat slaat evenzeer terug én vooruit op alle mensen.

De evolutieleer, en zeker de evolutieleer van Teilhard de Chardin, doet nergens afbreuk aan de bedoelingen van de gewijde schrijvers van de Heilige Schrift. Dat was trouwens ook het standpunt dat Charles Darwin onophoudelijk hoog hield, dat zijn naturalisme geen enkele aanval inhield op de Heilige Schrift. Vanuit een geestesvernauwde denkwereld wil men echter de gewijde schrijvers letterlijk verstaan en niet als aangepaste symboliek en lering voor de volkeren uit het verre verleden, voor wie die geschriften in eerste instantie geschreven werden.

Zelfs het feit dat vele bijbelverhalen teruggrijpen op heidense verhalen en voorstellingen die de volkeren van die tijd kenden — zoals het zondvloed verhaal dat grotendeels en hier en daar bijna letterlijk is overgenomen uit het Babylonische *'Gil Gamesh Epos'* — is voor het verkrampte religieuze denken blijkbaar geen aanleiding om een wat verhevener visie op de Schrift te aanvaarden. Dat geldt trouwens ook voor de slang in het aards paradijs. De Babylonische held Gilgamesj verloor de kans op onsterfelijkheid, doordat een slang hem het levenskruid ontstal, dat hij op de bodem van de zee gevonden had.

GODSDIENST EN WETENSCHAP

Het zal ons echter weinig baten te trachten deze zaken te bewijzen; ze zijn al lang bewezen, maar wie niet wil zien, zal ook nooit zien, omdat hij niet kán zien. Dat is een bekend verschijnsel, dat wij allen in ons dagelijkse leven kunnen waarnemen. Deze beschouwing is dan ook niet bedoeld om sektarische christenen te bekeren. Als er überhaupt al een stille hoop achter steekt, ligt die hooguit in het verlangen mensen te wapenen tegen sektarisme.

Voor de eminente geleerde die Teilhard de Chardin was, die zich onder andere uitdrukkelijk ten doel stelde de biologie uit handen te halen van louter naturalisten, atheïsten en agnostici, heeft er nooit enig konflikt bestaan tussen zijn wetenschap en zijn geloofsovertuiging. In tegendeel zelfs: beide vormen een onverbrekelijke eenheid. Het konflikt werd hem van buitenaf opgedrongen, door zijn orde-oversten en bepaalde confraters, die, vastgeroest als zij zaten in een dogmatisch en vooral fixistisch denken, niet in staat waren, zoals Teilhard, uit te stijgen boven hun eigen tijd.

Geest, bewustzijn, is aspekt van de materie, van de stof; het bewustzijn is een gevolg van de toenemende komplexiteit van de materie. Materie en geest bestaan niet los van elkaar. Lichaam en ziel, de dichotomie (tweedeling) van het christelijk denken, onder invloed met name van het Griekse denken van Plato en zijn volgelingen, kunnen niet afzonderlijk bestaan. Dat was wellicht de grootste schok die Teilhard veroorzaakte onder zijn mede-christenen. Toch is die zo modern lijkende visie in het geheel niet strijdig met de bijbel. Zoals we al zeiden: die tweedeling, naar lichaam en ziel is onder invloed van de Griekse wijsbegeerte ontstaan. In het denken van de Oud Testamentische schrijvers komt die gedachte nauwelijks of niet voor en ook Christus zelf spreekt bij herhaling van het vlees als synoniem voor de mens.

Het Christendom, althans dat deel van het christendom dat verenigd is in de grote christelijke kerken, verzet zich niet langer tegen de evolutiegedachte. Dat zou ook moeilijk vol te houden zijn, net zo min als het vol te houden was dat de aarde het middelpunt van het heelal zou zijn. In weerwil van Maarten Luther's woedende uitval tegen Copernicus, waarbij Luther zich beriep op de verovering van Jericho door Jozuë en Jozuë uitroept: *'Zon sta stil'*, en in weerwil van het feit dat Galileo Galileï bijna door het Heilig Officie van de Roomse Kerk tot de brandstapel werd veroordeeld. Er is geen zinnig mens meer ter wereld, zelfs niet onder de sektarische christenen, die het verhaal van de verovering van Jericho nog als bewijs zou willen aanvoeren voor een Geo-centrisch heelal (een heelal met de aarde als middelpunt). Zelfs het *heliocentrisch* heelal is volkomen en op geruisloze wijze uit het menselijk denken verdwenen.

Wetenschappelijke ontdekkingen hebben altijd veel tijd nodig om gemeen goed te worden in het denken van de mens. Maar 'Niets, in geheel de geschiedenis is daar om het te bewijzen' zegt Teilhard de Chardin (in: 'De Opbouw van de Toekomst'), 'niets heeft ooit een idee kunnen verhinderen te groeien zich te verspreiden en tenslotte universeel te worden'.

HEFTIG VERZET

Objektief gezien is het nogal vreemd dat er in de christelijke kerken zoveel weerstand bestaat tegen het aanvaarden van de evolutieleer. Vooral de sektarische christenen en onder hen met name de *fundamentalisten* menen maar steeds te vuur en te zwaard ten strijde te moeten trekken tegen de gedachte van een natuurlijke evolutie van de mens. Dat de dieren op evolutieve wijze zijn ontstaan, vindt men in het algemeen een heel aanvaardbaar idee, maar de mens... Die is geschapen naar Gods beeld en gelijkenis. Dat hij daarnaast uiterlijk ook nogal veel weg heeft van de grote apen en biologisch beslist niet anders geklassificeerd kan worden als een der grote primaten, zien de fundamentalisten gemakshalve maar over het hoofd. Dat soort overwegingen kun je beter uit je geest bannen want het zou je maar op godslasterlijke gedachten kunnen brengen.

Toch heeft het christendom in zijn hele geschiedenis, in vergelijking met andere Godsdiensten (het Judaïsme misschien uitgesloten), relatief weinig moeite gehad met het aanvaarden van nieuwe, revolutionaire wetenschappelijke ontdekkingen. Er was wel heftig verzet tegen, maar uiteindelijk duurde het toch nooit langer dan een eeuw voordat de nieuwe ontdekkingen door het christendom volledig waren geabsorbeerd.

Subjektief bezien is het allemaal best begrijpelijk en kan men er zich met een schouderophalen vanaf maken, dat de ene wetenschappelijke ontdekking, na enig geharrewar wel werd aanvaard, ook al is er in de bijbel ergens wel een uitspraak te vinden die ermee

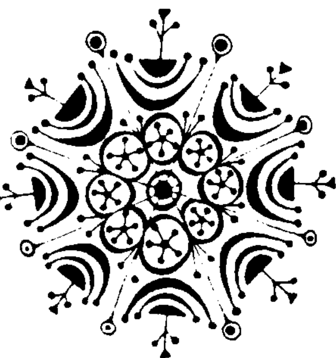
in tegenspraak lijkt, terwijl het andere feit met de bijbel in de hand wordt afgewezen en bestreden.

De mens is geschapen naar Gods beeld en gelijkenis. Dat is in ieder geval één bijbelse tekst die door alle christenen als een dogma wordt aanvaard maar het lijkt niet erg aannemelijk dat er ook maar één christen is, die durft te veronderstellen dat dit betrekking heeft op het menselijke uiterlijk, want in dat geval zouden ook de grote apen onder de kategorie der Goddelijke gelijkenis vallen. Elke mens is een individuele persoonlijkheid, die in vrijheid kan beslissen over zijn eigen daden.

Dat hij dat, als gevolg van een natuurlijke evolutie geworden is doet helemaal niets af aan de zekerheid dat hij een zeer bijzondere plaats in de schepping inneemt. Het doet ook helemaal niets af aan het scheppingsverhaal. Is het immers niet een erg kleinmenselijke gedachte dat de *Eerste Beweger* niet alle ontwikkelingen in Zijn eerste daad heeft ingesloten en bij herhaling in het proces moest ingrijpen om het de juiste richting te geven? Is het niet eerder godslasterlijk om Hem te zien als een telkens ingrijpende poppenkast baas dan als de buiten plaats en tijd staande Alpha en Omega, de Opperste, Almachtige Persoonlijkheid, die in één akt schiep en voltooide.

Als Pierre Teilhard de Chardin dit alleen al heeft kunnen duidelijk maken, heeft hij daarmede God een veel goddelijker plaats weten te geven dan Hij ooit in het religieuze denken heeft gehad. De evolutieleer, zoals Teilhard die ons leert, is nergens in strijd met ons geloof in een goddelijke scheppingsdaad. In tegendeel, zij geeft die daad een veel grandiozer perspektief en brengt daarmede het christendom de mens op een veel hoger plan dan beide ooit in het verleden hebben gekend. Dat dit tot gevolg heeft dat de Heilige Schrift niet gelezen mag worden als een natuurhistorie is ook niets minder dan een verheffing van de schrift, die door geen van haar schrijvers ooit is bedoeld een natuur historische studie te zijn.

Daar waren zij niet toe in staat. Maar wat misschien nog belangrijker is: het is ook een bevrijding van het theologisch denken, dat ermee wordt losgemaakt van zijn historische gebondenheid om zich te kunnen richten op de Christus in zijn kosmische persoonlijkheid die de mens losscheurt van zijn individualistisch verlangen naar persoonlijk zieleheil en hem verheft tot de deelname aan het Universele Bewustzijn van allen in alles en alles in allen, God.

Beverwijk en Wronki reiken elkaar de hand

Een Nederlandse stad met een Poolse 'zuster'

= door Alfred v/d Weijer =

IN NEDERLAND IS een interessante ontwikkeling aan de gang: over een breed front zoeken Nederlandse gemeenten contact met steden in Oost-Europa. In vijftig gevallen heeft dat geresulteerd in het leggen van een officiële stedenband, in nog meer gevallen is men bezig met het verkennen van de mogelijkheden. Hieronder een verslag van zo'n verkenning, waarbij vanuit Nederland Beverwijk betrokken is en vanuit Polen de industriestad Wronki.

Er waren tussen beide steden al lang intensieve contacten. Eind 1981, toen generaal Jaruzelski naar macht greep en de jonge vakbond Solidariteit verbo startte in Beverwijk de actie 'Help de Polen de win door'. Sindsdien zijn vanuit Beverwijk ruim veertig gr transporten naar Wronki gegaan, meestal bestaande gebruikte kleding, levensmiddelen, kindervoeding medicijnen. Hoewel het vuur van de initiatiefnemers de jaren wat lager ging branden, is het nooit echt gedoo Wel kwam het accent steeds meer te liggen op hulp bij bouw en inrichting van een plaatselijk ziekenhuis.

Toen medio 1989 de muur tussen oost en west werd neergehaald, kwamen de contacten in een nieuw licht te staan. Ze moesten, aldus een paar mensen met verziende blik, worden uitgebreid, een breed scala van belangen gaan dienen, hechter worden gefundeerd. Zo ontstond de Stichting Stedenband Beverwijk Wronki.

Daarin hadden personen zitting uit de financieel-economische wereld, uit kringen van onderwijs en cultuur, uit de milieubeweging en ook uit de kerken.

Zij bereidden zich zo goed mogelijk voor, wat hebben wij te vragen, wat hebben wij te bieden? Want dat stond voorop: het zou een wederkerige band moeten worden, die tussen beide steden zou worden gelegd, niet een band waarin het rijke westen de gever en het arme oosten de ontvanger zou zijn.

WRONKI

Begin oktober is bedoeld comité naar Polen vertrokken. Schrijver van dit artikel maakte er deel van uit. Het werd ontvangen door zijn Poolse tegenhanger, die een afspiegeling van het stadje Wronki moest zijn. Drie dagen lang is in kleine groepen intensief overlegd over mogelijkheden en onmogelijkheden. Er werden bezoeken gebracht aan fabrieken, scholen, milieubeweging, politieke partijen en kerken. De omgeving werd verkend in korte uitstapjes. Het Wronki-comité deed zijn uiterste best om te laten blijken, hoezeer het onze komst op prijs stelde, zo zelfs, dat wij ons afvroegen hoe ze het met hun toch bescheiden middelen voor elkaar hadden gekregen. Het was een hele belevenis.

Straatbeeld van Winters Warschau: rijen mensen wachten voor winkels en op bussen in regen en natte sneeuw.

LOOPPLANKEN

Of het ook resultaten heeft opgeleverd? Dat is niet in een paar woorden te zeggen. Er zijn loopplanken uitgelegd, bruggehoofden gevestigd, projecten op de rails gezet, die verder uitgewerkt zullen moeten worden. We hebben daarvoor nog even de tijd. In de loop van 1991 komt het Wronki-comité naar Beverwijk. Dan zullen spijkers met koppen worden geslagen.

Het meest grijpbaar zijn de resultaten op economisch gebied. Met een fabriek van gasfornuizen werd afgesproken, dat in de IJmond een verkooppunt zal worden gezocht, waar deze producten aan de man kunnen worden gebracht. Met technische scholen is bekeken, of het mogelijk zou zijn leerlingen uit Wronki een tijdje te laten meedraaien in het programma van de IJmond-MTS.

Er zullen in Kennemerland boerenbedrijven worden gezocht, die een poolse collega een weekje in hun bedoening willen laten meelopen. Met de milieubeweging zijn afspraken gemaakt over verbetering van het drinkwater. Allemaal heel concrete dingen. Makkelijk te vatten maar daarom nog niet makkelijk uit te voeren.

Er is ook contact geweest tussen de kerken van beide zustersteden. Deze hadden een ander karakter dan de bovengenoemde. Hier was het duidelijker dat we niet alleen wat te bieden maar ook wat te ontvangen hebben. De Poolse kerk staat namelijk recht overe beleeft een periode van b kan zich na een periode onderdrukking opnie gaan ontplooien, terwijl in het westen met vermin ring van interesse en afb te kampen hebben. Tijd het bijwonen van een dagse mis in Wronki wer we wel jaloers: de gelovi waaronder veel jongelui kinderen, puilden de b ken uit, je kon haast g zitplaats veroveren. En werd meegevierd op wijze, die wij bijna niet m kennen. Maar was het maal zo mooi, als het e het eerste gezicht uitzag?

LEVEN

Op die vraag kreeg ik antwoord tijdens een be aan de plaatselijke pas Jery Stachowiak. Hij sp geen enkele vreemde wilde het met mij in latijn proberen maar bood weinig perspectie Met behulp van een tolk we eruit gekomen.

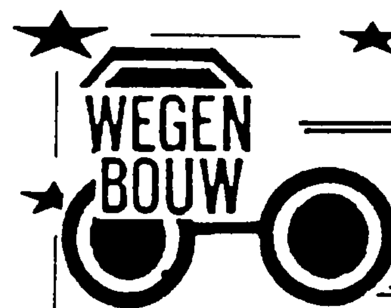
De pastoor begon met vertellen van zijn levens haal, dat weinig dram sche elementen bevatte. schetste hij de druk, w onder de Poolse kerk in afgelopen decennia h moeten leven: geen op lijke vervolging maar op afgaande pesterijen van st wege. Zo kondnen kind van kerkelijk-actieve g vigen met geen moge heid slagen voor het e examen van de middel school, hoe pienter ze waren en hoe goed ze ook hadden voorbereid. ouders van priesterstude konden promoties en g banen maar beter verge

TRADITIONEEL

De pastoor erkende, dat Poolse katholicisme altijd traditioneel is geweest, t het conservatieve aan. concilie is er nagenoeg voorbijgegaan dank zij gesloten grenzen en de in matie-censuur. Maar hoe het — aldus zijn vraag mij — met de kerk in Ne land? Willen jullie een ei nationale kerk los van R stichten? En wat den jullie van de Poolse paus?

Ik heb naar eer geweten op deze vra geantwoord. De past bleek daarvoor open te st En er zelfs door gerus steld te zijn. Hij zag ook in, dat wij al lang onder secularisatie-wind liggen, nu vanuit het westen over Polen zal gaan waa En dit vervulde hem zorg. Hij vroeg naar o ervaringen, hoopte daarm zijn nut te kunnen doen het opzetten van een aan past pastoraat. Gelukkig ik hem uitvoerige inform verschaffen over onze p beersels, successen en m lukkingen. De man was dankbaar voor.

Zo kan er ook op terrein een echte uitwis ling tussen beide steden gang worden gezet. De p toor is uitgenodigd om v gend jaar naar Nederland komen en daar met ei ogen te zien, hoe wij kerk proberen te zijn. van onze kant hopen d hem geïnspireerd te word om ook in tijden van ne gang de moed erin houden. En er met nieu energie tegenaan te gaan.

Enthousiastme bij Arubaanse acteurs en rigisseurs

AMY LASTEN: 'Behoefte aan klein theater en trainigscentrum'

= door Joyce Pereira =

ENKELE JAREN als cultureel werkster gewerkt te hebben bij OSTOCEBA - de stichting ter bevordering van centra op Aruba - vertrok Amy Lasten naar Nederland om aan de Theaterschool in Amsterdam te studeren voor docente drama en regie.

1 januari 1990 was Amy met haar diploma terug op waar ze tewerk werd gesteld bij het Departamento Asuntonan Social, DAS. Haar opdracht daar was het len van een cultuurplan voor de wijken. Daarna uisde ze naar het Instituto di Cultura, waar ze de taak cultuur in het algemeen en theater in het bijzonder imuleren, te professionaliseren en te democratiseren. heeft deze taak energiek aangepakt en onder haar zijn er al verschillende projecten uitgevoerd, o.a. *Los Naufragos* in 1989 *FESTESECO* en in 1990 *Mijn hoofd* en *E Arkitecto y su invitadonan.*

drie arbeidsintensieve projecten, waar de deelne- enthousiast aan hebben deelgenomen. Bovenaan op prioriteitenlijst staat een trainingscentrum annex theater, iets waar op Aruba een schreeuwende efte aan is.

AMY LASTEN tijdens een workshop in Nederland.

ESTESECO was het resul- van een workshop voor seurs in spé. Deze work- werd twee keer per gedurende drie en gehouden. De deel- kregen een inleiding basiselementen van het en regisseren. Boven- werden ze begeleid in rijven van een thea- dat ze in de laatste maanden zelf mochten en. Deze stukken, der- totaal, werden tijdens ESECO '89 opgevoerd'. *Naufragos, Mijn arme* *E arkitecto* vormen één project dat tot had een nieuwe werk- de te introduceren, alle disciplines geïn- rd en gelijkwaardig od komen. Deze disci- zijn: theatermaken, stem, beweging en decor en licht en k.

workshops kwamen al elementen aan de orde. *aufragos* hield een ken- king in met deze ele- n, *Mijn arme hoofd* fun- als voorbeeld van manier van theater- en *E arkitecto* was een ping van het tijdens workshops rde.

ze werkwijze gaat uit n basisscript, een werk- ment, waarover op ver- nde manieren gebrain- wordt, totdat het stuk n aspecten gevormd *arkitecto* was het ook doeling er Arubaanse elementen in te ver- n.

UDE WAARDEN

t gelukt is? Na de elling voor bejaarden zei één van de den, dat ze het stuk vond en dat het gaat over oude die verloren zijn . Velen herkennen nderen hebben pro- met de vorm, waar- herkenning moeilijk

eptember werd het k in de gelegenheid de drie versies van k te zien, namelijk de anse, de Nicara- en de Nederlandse. Nagtzaam (ex- van Amy aan de school Amsterdam en oude bekende op door *Los Naufragos en ... me hoofd)* had de regie drie stukken. Met gua is het contact tot ekomen via de Stich- unstenaars Nederland agua.

drie versies werden op ende avonden opge- en op de laatste avond n enkele scènes in hun illende versies na opgevoerd. Het viel de drie groepen tot schillende eindresul- gekomen zijn: - de anse versie heeft veel ke elementen en het ligt heel sterk op het de Nicaraguaanse eeft drama, dans en geïntegreerd; - in de andse versie ligt het meer op het psycho- aspect en op het

UNIVERSEEL

verschillen zijn er ook heel duidelijke komsten, zoals de uni- eenzaamheid: in alle blijkt, dat de archi- tect in werkelijkheid helemaal niet zo geïsoleerd is, hij zoekt contact met de mensen en hij werkt met de omgeving.

Van de oorspronkelijke tekst, het werkdocument, is er niet veel overgebleven. Hoe zag dat eruit? Volgens de deelnemers: 'Ik begrijp er niets van!' 'Dit is Chinees!' 'Het zal wel goed komen'. 'Dit is een gefragmenteerde bom'. 'O, allemaal fragmenten!'

Men heeft dus ijverig aan de tekst gewerkt: de volgorde veranderd, stukken geschrapt, stukken toegevoegd. Bepaalde scènes zitten wel in alle stukken, maar vaak vanuit een verschillende visie'.

Een repetitie van het stuk 'Los naufragos'

NEDERLAND

'In oktober hadden de drie groepen voorstellingen in Nederland. In Utrecht trad elke groep twee keer op. Het leuke was dat alle groepen na elkaar optraden op dezelfde avond, in verschillende theaters. Het publiek kon alle voorstellingen zien, zich verplaatsend van het ene naar het andere theater. Later trad de Arubaanse groep ook op in het Soeterijn in Amsterdam.

Alle voorstellingen waren goed bezocht. De voorstelling in het Soeterijn was uitverkocht; er waren veel Arubanen en Antillianen. Wat wel tegenviel, was de opkomst van de dramastudenten tijdens de discussie op de theaterschool in Utrecht. Deze uitwisseling — tussen Nederland, Nicaragua en Aruba — poogt een bijdrage te leveren aan de interculturele discussie in Nederland, met als belangrijkste vraag: welke plaats moeten de allochtonen innemen?

De Theaterschool Amsterdam heeft zijn medewerking verleend, omdat men daar ook veel vragen heeft hierover. Elke groep gaf twee voorstellingen op de Theaterschool. Daarna werden er interviews afgenomen onder de studenten van de dag- en parttime-opleiding, gevolgd door discussies. Alle studenten moesten hieraan deelnemen, omdat het een onderdeel was van hun opleidingsprogramma.

RAAKVLAKKEN

Het interdisciplinaire werk en het interculturele terrein hebben veel raakvlakken. Er is een groot probleem: er zijn veel allochtonen op de theaterscholen, maar toch is er geen werkmethode ontwikkeld die deze mensen meer ruimte biedt. De grote vraag is dus: In hoeverre kan de interdisciplinaire methode bijdragen hieraan? Een belangrijke voorwaarde is dat de disciplines en de acteurs gelijkwaardig zijn. Hoe kan uitgegaan worden van de 'lege ruimte'? Veel is afhankelijk van de persoon, de Nederlander, die voor de groep staat. Die moet zich kunnen losmaken van zijn of haar eigen vooroordelen en concepten om de ander de kans te geven de ruimte op zijn of haar eigen manier in te vullen.

De discussies verliepen heel positief; door de concrete presentaties was er van de kant van de studenten een openheid die er normaal niet is. Vaak voelen ze zich bedreigd, aangevallen als je met hen praat over andere culturen. Of ze verdedigen je uit een soort schuldgevoel of ze willen er niet over praten, zo van 'alweer die zwarte!'

Door het gesprek via een concreet project raakten we het probleem aan. Wat kun je herkennen als typisch Nicaraguaans, Nederlands, Arubaans? Iedereen kon hierover brainstormen, het ging om de indrukken. De discussie was zeer vruchtbaar en baande de weg voor een

follow-up. We hebben in Nederland dus zeer een bijdrage geleverd tot de interculturele discussie'.

FARPA

Als een van de middelen om de ontwikkeling van het theater op Aruba te stimuleren ziet Amy Lasten een trainingscentrum annex, klein theater, als alternatief voor Cas di Cultura. 'Het Cas di Cultura is veel te duur. Je kunt er vaak maar één keer optreden, omdat je geen geld hebt voor nog meer voorstellingen. Het is niet mogelijk met dit soort theater de zaal te vullen. Het zou dus goed zijn een klein theater te hebben, waar een groep vaker kan optreden. Hetzelfde theater kan ook als studio dienen, waar je kunt experimenteren met licht, decor, etc. Nu is het zo, dat de groepen in een leslokaal moeten oefenen en pas later één of twee keer in Cas di Cultura, een andere ruimte dus, wat niet voordelig is voor het stuk. Als je steeds in Cas di Cultura wilt oefenen, kost het je een kapitaal'.

AMY LASTEN en ROLAND TROMP in een decor van het theaterstuk 'Biba awe i biba ayera' van Clara Lopez (Festeco)

Toen duidelijk werd, dat het een en ander gemakkelijker gaat met een stichting, heeft Amy belangstellenden gezocht en gevonden onder de mensen die betrokken zijn geweest bij FESTESECO. 'Sinds maart 1990 bestaat FARPA officieel: Fundacion Pro Arte Pa Arte, met Amy Lasten als voorzitter. FARPA wil niet alleen theater bevorderen, maar alle kunstvormen. Het bestuur is dan ook van plan vertegenwoordigers van andere kunstrichtingen in het bestuur op te nemen'.

Amy Lasten: 'De eerste prioriteit is een trainingscentrum/studio, wardoor de volgende zaken ook mogelijk worden: - het experimenteren met nieuwe vormen van theater en van theatermaken, eigen aan onze cultuur; - het organiseren van workshops; - het uitnodigen van mensen als Burny Every en mensen uit de regio om workshops te komen geven; - het oprichten van een documentatiecentrum voor theater; - het redigeren en publiceren van de FESTESECO-stukken en tenslotte het organiseren van lokale festivals (een internationaal theaterfestival is er al).

Groepen kunnen door middel van een kleine contributie lid worden van het trainingscentrum en er dus gebruik van maken. Via zo'n trainingscentrum, waar er een concreet aanbod is van bestaande groepen, kun je samenwerking tussen de groepen realiseren; dat gaat veel gemakkelijker dan via kunstmatige vergaderingen.

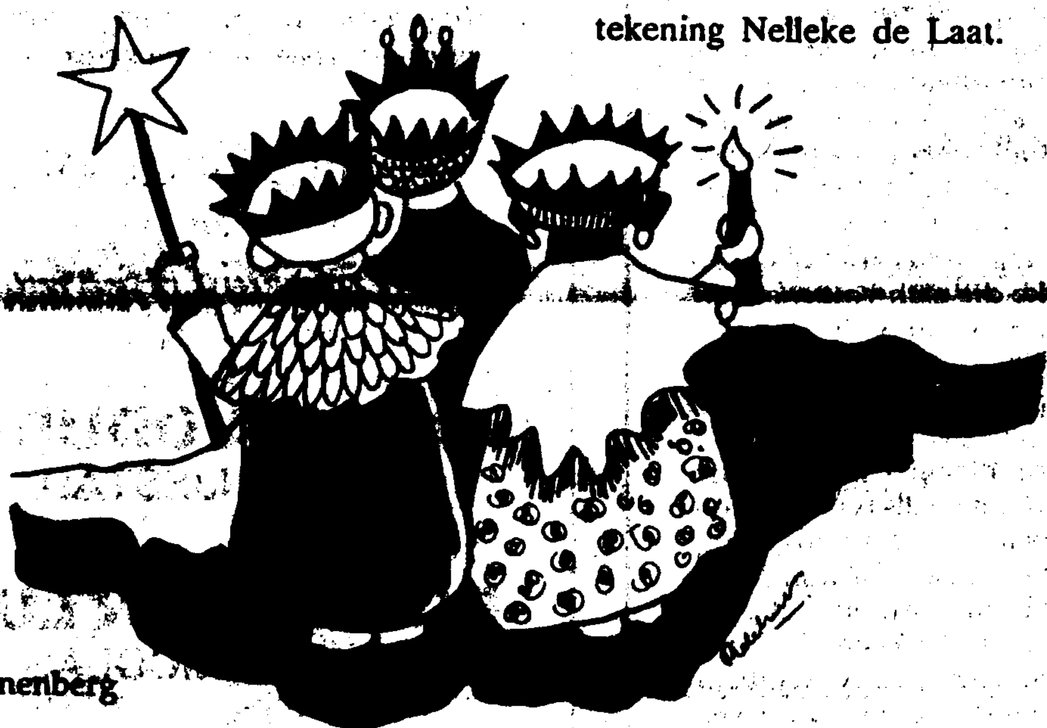
Belangrijk is het creëren van een situatie waarin regelmatig nieuwe injecties plaatsvinden. Wat we ook willen — en dat is ons speciale aandachtspunt — is workshops organiseren voor kinderen, daar bestaat een grote behoefte aan. Ook de scholen willen we in, want het is erg belangrijk om kinderen van kleins af aan kennis te laten maken met toneel en andere kunstuitingen. Op onze wensenlijst staat dan ook natuurlijk een mobiel podium.

FESTESECO — het toneelfestival waarin beg... groepen, die aan wo... hebben meegedaan, k... gemaakte ... ee... opvoeren ... verdie... een vervolg; misschie... het ter afwisseling e... productie uitgaande... groepen, samen met e... seurs van die groepe...

Er is veel te doe... hier een groot, braak... Maar we zijn opti... Wat de ruimte voor ... trum betreft gaan w... goede richting. F... moet nog het één e... geregeld worden. M... lukt het in 1991!?'

Maar het stalletje staat er nog...

Kerst steeds meer een Sinterklaasfeest

tekening Nelleke de Laat.

door Cor Swanenberg

'ONZE SINTERKLAAS-AVOND, dien wij nooit zouden willen missen en die hier te lande nimmer door den kerstavond met al zijn bekoring en devotie zal worden verdrongen, was in heel vroege tijden een voorfeest voor de komende winterzonnewende', schrijft Ir M. Meischke in een boekje, getiteld Koek- en Speculaasprenten.

Het citaat stamt waarschijnlijk uit de veertiger jaren en hoewel wij zelf nog altijd Sinterklaas vieren en niet willen wijken voor Santa Claus en Boxing Day, gebiedt de eerlijkheid ons te melden dat Meischke geleidelijk aan ongelijk gaat krijgen. Steeds meer Nederlanders vieren 'surprise' met Kerst.

Wanneer de adventskrans de schoolgang sierde kwamen wij als kinderen in de feestroes. Nog vier weekjes en de kerstvacantie met hopelijk veel sneeuw-en ijspret lag te lonken. Het Sinterklaasfeest zat als aangename opstap in dezelfde sfeer, hetgeen nog altijd te beluisteren is in onze kinderliederen voor de goedheilige: '...zou de goede Sint wel komen, nu hij 't weer zo lelijk vindt?'

Was de aangebeden Schimmelruiter gepasseerd, dan werd er bij ons, kinderen, steeds meer aan het Stalletje gedacht. Wij zetten een kerststal in die dagen en een boom hoorde toen nog niet bij ons! Zo'n stalletje van berkestammetjes en roggestro stond geheel in het teken van licht. Er hoorden sterren en kaarsen bij. Het zeer brandgevaarlijke speelgoed mocht enkel onder het wakend oog van de ouders functioneren, maar dat gaf dan meteen ook zo'n geweldig gevoel van gezelligheid en saamhorigheid, dat het kinderlijke wachten meteen ruimschoots beloond was. De kaarsjes brandden zelden, maar zij hebben wel een blijvend sfeervol hoogtepunt in mijn memorie achtergelaten.

Een kerstboom zetten werd een tijdlang gezien als een Duits gebruik dat niet bij ons hoorde, maar de 'internationale' Nederlander is ondertussen al lang Europees gaan 'bomen'. We hebben 'Oh Tannenbaum' maar voor het gemak in 'denneboom' vertaald bij gebrek aan eigen liederen in dit verband. Natuurlijk had het sparreboom moeten zijn en nog steeds is voor velen een spar en een den hetzelfde. Leraren Duits en docenten biologie kunnen hun lol met dit veredelde naaldwerk wel op.

ONENIGHEID

Het kerststalletje gaf bij ons wel elk jaar onenigheid. De drie koningen waren altijd de aanleiding. Mochten zij wel of niet opgesteld worden voor het hoogfeest van Christus' geboorte? Mijn oudere en wijzere zus vond dat het niet kon: 'Zes januari pas', was haar onverbiddelijke verdict. Wij vonden het zonde de mooiste beeldjes van de hele groep (met kameel en al!) zo lang te laten wachten en zo weinig in de kijk te zetten. Moeder reikte als compromis de oplossing aan: Ze mochten erbij, maar dan met vertrekweg van de stal: zij waren in aantocht! En zo kwamen de drie wijzen op het hoekje van ons dressoir te staan als aankondiging voor het Driekoningenfeest, waarop wij als Caspar, Melchior of Balthasar verkleed langs de deuren mochten gaan. Wij hoopten op de rol van de laatste, want dan mocht je je lekker zwart kleuren!

Het liedje dat we zongen begon met: 'Driekoningen, driekoningen, geef mij een nieuwe hoed, m'n ouwe is versleten, ons moeder mag het niet weten...' Wanneer we gehuld in koningsmantels met kaarsen of lampionnen bij de buren langskwamen, kregen we overal wat. Vaak ging het om een koekje, een snoepje, een appel en soms om een paar centen.

KERSETAKKEN

Met Kerst had ons moeder meestal al kersetakken in bloei. Die had zij in de donkere dagen voor kerst geplukt. Dat moest in het begin van de decembermaand, op de feestdag van Sint Barbara, de vierde om precies te zijn. 'Barbaratakken' zei men dan ook wel. In vroeger tijden geloofden de mensen dat er in de Kerstnacht planten en bloemen waren die even opbloeiden in de heiligheid van deze bijzondere nacht. 'Kerstnacht, schoner dan de dagen...'

Als kind was de nachtmis een hoogtepunt dat onverbrekelijk met Kerstmis verbonden was. Iedere kerstnacht zat onze dorpskerk vol, ook al gingen er door de langdurige nuchterheid en de overvloedige wierook alle jaren weer velen van hun stokje. Onvergetelijk zijn de lange missen met Bethlehem-hymnes waarin bijna iedereen meezong. Het schijnt tegenwoordig niet meer te mogen: geen 'herdertjes bij nachte', geen 'hoe leit dit kindeke', geen 'nu sijt wellecome'.

Buiten wenste iedereen elkaar een zalig kerstfeest. Dat 'zalig' is ondertussen veel te katholiek en ouderwets gaan klinken; zij horen liever praten over een prettig of vrolijk kerstfeest. Hebben wij in ons landje zo weinig respect voor onze eigen gebruiken en liederen? Willen wij zo graag Groot-Europees doen en denken of hebben we gewoon geen gevoel voor eigen cultuur? Ware het geen kerstmis ik zou de Nederlander beterschap wensen!

Het begon met ingezonden stukjes....

Jan Paul Delgeur: Amigoe's feuilletonist

= door Wim Rutgers =

JAN PAUL DELGEUR, op 24 oktober als Rotterdamse stadsmens geboren, vertrok na zijn studie als priester naar de West, waar hij na een paar maanden Curaçao, van 1 oktober 1898 tot 29 december 1911 blijmoedig de eenzame pastoorsfunctie op het stille Sint-Eustatius zou vervullen, een keer in 1907-1908 onderbroken wegens verlof in het moederland en dat dan nog vooral wegens gezondheidsredenen.

Zelf zal hij op 3 mei 1924, op deze periode terugkijkend, hierover schrijven,

'dat 'n ontwikkeld mensch zich gansch en al wegcijfert, zich geheel en al geeft, om de beste jaren van 'n leven door te brengen in een of andere dorre eenzaamheid, ter wille van 'n arme verachte negerbevolking...'

Vanaf 1912 werkte hij op Curaçao en wel voornamelijk op St. Willibrord, en daar zou hij met enkele onderbrekingen wegens verlof, blijven tot zijn dood op 24 mei 1931.

Was Jan Paul zelf al modest over zijn schrijven, de redactie deelde die visie op het relatieve belang van het schrijven 'onder' de streep. Toen Jan Paul op 9 september 1911 ernstige kritiek had op de nieuwe boot, die de zo noodzakelijke verbindingen met de eilanden moest onderhouden, gaf ze hem daarom 'wegens de belangrijkheid en actualiteit van zijn gedit-dat' een keer in het hoofdartikel boven de streep 'het eerste woord'.

CURAÇAO

Toen Jan Paul in 1912 naar Curaçao verhuisde, schreef hij aanvankelijk minder, maar de redactie spoorde hem aan door te gaan; ze wist drommels goed hoe populair de rubriek in enkele jaren tijds geworden was. Op de eerste vellen van 'n dik pak folio blanco... 'met complimenten van de Amigoe-redactie' schreef Jan Paul op 15 juni zijn eerste indrukken van het nieuwe eiland van inwoning.

'Curaçao is dor, is droog. Curaçao is droog en dor, en toch Curaçao is zoo onschoon niet. Met 'n kleine variatie zou ik Gezelle na kunnen zingen:
O, 't ruischen van den ranken palm!
O, wist ik toch uw droeve psalm!
Wanneer de wind voorbij u voert
en buigend uwe bladen roert,
gij buigt ootmoedig, nijgend, neer,
staat op en buigt ootmoedig weer
en zingt al buigend de droeve psalm,
die ik beminne, o ranke palm!
Ik wou, dat 't origineel van mij was. Wat zou ik dichten! En nu is 't welletjes. Begrijp goed, dat al deez' copie gefabriceerd is, onder dat triestig palmgeruisch. En... 'Es wandelt Niemand ungestraft unter Palmen'. Dat verklaart veel. De *Eustatiaansche* Ditjes en Datjes vloeiden mij gemakkelijker uit de pen, ik had daar de zee bij me, de zee die mij dierbaar is, die mij inspireerde. Ben meer zee- dan landkrab, altijd geweest. Wat lastig is, nu ik mijn inspiratie puren moet uit kromgegroeide dividivi boomen, die toch intens prozaisch zijn. Vindt u dat ook niet?'

SAN WILLIBRORDO

Pas in 1914 vinden we enkele keren de 'Sint Martijnsche Ditjes en Datjes' toen Jan Paul daar werkte als tussenstation tussen Barber en de definitieve standplaats Sint Willibrord. In dat jaar moest hij zijn plaats delen met de roman-feuilletons 'Naar het geluk' en J.H.B. Gravenhorst's 'Van Curaçao naar New Orleans; langs een omweg', zodat hij een tijdlang met zijn bijdragen door de hele krant zwierf. Daarna zweeg hij een hele poos omdat het oorlog was en hij in oorlogstijd niet wilde schrijven. Maar toch vatte hij in 1916 zijn pen opnieuw op, waarna hij regelmatig schreef tot hij in 1919-1920 voor de zoveelste keer met verlof naar Nederland ging. De *Amigoe* vulde het gat onder de streep met wetenschappelijk allerlei, historische bijzonderheden en korte verhalen.

Maar een jaartje later was Jan Paul er weer en pakte hij na de langzaamaan gebruikelijke aandrang en zijn plannen om te stoppen de pen maar weer op.

'Of ik blij was, weer op Curaçao terug te zijn? Arriveerde op Koningin's verjaardag, toen was 't geheel den dag in de stad, botertje tot op den boom. 'n Paar dagen later tufte ik weer naar 't cactus- en geitenland bij uitnemendheid San Willibrordo, en hoe meer ik naderde, des te heviger woelde 't opstandig daarbinnen: Jongen, Jongen, wat ben je toch begonnen; wat 'n droogte, wat 'n wildernis, wat 'n armoe! Als je pas uit 't vruchtbare al groene Holland komt, dan is heusch de overgang te sterk'.

Heel geleidelijk dit keer kwamen de bijdragen weer regelmatiger los, een produktie die we, net als de vorige keer, kunnen zien toenemen naar de volgende verlofperiode toe. Jan Paul schreef in deze jaren tussen alle actualiteiten door steeds vaker over zijn eenzaamheid op Band'Abao.

Nadat Jan Paul op 24 november 1928 in alle eenvoudigheid met behulp van een terugblik door Pater Hulsman zijn zilveren jubileum als schrijver herdacht had, we zijn inmiddels al weer tien jaar later, vertrok Jan Paul opnieuw voor een verlofjaar naar het moederland. Na deze, laatste, terugkeer droeg hij nog maar enkele stukjes meer bij. Het afscheid van Nederland, ''t schrijnend, pijnlijk adieu na een ideaal verlofjaartje...' was hem zwaar gevallen. Na een kort ziekbed overleed hij op 24 mei 1931, ruim zestig jaar oud nog maar. Op 1 september 1934 werd hij herbegraven naast zijn vriend en bisschop Mgr. Vuylsteke, volgens zijn eigen innige wens.

In totaal droeg Jan Paul Delgeur ongeveer dertig jaar lang bijna tweehonderd feuilleton-afleveringen bij aan de *Amigoe*. Daarnaast schreef hij nog enkele brochures, zoals over Sint Eustatius in 1905 en 'Curaçaosche Schetsen' die in een oplage van 20.000 exemplaren werd uitgereikt tijdens de Rotterdamse Missieweek in 1920, toen Jan Paul met verlof in zijn geboortestad was. Ook in zijn studietijd schreef hij al getuige de in 1906 in de *Amigoe*-feuilletons in elk drie afleveringen opgenomen 'Kinderrampen' en 'Kostschoolleven'. Ergens liet hij zich ook nog een keer ontvallen in zijn schooltijd poëzie geschreven te hebben.

INHOUD

Waarover schreef Jan Paul Delgeur in zijn vele 'Ditjes en Datjes'? Allereerst over de eilanden waar hij woonde en werkte. Sint-Eustatius had zijn liefde en hij was een vurig pleitbezorger voor het wel van het eiland. Hij was vurig overtuigd van de vele mogelijkheden voor de veeteelt, voor de noodzaak van goede bootverbindingen met een stevige steiger, een goede medische verzorging met een permanent op het eiland wonende dokter, betere huizenbouw en andere sociaaleconomische noodzakelijkheden. Hij kon bezorgd zijn als het weer eens lang droog bleef en jubelen als het regende en de oogst goed leek te worden. Hij beschreef het dagelijks doen en laten van de mensen en de schaarse feesten en bijzondere bezoeken van gouverneur, militairen of buitenlandse wetenschappers. Dan leefde hij helemaal op en werden zijn stukken ronduit lyrisch, waaruit zijn gevoelens van relatieve eenzaamheid blijken. Hij spoorde 'zijn' mensen aan, hij wilde ze opvoeden in zowel lichamelijk hygiënische zin als geestelijk-moreel.

Dat hij daarbij neerbuigend-vertederd over zijn 'blackies' sprak als over 'kinderen' die nog opgevoed moesten worden, stempelt hem tot produkt van zijn tijd. Uit zijn geschriften laat zich de houding van de R.K. geestelijkheid ten opzichte van het volk en zijn noodzakelijke intellectuele en zedelijke ontwikkeling goed aflezen. Delgeur uitte felle kritiek tegenover de liberaal-blanke die zich volgens hem niets aan het volk gelegen liet liggen.

Hij was een liefhebber van reizen, die kon genieten van vooral tochten per boot naar de naburige eilanden, met de onderzeeër K XIII, toen die op bezoek was, en later met de auto op Curaçao. Hij bewonderde de techniek en maakte er progressief gebruik van, waarbij hij de mogelijkheden direct onderkende. Maar ook de zedelijke gevaren. Zo progressief-technisch, zo conservatief-moreel komt hij in zijn feuilletons over.

MORAAL

Delgeur was een verwoed tegenstander van de tamboer- en andere dansen, van alles wat met 'obeah' te maken had, hij wilde een nieuw medium als film aan strenge controle onderwerpen, 'want waar we tegen zijn, is dat theater en bioscoop zoo vaak misbruikt worden om de ondeugd te verheffen en de deugd belachelijk te maken...' Deze zaken verdedigde hij fel en hij nam geen blad voor de mond, wat de *Amigoe* in 1924 zelfs een keer op een rechtszaak kwam te staan. Er zouden talrijke citaten te geven zijn van voorbeelden en dat uit de hele periode dat Delgeur schreef. Eén sprekend voorbeeld van 10 augustus 1918:

'Want wel diep treurig is de moreele inzinking van 't Curaçaosche volk, in Willemstad vooral tot verbijsterens toe; daar viert 'la bête humaine' hoogtij tot in 't fabelachtige.

Gooi overboord 't krachtstalende, 't troostgevende 't reinsublieme wat de godsdienst ons biedt, 't geloof in een toekomstig leven, in 'n straf en belooning hiernamaals en ge staat als 'n hulpeloos wicht in 't midden van 't barnen van duizenden gevaren, onverbiddelijk ten val ten ondergang gedoemd'.

'n huisje dicht bij ... [illegible] is het silhouet van 'n manspersoon duidelijk afgeteekend op 'n ... hij zit ... over ze 'n schrijf... die man penit of z'n ... mee gemeid is. ... dat zijnt zoudt ... gaarna weten ... een pent copie voor ... Amigoe. die man met ... Grieksche neus ... weel... haardos is met ... nemen.

JAN PAUL

... de *Amigoe* van 1902 ... we de eerste ingezonden stukjes van een 'Eus...' 'P', 'J.P.' en een keer 'Paul Delgeur'. De ... werpen die hem aan... bezigheden, ... komst van de gou... landbouw en veeteelt ... bezoek van een ... ander en een oor... nuttige zaken ... de ontwikkeling van wat eens de Rock was en die ... wissen die wat afwis... het eentonige ... berichten.

[AA]NMOEDIGING

... schreef de *Amigoe* na ... opnieuw door ... ingezonden stukken, ter ... ging ... den Weledelen Heer ... dankbaar voor ... langrijke mededee... hopen steeds gere... St. Eustatius beri... ontvangen, waar... in staat worden ... belangen van dit ... bevorderen'. ... identiteit van 'J.P.' was ... redactie kennelijk nog ...

... Heeft deze aan... geleid tot verdere ... van de ... in spe. Op ... een verslag van en ... op allerlei ... dat ... met ... van dit geschrift ... zeer verplichten. ... ditjes en ... het ...

[DIT]JES EN DATJES

... juni 1904 doken de ... 'ditjes en datjes' onder de ... kregen daar de aan... 'feuilleton' en had ... zijn plaats als 'schrijver ... de streep' zoals hij ... bij voorkeur aan... Al na enk... noemde Del... zelf de ditjes en ... en', daarna volledig ... omdat verschil... de initialen 'J.P.' ... pastoor uitlegden ...

... enkele jaren de ... van zijn ... met welke aandui... de portee van zijn ... te karakteriseren: ... uithangbord. Die ... opschrift begon me ... te hangen... Toch ... wel, maakt deze ... van mijn hand ... van eenige ... waarde op welk ... 't is eenvoudig ... schrift, gekeuvel, ... woord 'n ... nog in goed ... niets meer en ... pen... Binnen het jaar ... al naar zijn oor... titel terug, die ... handhaven.